

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din.
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Mussolini predlaga desetletno premirje

**Senzacionalen članek fašističnega šefa — Ako se svet
ne iztrezni, bo zdrvel v neizbežno katastrofo**

Pariz, 31. julija s. Tednik »Les Anales« objavlja Mussolinijev članek, v katerem izjavlja med drugim:
V letu 1932 bo padla odločitev o naši usodi, bodisi na dobro ali na slabo. Prišli smo pred strašen dilemma, pred obnovitvijo ali uničenjem naše civilizacije. Dosedanja prizadevanja za doseg mednarodne solidarnosti so ostala brezuspešna. Vsi načrti so se medsebojno pobijali in ostala je samo praznota. To dokazuje, kako jalove so bile vse mednarodne konference, kajti ne preklicno dejstvo je, da je Evropa pred polomom. Rešitve seveda ne mo-

re biti brez nove konference. Hoovrov načrt je pokazal novo pot. Drugi ukrep, ki je sedaj potreben, je političnega značaja. Svetu je treba zajamčiti za najmanj 10 let mir. Zaradi tega je razorožitvena konferenca Društva narodov, ki je sklicana za 2. februar 1932, največjega pomena. Na tej konferenci se ne bo odločalo samo o obstoju Društva narodov, temveč tudi o usodi vsega človeškega plemena. Konferenca se ne sme končati brez uspeha, kajti v tem primeru bi jo lahko smatrali kot prolog končne katastrofe.

Potovanja francoskih državnikov

Seja ministrskega sveta o evropski situaciji — Pot v Berlin je odvisna od razvoja nemške notranje politike v prihodnjih tednih

Pariz, 31. julija d. Pod predsedstvom predsednika republike Doumera se je vršila snovi v Elisejski seji ministrskega sveta. Prisostvovali so ji vsi ministri razen Brianda, ki je obolen. Na seji je poročal ministrski predsednik Laval o razgovorih v Parizu, Londonu in Berlinu ter o razvoju položaja v Nemčiji, kakor tudi o francosko-angleških finančnih pogajanjih. V zvezi s tem se je razpravljalo tudi o posetu francoskih državnikov v Rimu in Berlinu. Definitivni sklepi še niso bili sprejeti, vendar pa obstaja načrt, po katerem bi ministrski predsednik Laval v spremstvu državnega podtajnika v zunanjem ministstvu Ponceta odpotoval še prve dni prihodnjega tedna v Rim, kjer bi se sestal z Mussolinijem. Ta poset bi bil v prvi vrsti namenjen razgovoru o francosko-italijanskem pomorskem sporazumu, s čimer bi se razpravljalo tudi o položaju v Nemčiji in o vprašanju mednarodne finančne pomoči. Glede poseta v Berlinu ni še nič gotovega. Zaenkrat

francoski državniki še niso prejeli oficalnega poziva nemške vlade. Na vsak način pa ne nameravajo Francozi poprej iti v Berlin, predno ne bo znan izid ljudskega glasovanja na Pruskem glede razpusta pruskega parlamenta. To glasovanje smatrajo v Franciji za merilo razpoloženja v Nemčiji. Če bodo zmagali nacionalisti, je malo verjetno, da bi Laval posetil Berlin pred zasedanjem Društva narodov. V zvezi s tem poudarjajo današnji listi, da Francija nima namena sklepati sporazumov s Hugenbergovo in Hitlerjevo Nemčijo, marveč da želi zblizžanja in sodelovanja samo z weimarsko Nemčijo.

Ponces bo imenovan za poslanika v Berlinu?

Pariz, 31. julija p. Po informacijah iz dobro poučenih krogov bi imel biti imenovan državni podtajnik v zunanjem ministstvu François Poncet za francoskega veleposlanika v Berlinu.

Samopomožni ukrepi nemške vlade

Berlinska vlada zboraže v permanenci — Velike nade stavijo na rimski obisk — Postopno normaliziranje denarnega prometa

Berlin, 31. julija s. O velikem programu za nemško samopomoč se je izvedelo med drugim: S številnimi zaslišanji uradnih namenov Nemčija znižati mezde, zmanjšati uradniške prejemke in znižati socialna bremena. Za preprečitev brezposelnosti namerava ustanoviti vlada posredovalne organizacije za delodajalci in delojemalci. Število brezposelnih naj bi se zmanjšalo s tem, da bi se znižale mezde, tako da bi bili industriji na ta način zagotovljeni cenejši pogoji za produkcijo. Znižanje mezd naj bi znašalo največ 20%, dočim sodijo, da se bodo državnim uradnikom postopoma zmanjšali prejemki za 25%. Dalje mislijo na to, da bi dajali poljedelcem delavcem mezde v naravnih oblikah, namesto v denarju. Razen tega, naj bi bil za poljedelstvo dovoljen delni moratorij. Kot novega državnega gospodarskega ministra smatrajo splošno znanega industrijalca Silberberga.

sestane osrednji odbor državne banke. Menijo, da bo sklepal o povišanju eskomptne mere na 15 odstotkov.

Danat-banka napoveduje obnovo svojega poslovanja

Berlin, 31. julija AA. Upajo, da bo prišla prihodnji teden zopet poslovati »Darmstadter und Nationalbank«, znana pod imenom »Danatbank«. Zaprla je svoje blagajne, ko je propadel »Severnomorskij koncern volne«. Banka bo otvorila blagajne, čim bodo ukinjene sedanje omejitve bančnega poslovanja. Po uradnem sporočilu je prišla omenjeni banki na pomoč skupina industrijev, ki je kupila za 35 milijonov mark delnice te banke. To vsoto so dali banki na razpolago, ki bo imela tako skupno 43 milijonov mark kapitala. Vlada bo še nadalje jamčila za vloge. Poročilo vladnega nadzorstvenega odbora pravi, da so vse obveznosti banke popolnoma krite z rezervami. Uradno poročilo pravi, da bo banka zadostila vsem obveznostim, ko bo obnovila normalno poslovanje.

Sanacija Dresdener Bank

Berlin, 31. julija AA. Državna zakladnica je sklenila nabaviti za 80 milijonov mark preferenčnih delnic Dresdenerbanke. Državna zakladnica hoče tako Dresdenerbanki omogočiti nadaljnje poslovanje. Isto vsoto bo oddala Dresdenerbanki na razpolago tudi Izvozna in garantna banka, ki predstavlja berlinske velebanke.

Novo povišanje obrestne mere

Berlin, 31. julija g. Istočasno z ukrepi, ki jih pripravlja vlada za nadaljnje olajšanje plačilnega prometa, se pričakuje za jutri sklep državne banke o zvišanju diskontne mere na 15 in lombardne mere na 20 odstotkov.

Berlin, 31. julija g. Na skupni seji upravnega sveta in ravnateljstva Državne banke, je bilo nocoj sklenjeno zvišati diskontno mero na 15, lombardno obrestno mero pa na 20%.

Gorki piše zgodovino ruske revolucije

Moskva, 31. julija AA. Osrednji odbor komunistične stranke je sklenil objaviti knjigo »Zgodovina meščanske vojne od leta 1917 — 1921.« Izdal jo bo Maksim Gorki s sodelovanjem ruskih vodilnih zgodovinarjev, pisateljev in politikov. Delo bo imelo 15 zvezkov. Pri redakciji tega dela bodo sodelovali Stalin, Molotov, Vorosilov in drugi.

Ameriška letalca v Moskvi

Moskva, 31. julija AA. Danes popoldne sta prispela sem ameriška letalca Pangborn in Herndon. Dospela sta nekoliko pozneje kakor Gatty in Post. Upata pa, da bosta pridobila na času pri poletu preko Sibirije.

FINANČNA KRIZA ANGLIJE

**Alarmantno poročilo komisije za štedenje, ki predlaga med drugim
znižanje uradniških plač in redukcijo socijalnega zavarovanja**

London, 31. julija. d. Angleški parlament je odšel danes po nenavadno dolgem zasedanju na počitnice. Formalno je parlament odgojen do 20. oktobra, toda poslanci so se razšli v velikih skrbih in nihče ne verjame, da bi trajale počitnice res tako dolgo. Zadnji dan zasedanja je parlament razpravljal o gospodarskem položaju ter dobil sliko, ki kaže bodočnost Anglije v dokaj črni barvi. V razpravo je prišlo namreč poročilo takozvane »kraljevske komisije za štedenje«, ki je po dveh tednih študiju sestavila obširen referat o gospodarskem položaju Anglije in stavila tudi razne predloge, kako bi se mogli z rigoroznim štedenjem doseči prihranki in zmanjšati rapidno naraščajoči primanjkljaj v državnem proračunu. Komisija je angleškemu parlamentu naložila čistege vina in postavila zastopnike angleškega naroda pred nemaskirano resnico.

Komisija je prišla do naslednjega zaključka: Če ne bodo takoj storjeni radikalni ukrepi za sanacijo angleškega gospodarstva in angleških financ, se bo znašla Anglija v prav tako resnem in kritičnem finančnem položaju, kakor se že nahajata Avstralija in Nemčija.

Komisija je opozarja na to, da bo znašal primanjkljaj v državnem proračunu v tekočem proračunskem letu 100 do 120 milijonov funtov (okrog 30 milijard dinarjev). Pri tem pa še niso vštete izgube, ki jih nalaga Hoovrov načrt Angliji in ki znašajo po

izjavi finančnega ministra Snowdena 11 milijonov funtov. Komisija predlaga zaradi tega radikalne ukrepe, s katerimi bi se dalo še v teku letošnjega leta prihraniti okrog 90 milijonov funtov. Med drugim predlaga komisija tudi znatno znižanje uradniških plač in radikalno redukcijo socijalnih bremen. Ti predlogi so za angleško delavsko vlado skoro nesprejemljivi, vendar pa je po sdihi poznavalcev razmer položaj tak, da bo morala vlada vgrizniti v to kisl jabolko ali pa se umakniti.

V zvezi s poročilom komisije za štedenje poudarjajo današnji listi, da so dogodki zadnjih tednov, zlasti pa zadnjih dni in ne naposled poročilo komisije za štedenje dokazali, da angleški funt ni več »nepremagljiva trdnjava«, kakor se je s ponosom nazival dosedaj. Tudi včerajšnja izjava finančnega ministra Snowdena v parlamentu tega pesimizma niso mogla razpršiti, temveč so ga nasprotno še poglobila. Snowden je z vso resnostjo poudaril, da bo ostal finančni položaj kljub rigorozni štednji, ki se izvaja na vseh poljih, še nadalje kritičen in da bodo potrebne največje žrtve, da se Anglija izogne usodi, ki je zadelo Nemčijo in ki preči tudi nekaterim drugim državam.

To nepričakovano priznanje je napravilo v političnih in gospodarskih krogih zelo globok vtis in ministrski predsednik Macdonald je moral pred razidom parlamenta dati zagotovilo, da vlada med parlamentarnimi počit-

nicami ne bo storila ničesar, kar bi nalagalo Angliji nove finančne obveznosti. Poročilo komisije za štedenje bo sedaj predmet temeljitega proučevanja. Sestavljen je bil poseben odbor, v katerem so poleg finančnih strokovnjakov tudi ministrski predsednik Macdonald, finančni minister Snowden, zunanji minister Henderson, minister za domovino Thomas in trgovinski minister Graham. Čim bo ta komisija proučila stavljene predloge, bo najbrže sklican parlament k izrednemu zasedanju, na katerem bo temeljito razpravljalo o celokupnem gospodarskem položaju Anglije.

Kreditna pogajanja s Francijo se nadaljujejo

Pariz, 31. julija d. Agence Havas objavlja o pogajanjih, ki se vrše med francosko in angleško Narodno banko, kratek komunikacije, v katerem uvodoma naglašajo, da pogajanja niso bila definitivno prekinjena, marveč samo odgojena, da se da finančnim strokovnjakom prilika za proučitev tehničnih vprašanih, ki so v zvezi s tem kreditom. Odločitev bo brzkone padla že nocoj ali jutri. Istočasno se proučujejo v Londonu, Parizu in Newyorku pogoji, pod katerimi bi bila mogoča skupna akcija emisijskih bank Amerike, Anglije in Francije za reorganizacijo denarnega prometa na najvišjih denarnih tržiščih sveta.

Pariz, 31. julija s. »Havas« poroča iz Londona, da je sir Robert Kindersley odpotoval v Pariz, kjer bo zopet pričel pogajanja s Francosko banko.

Druga internacionala o evropski krizi

Nemčija se mora vrniti k politiki demokracije in miru, mrtvi mednarodni kapital pa se mora zopet mobilizirati

Dunaj, 31. julija. d. Kongres druge internacionale, ki zaseda na Dunaju, se je med drugim bavil tudi s položajem v Nemčiji v zvezi z gospodarsko krizo. Poročilo o tem je podal znani avstrijski socialistični voditelj dr. Otto Bauer. V svojem referatu je poudarjal, da stojimo na začetku nove dobe razvoja, ki jo obeležujejo gospodarski in socialni pretresljaji. Kar se tiče Nemčije, si je treba biti na jasnem, da predstavlja tam fašizem najresnejšo nevarnost. Zmaga nemškega fašizma bi pomenila padec nemške demokracije, kar bi povzročilo v Evropi in na vsem svetu take razmere, ki bi skoro neizogibno vodile k novi vojni. Treba je pogledati resnici v oči. Ogromen kapital je neplodno na-

ložen v bankah Amerike, Francije in evropskih nevtralnih držav, dočim se gospodarstvo Srednje Evrope duši v pomanjkanju kreditov. Ta mrtev kapital dvigati nazaj do gospodarstva, to bi bila edina uspešna rešitev gospodarske krize in brezposelnosti. Zasebni finančniki se k takemu koraku ne morejo odločiti. To lahko dosežejo samo vlade. Druga internacionala zahteva zaradi tega velikopotezno mednarodno kreditno akcijo za Nemčijo brez vsakih političnih pogojev. Nemčija s svoje strani pa mora storiti vse, da si pridobi zaupanje. To bo dosegla samo na ta način, da se zopet vrne k politiki demokracije in miru.

Macdonaldov referat o berlinskem obisku

Poročilo na zadnji seji parlamenta — Angleški premier se zanaša na modrost odbora bančnih strokovnjakov

London, 31. julija. AA. Na zadnji seji zasedanja spodnje zbornice je ministrski predsednik Macdonald poročal o svojem potovanju v Berlin. Dejal je, da je bil prvotni namen poseta vrniti obisk nemških ministrov v Chequersu. Pri tej priliki so pa ministri nadaljevali razgovore, ki so se pričeli v Chequersu in razpravljali o finančnem položaju v Nemčiji v zvezi z delom, ki ga je dovršila londonska konferenca. Rezultat teh razgovorov je uverjenje, da bo akcija, ki jo je konferenca predlagala, rešila Nemčijo iz neposrednih finančnih

težkoč in omogočila pravilno sodbo o potrebi nadaljnjih kreditov Nemčiji in o obliki, v kateri naj jih dobi. Odbor, ustanovljen na predlog londonske konference, je sedaj na delu in bo končal posvetovanja čimprej. V Berlinu so angleški ministri razpravljali s svojimi nemškimi tovariši o razorožitvi, o ženevski konvenciji glede delovnika v premogovnikih in o drugih vprašanjih, ki zanimajo Nemčijo in Anglijo. Občinstvo, vlada in časopise so pozdravili angleške ministre kar najprijejeje.

Vihar v madžarski poslanski zbornici

Ostri napadi in očitki med vladnimi in opozicijskimi poslanci — Drug drugemu očitajo voilni teror

Budimpešta, 31. julija. s. V madžarski poslanski zbornici je prišlo danes zopet do burnih prizorov. Poslanec Szilagyi, ki je bil prej največji nasprotnik ministrskega predsednika grofa Bethlena, je zagovarjal sedaj vladno politiko in jemal grofa Bethlena proti raznim očitkom v zaščito. Ko se je spustil v ostre napade proti stranki neodvisnih poljedelcev in jim očital voilni teror, je nastal v dvorani strahovit truš. Med poslanci se je posebno vnel vodja neodvisnih kmetov poslanec Gall, ki je skočil s svojega sedišča in pričel posovati Szilagyi in ga je imenoval med drugim največjega političnega kameleona. Ko je Szilagyi na koncu svoje govora primerjal neodvisne kmete s komunisti in teroristi, so se ponovili burni prizori. Tudi po govoru poslanca Galla je prišlo do ponovnih incidentov, posebno takrat, ko je Szilagyi imenoval Galla goljufa. Afera med obema poslancema se bo obravnavala še pred sodiščem.

Alcala Zamorra ostane na krmilu

Po dvodnevni razpravi o delu vlade je parlament izrazil Zamorri zaupnico — Položaj v Kataloniji je zelo kritičen

Madrid, 31. julija. d. Španska ustavotvorna skupščina je po dvodnevni razpravi izrazila začasni zaupnici Alcala Zamorra zaupnico in jo pooblastila za nadaljnje vodstvo državnih poslov, dokler parlament ne bo sprejel nove ustave in ne bo izvršena volitev predsednika in s tem dana osnova za sestavo definitivne vlade. V debati o delovanju vlade od proglašenja republike do sestanka ustavotvorne skupščine so zlasti obširno razpravljali o položaju v Kataloniji in Andaluziji. Notranji minister Maura je pri tej priliki izjavil, da je gospodarstvo v Kataloniji na robu propada, kar tamošnje oblasti štijajo

radikalne sindikate. Vlada ima dovolj moči, da bi takoj napravila red, če jo katalonski poslanci za to pooblaste. Če tega nčjeje storiti, morajo tudi sami nositi posledice in gledati, kako bodo našli izhod iz obupnega gospodarskega položaja.

Barcelona, 31. julija. d. Po protestnem zborovanju stavkujočih telefonikov nameščencev so poskušali zborovalci demonstrirati po ulicah. Ko jih je policija hotela razgnati, je prišlo do spopada, v katerem je bilo več demonstrantov in stražnikov hudo ranjenih. Število lažje ranjenih znaša nad 100.

Zagrebska proslava vladarske desetletnice Nj. Vel. kralja

Zagreb, 31. julija. n. Jutri se bodo začela v mestnem načelniku posvetovanja o programu proslave 10letnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Mestni župan dr. Skuljić se je zaradi tega danes predčasno vrnil z dopusta. Med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano je bilo že meseca aprila dogovorjeno, da se bo vršila proslava tega pomembnega jubileja kar najsvečanije. Beogradska občina je določila kredit v višini 300.000 Din za nakup kakšnega umetniškega dela, ki ga namerava pokloniti Nj. Vel. kralju. Tudi v Zagrebu se že mnogo razpravlja o nakupu aličnega darila. Stavljen je bil predlog, naj bi občina za ceno 600 ti-soć Din kupila kako umetnino od Meistrovića, drugi pa zopet predlagajo, naj občina zgradi kako večjo ustanovo kulturnega ali socialnega značaja, ki bi služila vzgoji seljaškega naroda. Tozadevno se bodo vršila še posvetovanja z raznimi organizacijami in korporacijami, nakar bo mestna zastopstvo o tem definitivno sklepalo.

Ministrski predsednik v Lepoglavi

Beograd, 31. julija. M. Predsednik ministrskega sveta general Peter Zivković je danes obiskal Lepoglavu v Hrvatskem Zagorju. Obiskal je tamošnji »Narodni dom prestolonaslednika Petra«, v katerem sta nameščena Sokolski dom in čitalnica. Nato si je ogledal staro in novo kaznilnico ter se zanimal za podrobno ureditev zavoda. Spraševal je nastavljenca o življenju in zaposlitvi kazencev, nato si je ogledal tudi staro cerkev iz srednjega veka, za tem pa odpotoval na grad Trakošan, dalje na Klenovnik in sanatorij Sutorija in se zvečer vrnil nazaj v Varaždinske toplice.

Patrijarh Varnava o napredku Južne Srbije

Beograd, 31. julija. p. Patrijarh Varnava, ki se je te dni vrnil z daljšega potovanja po Južni Srbiji, je danes sprejel beograjske novinarje ter jim dal obširno izjavo o veličastnem sprejemu, ki ga je bil deležen povsod v Južni Srbiji. Patrijarh nima dovolj priročnih besed v zahvalo za lepe sprejeme in o pridnosti ter delavnosti tamošnjega naroda, ki je v sodelovanju z državnimi oblastmi mnogo pripomogel k napredku siromašne in zlasti po potresu prizadete pokrajine.

Baltski dijaki v Beogradu

Beograd, 31. julija. p. Snoti je prispela v Beograd skupina dijakov iz baltskih republik. Gostje so bili pristočno sprejeti po beograjskih akademskih ter raznih prosvetnih korporacij. Baltske študente so nastanili v hotelu Union. 19 dijakov je iz Finske, 12 iz Litve in 3 iz Estonke. Ko si ogledajo Beograd in njegove zanimivosti, odputujejo čez nekaj dni dalje v Sofijo in Carigrad, nato pa preko Črnega morja po Dunavu v Bukarešto.

Nevaren požar v Beogradu

Beograd, 31. julija. p. Danes popoldne se je pripetila huda nesreča v kletnih prostorih hiše št. 19 v Skenderbegovi ulici. Tu je nameščena delavnica pirotehnička Posovića, ki izdeluje rakete, žabice in podobne predmete. V skladišču se je pojavil ogenj, ki je uničil mnogo amonitona in drugih pirotehničnih predmetov ter napravil veliko škodo. Tudi lastnik Popović je bil hudo po-

Fašisti proslavljajo požig Narodnega doma

Tržaško fašistično glasilo objavlja sramotno vest, da so fašisti svečano proslavili barbarsko uničenje slovenskega Narodnega doma

Beograd, 31. julija. M. Nocojsnja »Pravda« piše pod naslovom »Nečloveške svetovnosti nečloveških del nečlovečnosti«:

Neverjetno je, da se nečloveška dela eploh morejo poveljevati, da se požiganje hotela »Balkan«, v katerem je bil jugoslovanski Narodni dom, prikazuje kot veliko delo. Kaj takega so zmogli samo neuravnovešeni ljudje. Tak slučaj si je sploh težko zamisliti. Toda »Popolo di Trieste« objavlja poročilo o fašističnem zborovanju, na katerem je neka skupina brezumni ljudi slavila z velikim pompo in hudim zločinom požiga hotela »Balkan« v Trstu, slovenskega Narodnega doma. Tu so poveljevali to nečloveško brutalno de-

lo na pompozni način, tu se je poveljeval drugi Silvio Furgati, ki je ves v navdušenju slavil akcijo proti »Balkanu«. Da imenovani list ni prišel poročilo o tem, ne bi mogli verjeti, da je sploh možna takšna nečloveška in vandalska glorifikacija najnosramnejšega početja. Da nismo prečitali v »Popolu di Trieste« tega herostratskega slavlja brezumni ljudi, ne bi mogli verjeti, da morejo ljudje še proslavljati tako žalostne dogodke, ob katerih so bili prizadeti nedolžni ljudje, dogodke, ki so vsakega civiliziranega človeka svojočasno globoko pretresli in ki jih je svečano obsodila vsa civilizirana javnost.

Francoski opomin bolgarski vladi

Početje makedostvujuščih je sramota za bolgarsko državo in madež civilizacije

Pariz, 31. julija. AA. Povodom odkritja in uničenja razbojniške tolpe, ki je iz Bolgarije prodira na jugoslovensko ozemlje, piše »Homme Libre«: Odkritja jugoslovenskih oblasti in ponovni namerjavani teroristični atentat komitašev dokazuje, da so VMRO in njeni voditelji, ki jo plačujejo, priredili ta napad v cilju, da povzročijo neprijetne novi bolgarski vladi in da izkazuje upravičeno ogorčenje v Jugoslaviji, vse to pa zato, da prepreči zblizanje med Jugoslavijo in Bolgarijo. Vlada g. Malinova bo našla gotovo odobravanje pri vseh prijateljih miru, če bo in izvrševanju svojih prerogativ napravila z vsemi sredstvi konec temu delovanju, ki je, kakor sama VMRO, sramotno za bolgarsko državo in madež v zgodovini civilizacije. Malinov bo dokazal, da se razliku-

je od onih dobroznanih ljudi, ki VMRO vzdržujejo in podpirajo.

»Ere Nouvelle« piše: Poslednja odkritja dokazuje, da je VMRO sklenila ustvarjati s svojo teroristično akcijo stalne neprijetne in nepremostljive jeze med Jugoslavijo in Bolgarijo. Jasno je, da so oni, ki podpirajo VMRO, zahtevali, da se pokaže organizacija vredna vsot, ki jih jim plačajo v srho, da izkoristijo spore med dvema državama na Balkanu. Bolgarska vlada mora pokazati, da ni izvrševalka nalogov VMRO in da ni takšna kakor prejšnja vlada, ki je zaigrala dostojanstvo naroda in državno suverenost ter da bo vrnila državi red kakor odgovarja civiliziranim narodom. Jugoslavija pa bo morala ali potom Društva narodov, ali potom evropskega javnega mišljenja opozoriti Bolgarijo, da čuva odnose dobre sosedstva.

Izlet Jadranske straže v Francijo

Beograd, 31. julija. Mestni odbor Jadranske straže v Beogradu priredi za svoje članke in prijatelje Jadranske straže iz vse države veliko manifestantno ekskurzijo, odnosno prijateljski obisk francoski Mornariški ligi (Ligue Maritime). Izletniki ostanjejo samo v Parizu 7 dni. Odhod bo z brzim vlakom 7. oktobra iz Beograda, povratek pa 16. oktobra. Vsa vožnja od Jesenice do Pariza in nazaj do Jesenice z bivanjem v Franciji, hrano in stanovanjem v zelo dobrih hotelih, ekskurzijami v avtobusih po programu, obiskom kolonialne razstave, vstopninami, napitninami itd., z vožnjo v II. razredu bo stala 3600 Din, v III. razredu 2940 Din. Razlika med III. in II. razredom je samo na vožnji, vse drugo je za oba razreda enako. Pri nas je dovoljen 50% popust na železnice do cesenice, storjen pa so že ukrepi, da se ta popust zviša na 75%. Prijave in vpise je treba poslati na mestni odbor Jadranske straže v Beogradu. Na zahtevo bodo zainteresirani podoben program ekskurzije.

Nastop poslanika Švecla

Beograd, 31. julija p. Iz Buenos Airesa javljajo, da je večeraj izročil svoja akreditivna pisma predsedniku argentinske republike novi jugoslovanski poslanik minister dr. Ivan Švecl.

Izvršni odbor Narodne banke

Beograd, 31. julija p. Upravni odbor Narodne banke je imel sejo, na kateri je izvolil dva svoja člana, in sicer Andrijo Radovića in Dragišo Matejčica za člana izvršnega odbora, ki tvori po novem zakonu o Narodni banki skupno z guvernerjem in podguvernerjem banke izvršni odbor.

Iz državne službe

Beograd, 31. julija p. Za sekundarnega zdravstvenika v splošni državni bolnici v Ljubljani je imenovan dr. Makso Bitenc. — Oduščen je iz državne službe Oton Fras, pomožni strojevodja 10. skupine drž. železnice v Ljubljani.

Popust za izvoz moke

Beograd, 31. julija AA. Prometno ministarstvo je ponovno dovolilo popust za izvoz moke. Popust velja enako kakor za izvoz ječmena, soržice, pšenice, rži in moke po tarifi, kakor je predpisana dne 1. decembra 1930. za koruzo pa po tarifi predpisani 10. februarja 1931. Ta popust je veljaven od 1. avgusta t. l. do preklica, najdeli pa do 31. decembra t. l.

Akcija za otvoritev proge preko Hodoša

Zagreb, 31. julija. Č. Nocojsnja listi poročajo iz Murske Sobotice: Tu se bo vršila v kratkem gospodarska konferenca, na kateri bodo ponovno razpravljali o važnosti otvoritve tranzitne železniške proge na Madžarsko preko Hodoša. Železniški promet Medjimurja in Prekmurja z inozemstvom, zlasti z Madžarsko, Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo nujno potrebuje to progo, ako noče izgubljati dragocenega časa in večjih transportnih stroškov. Pripravljenih je več tozadevnih vlog in prošnje na pristojna ministarstva. V njih je temeljito prikazana upravičenost te zahteve z ozirom na izvoz imenovanih krajev v inozemstvo.

Johnsonova v Sibiriji

Omsk, 31. julija. Č. Angleška letalka Miss Amy Johnson je priletela semkaj ter takoj nadaljevala polet v Krasnojarsk, kamor je prispela proti večeru.

Italijanski iredentizem in emigrantski teroristi

Šibenik, 28. julija. Šibenik se pripravlja, da proslavi 500 letnico svoje katedrale, posvečeno sv. Jakobu. Katedrala je divno delo srednjeveške stavbene umetnosti in vzbuja občudovanje vsakogar, ki prihaja v naše mesto. S cerkveno proslavo bodo združene tudi velike ljudske svečanosti in prireditve, ki bodo podajale pestro sliko življenja našega naroda in bo pri njih sodelovalo v velikem številu tudi naše Sokolstvo. To bodo v resnici veliki dnevi za Šibenik in vso našo Dalmacijo.

Toda vmes prihaja nekaj, kar sicer ne bo motilo svečanega razpoloženja tisočev in tisočev našega naroda, ki bodo prisostvovali tem slavnostim, kar pa vendar zaradi brezprimerne predrznosti, s katero se skuša opljuvati ta narodna svečanost, vzbuja v narodu največje ogorčenje. Glasilo italijanske iredente, zadržski »Il Littorio Dalmatico« izkorkišča tudi to priliko, da nesramno blati vse, kar je našega. Šibeniški katedralo proglašajo za »slovesni spomenik italijanstva, katerega si sedaj prilaskamo mi, a za naše Sokole, ki bodo sodelovali pri svečanostih, pravi, da bodo kvečjemu igrali vlogu pisane pobarvanih miši, ki skačejo od jeze, da ne morejo oskrbniti trdnih temeljev italijanskega Sv. Jakoba (katedrale).

S takimi zlobnimi, naš narod in našo državo blatečimi nesramnostmi je zadržski list napolnil zopet cele stolpce. Ni mu prav, da naš tisk s priznanjem piše o dalmatinski duhovščini, da je jugoslovanska po svojem prepričanju in da ima vedno pred očmi nacionalne koristi Jugoslavije. Italijanska iredenta bi hotela, da bi se vršil boj med državo in cerkvijo, da bi tako sovražniki naše države tem lažje lovili v kalnem, in zadržski list zlobno hujskajoče očita katoliški duhovščini, da je spravila katoličanstvo pod jarem države. Naši škofje bi torej morali biti rovarji in zarotniki proti državi, potem bi bili dolžni pohvale in priznanja italijanskega iredentizma, ravno tako kakor so ga dolžni tisti emigrantski plačanci, ki snujejo zarote proti naši državi v inozemstvu in najemajo za tuji denar izgubljene življe, da jih zopet z radodarno in vedno pripravljeno tujo pomočjo izvežajo v raznanju s peklenjskimi stroji in drugimi tankimi napravami in jih pošiljajo v našo državo, da bi tu izvrševali teroristična dejanja, umore in razdejavanja.

Saj se je list italijanske iredente prav v isti številki od 25. t. m., v kateri blati naše Sokolstvo in domoljubno dalmatinsko duhovščino, z vso vnamo zavzel za tiste, ki so po nalogu in za plačilo od zunaj, kot izvrševalci naročil emigrantske družbe Pavelića, Perčeca in enakovrednih tovarišev pripravljali in izvrševali atentate na osebe in objekte v naši državi, pa jih je zgrabila roka pravice in jim odmerila pravično kazen. Glavni krivci, ki so največji ljubitelji italijanske iredente, naročevalci teh zločinov, pa še mirno sede na varnem na Dunaju ali pa kje v italijanskem iredentističnem zavetju. In ti zločinci, ki snujejo taka teroristična dejanja in jih plačujejo, kakor oni plačanci, ki jih izvršujejo in morijo dobre jugosl. državljane, so ital. iredenti narodni junaki, če jih pa zadene zaslužena kazen, pa narodni mučeniki. Pravico, ki se jim zgodi, pa iredentistični »Il Littorio Dalmatico« imenuje — »čineno politično preganjenje«!

Niso še daleč časi, ko so italijanski listi obkladal ves naš narod z »ušivci« in »svinjaric« in se je psotka »selvaggia croata« ali »canaglia croata« stalno navajala v njihovih stolpcih; danes pa jim je »izdajniška družba tako mila in draga. Seveda! Saj vidijo v njej najboljšo pomočnik pri svojem lastnem rovanju proti našemu narodu in naši državi.

Našel je gad modraca, pa sta se zvitla v klopčič!

Sportni posebni vlak v Zagreb in nazaj
voz v nedeljo, dne 2. avgusta k nogometni prvenstveni tekmi

Mirija : Gradjanski

Cena polovična. Postanek v Litiji, Trbovljah, Zid. mostu, Sevnici, Rajbenburgu, Krškem in Brežicah. Odhod iz Ljubljane 9.45, prihod v Zagreb ob 13., odhod iz Zagreba ob 21., prihod v Ljubljano ob 24. 9507/a

Industrializacija Kitajske

London, 31. julija. S. Industrijsko ministarstvo nankinske vlade je izdelalo načrt za 10 let, po katerem naj bi se s pomočjo angleških in ameriških strokovnjakov izvršila po ruskem vzgladu popolna industrializacija dežele.

Borba proti newyorškemu podzemlju

New York, 31. julija. Č. Poslednja borba med skupinami banditov, o katerih smo pred nekaj dnevi poročali in ki je zahtevala sredi New Yorka smrtno žrtev in štiri hudo ranjene, vzbuja še vedno veliko razburjenje prebivalstva. Meščani se obračajo neprestano na oblast in celo na predsednika Hooverja, naj se vendar že enkrat napravi konec takim razbojništvom. Zveza bivših bojnikov se je izjavila pripravljeno, dati na razpolago 30.000 bivših bojnikov za borbo proti tem podzemnim elementom.

Al Capone se hoče poboljšati

New York, 31. julija. S. Al Capone, znan kralj čičaskih zločincev, je prišel danes pred sodišče, da bi slišal razsodbo v razpravi, ki se vrši proti njemu zaradi prestopov prohibicijskega zakona. Pri tej priliki je imel nagovor na sodnike, v katerem je zatrjeval, da se bo takoj, ko bo prišel iz zapora, za vedno poslovil od zločinskega življenja. Al Capone se namerava posvetiti trgovskemu poslu, ker je baže njegova največja želja, da bi svojega majhnega sina pravočasno otel iz zločinskih krogov in mu zagotovil bodočnost med poštenimi ljudmi.

Pošast brezposelnosti sega tudi po Ameriki

Silna potrptost zaradi napovedane ustavitve obratovanja v Fordovih tvornicah

New York, 31. julija. d. Vsa ameriška javnost je pod poraznim dojmom ustavitve obrata v podjetjih ameriškega avtomobilskega kralja Henryja Forda. Še bolj kakor vladne kroge, katerim je Ford še nedavno dal zagotovilo, da bo za vsako ceno vzdržal obrat, je presenetila ustavitve obrata široke sloje, ki vidijo v tem znak še hujše gospodarske krize, ki bo zajela Ameriko tik na zimo. Nobenega dvoma namreč ni, da bodo Fordovim tvornicam sledila tudi druga velepodjetja.

Znano je, da je imela gospodarska kriza v Evropi za posledico silno nazadovanje ameriškega izvoza, pri čemer je v prvi vrsti prizadeta industrija. Ze sedaj je bilo število brezposelnih nenavadno visoko, z ustavitvijo večjih obratov pa se bo še rapidno pomnožilo in v ameriških vladnih krogih računajo s tem, da bo na zimo v Ameriki najmanj 7 milijonov brezposelnih, pri čemer niso niti upoštevanj sezonski delavci, ki so le preko poletja zaposleni na farmah.

Vec strokovne organizacije so sklicale posvetovanja in konference, na katerih razpravljajo o omiljenju krize na delovnem trgu. Tudi predsednik Hoover ne prikriva svoje bojzani pred naraščajočo brezposelnostjo in je pozval vse ustanove, ki se bavijo s podporo brezposelnih, naj se združijo in dogovorijo glede enotnega postopanja. Vlada Zedinjenih držav v tem pogledu sama ne more mnogo storiti, ker je vprašanje podpore brezposelnih prepuščeno vladam posameznih držav.

Vodja delavske federacije Green je predložil predsedniku Hooverju obširen referat, v katerem prihaja do zaključka, da bo imela ustavitve obratov v glavnih ameriških industrijskih panogah, ki je neiz-

gibna giede na splošno gospodarski položaj, za posledico silen porast brezposelnosti. Zato predlaga, naj bi se omogočila zaposlitev večjega števila delavcev na ta način, da bi se skrajšal delovni čas od sedanjih 52 na 34 ur tedensko. Ob enem je opozoril na dejstvo, da so strokovne organizacije že dosedaj skoro popolnoma izčrpale svoja sredstva za podporo brezposelnih in da bo morala vlada povzeti nujne ukrepe, da se zagotovi vsaj prehrana na zimo. Položaj je tako kritičen, da bo treba takojšnjih odločitev.

Kakor se zatrjuje, se v zvezi s proučevanjem ukrepov za omiljenje brezposelnosti razmišlja tudi o tem, da bi se popolnoma omejilo doseljevanje iz inozemstva. Ob enem pa naj bi se vsi inozemci, ki si še niso pridobili ameriškega državljanstva v primeru brezposelnosti, ki bi trajala preko štiri tedne, odpremi v domovino.

Redukcije pri jeklenem trstu

New York, 31. julija. AA. »United States Steel Corporation« (jekleni trst) je sklenil znižati dividendo svojih akcij ter zmanjšati delavski plače in plače osebja. Ta sklep je napravil v ameriških pridobitnih krogih velik vtis.

Dawes je optimist

London, 31. julija. Č. Znameniti svetovni finančni strokovnjak Dawes je izjavil z vso gotovostjo, da je že prestana kulminacija v svetovni depresiji ter da je pričakovati skorajšnjega napredka in izboljšanja v gospodarskem življenju. Ta doba gospodarske depresije je trpela od 1. 1921. do 1929. V sami Ameriki se že jasno opazuje znaki obrata na bolje.

Srečen zaključek „Zeppelinove“ ekspedicije

Včera je se zrakoplov »Grof Zeppelin« vrnil v Friedrichshafen — Podrobni rezultati ekspedicije bodo objavljeni šele v osmih dneh

Friedrichshafen, 31. julija. d. Davi ob 4.52 se je vrnil zrakoplov »Grof Zeppelin« na tukajšnje letališče. Ze od rane ure ga je pričakovala tisočlaska množica, ki je sprejela zrakoplov z navdušenimi ovacijami in je priredila zlasti prisrčne manifestacije dr. Eckenherju, ko se je pokazal iz gondole. Po odvisanju nemške državne himne so brez vsake ovire spravili zrakoplov v hangar. Novinarji so hoteli od dr. Eckenherja kakor tudi od prof. Samojlovica izvesti čim več o njunem poletu, kar pa jim ni uspelo. Dr. Eckenher je samo dejal, da je zelo zadovoljen s razmeroma dobro vožnjo in uspehi ekspedicije. Pristavil je, da je danes zrakoplov

nedvomno najzanesljiveše sredstvo za znanstveno raziskovanje polarnih pokrajin. Saj je napravil 13.000 km dolgo pot brez vsake težkote. O znanstvenem uspehu poletovanja pa prof. Samojlovic ni hotel povedati ničesar, češ, da so vsi udeleženci ekspedicije dogovorjeni, da ne povedo ničesar o njenih uspehih, dokler se podrobno ne prouči znanstveno gradivo, zbrano med poletom. To pa se bo zgodilo v osmih dneh. Ugotovil je prof. Samojlovic le to, da je bilo s tem poletom, ki je trajal le šest dni, za znanstveni svet doseženo mnogo več, kakor svojačasno z delom dolgih let.

Obsojen ponarejevalec

Ljubljana, 31. julija. Ze v petič je stopil izanec Franco Japelj, 31-letni mešetar iz Matene pri Igu, pred sodnike malega senata. Zagovarjati se je moral danes zaradi ponarejanja javnih listin. Japelj je znan med ljubljanskimi mitniškimi pazniki in prevozniki, da zna posebno spretno ponarejati številke na listih javnih tehnic. Bil je zaradi teh manipulacij že 6 krat obsojen na večmesečno ječo. Posebno prevozniki in trgovci s senom odnosno slamo poznajo njegove spekulacije ter so vselej previdni, kjer ima Japelj vmes svoje prste. Imenitno zna ponarejati zlasti pisavo številke nekega mitniškega paznika.

Lani avgusta meseca je posestnik Jože Pavlič iz Bresta prodal na Dunajski cesti bivajočemu prevozniku Ivanu Rojcu vso slamo po ceni 0.50 Din za kg. Slamo so stekali na javni tehnicni na Borštnikovem trgu ter je lastnik tehnicne, Albin Vrhovc, izdal listek št. 4168, na katerem je bila označena teža: brutto 1235 in netto 770 kg. Ta listek je potem posestnik Pavlič dal svojemu sorodniku Janezu T. z naročilom, naj gre po denar k Rojcu. T. pa se je v neki gostilni sestel s Francetom Japeljem, ki je vse številke zradiral in nato listek spremenil v št. 4170 z brutto težo 1635, a netto težo 1170 kg, tako da bi Rojce plačal 200 Din preveč za slamo. Goljufiji so privočasno prišli na sled in sta bila oba ovadena sodišču. Prva razprava je bila že 2. decembra lani, a je bila preložena zato, da se izvedejo še drugi dokazi in zlasti priče. Januarja je bil nato Japelj obsojen na 18 mesecev robije, a njegov tovariš T. pogojno na 3 mesece. Japelj kot prevzišani izanski tožbar pa je »svojo zadevo« gnal naprej ter se mu je v formalnem pogledu posrečilo, da je stol sedmorice zadrževajo vrnili kazenskemu sodišču v ponovno razpravo. Nato so se vršile še tri razprave. Japelj je odločno zanikal, da je bil on ponaredil listek, pač pa da je bil zraven. Predsednik senata s. o. s. g. Mladič je iz drugih spisov primerjal pisavo številke. In repli pri številkah 3, 5 in 6 so ga pokopali. »Take repke dela neki mitničar na dolenskih mitnicah in Japelj jih zna dobro ponarediti.« je pripomnil predsednik.

— Japelj, ta škrt bo več šel. Smo Vas že pogrnjali, je pripomnil državni tožilec.

Ko je Japelj slišal novo sodbo, da je obsojen zaradi ponarejanja listka na 18 mesecev robije in v izgubo častnih državljanških pravic za 2 leti, je vzkliknil v izanskem dialektu:

— Takoj se pritožim, ker nisem kriv. Moja reč naj gre naprej! Zaradi tistih čifer 18 mesecev, nak, to ne gre. Ne pridem nikdar iz aresta ven.

Japelj namreč mora sedeti 10 mesecev zaradi slične goljufije tako, da ima na hrbtu kar 28 mesecev robije.

Otrok pod avtomobilom

Zagreb, 31. julija. n. V Ogrizovićevi ulici je davi šofer Vinko Hren povozil Sletno Marko Pavlovića. Šofer je vozil za nekim tovornim vozom in ni mogel videti, kaj je na cesti. Nenadoma je priletelo dekletce iz bližnje hiše in skočilo naravnost pred avtomobil, ki ga šofer ni mogel ustaviti. Kolesa so podrla otroka na tla in ga povozila. Otrok je dobil tako hude poškodbe, da je bil zvečer še vedno v neznatni svet doseženo mnogo več, kakor svojačasno z delom dolgih let.

Ugleden češki novinar

Dubrovnik, 31. julija n. Semkaj je prisel urednik praških »Narodnih Listov« Jaroslav Urban. Uvedel bo akcijo za postavitev spomenika tragično preminulemu češkemu politiku in pisatelju Viktorju Dyku.

Nemški izletniki na Jadranu

Split, 31. julija n. V Split je danes prisela pod vodstvom nemškega novinarja Reinholda večja skupina izletnikov, ki nameravajo prebiti delj časa v našem Primorju. Posetili bodo Dubrovnik, Kotor in druga mesta ob obali. Napovedanih je še več takih skupin.

Ekskurzija ameriških dijakov v Jugoslavijo

Beograd, 31. julija p. Včera je prispela v Beograd iz Sofije skupina ameriških dijakov, ki ostanjejo nekaj časa gostje naših študentov. Posetili bodo tudi razna druga mesta v državi in ostali nekaj časa v našem Primorju.

Zaradi strogosti staršev

hotelu v smrt
Zagreb, 31. julija n. Seljaki, ki so šli v mesto, so našli davi ob železniški progi v bližini Stenjeveca 15-letno dekle, ki se je vedlo zelo sumljivo. Ko so jo vprašali, kaj dela, je izjavila, da čaka na vlak in da se bo vrgla pod vlak. Odvedli so jo v bližnjo hišo, kjer je priznala, da je nameravala izvršiti samomor. V pismu, ki so ga našli pri njej, pravi, da gre v smrti zaradi prestopa postopanja svojih staršev. O zadevi je bila obveščena policija, ki je uvedla preiskavo.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Precej stalno, neznačen porast oblazinosti, zmerno toplo. — Situacija včerajšnjega dne: Barometrijski pritisk je v zadnjih 24 urah padel za 0.1 do 0.3 mm, največ v Primorju, Sloveniji in zapadni Hrvatski, najmanj pa v južnem Primorju. Temperatura so padle za 1 do 2 stopinje na jugu in vzhodu, drugod pa so porasle za 1 do 3 stopinje.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Zmerno, bolj hladno; ponekod oblačno, mor da tudi s krajevnimi nevihtami.

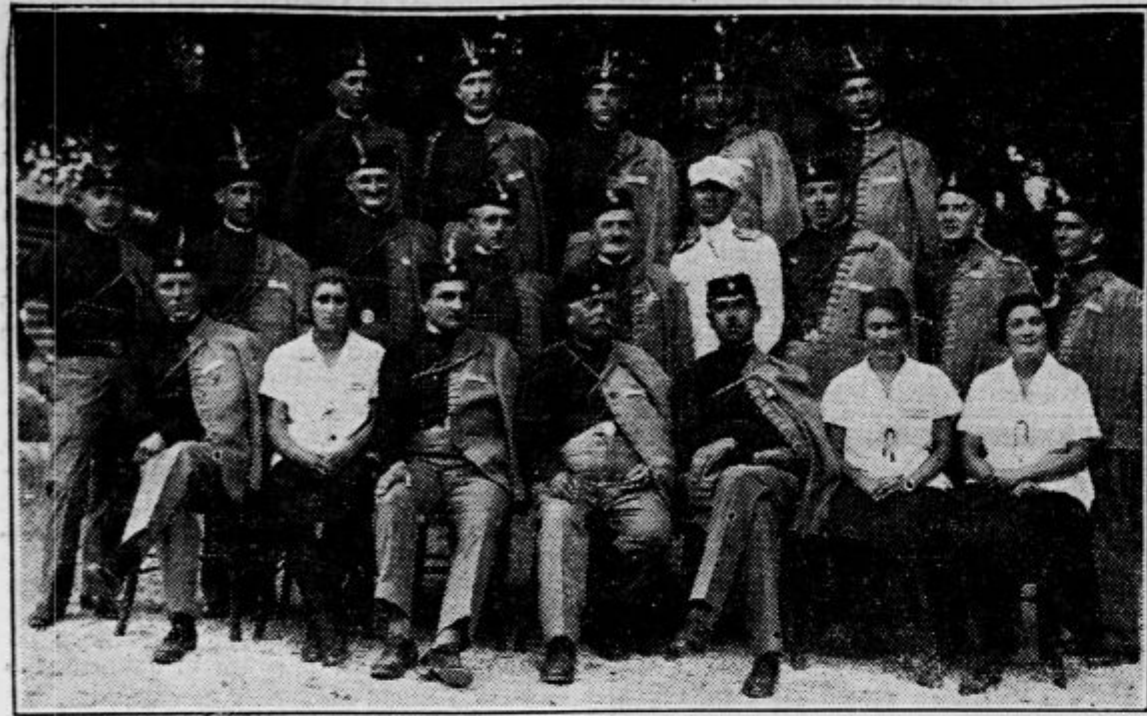
Obnovite srečke

najkasneje do 6. avgusta. Zrebanje se bo vršilo že dne 11. avgusta.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c: 19

Naši kraji in ljudje

25-letni jubilej Sokola v škofji Loki

Društvena uprava

Škofja Loka, 31. julija.

Sokolski bratje in sestre od blizu in daleč, se zbirajo, da čim lepše proslavijo kulturni jubilej — 25letnico domačega sokolskega društva. Škofjelokski Sokoli se marljivo pripravljajo, da bo njihov praznik v vsakem oziru lepo uspel. V soboto 1. avgusta bo v veliki dvorani Doma slavnostni občini zbor s sodelovanjem pevskega zborca, gledališča, telovadcev in deklamatorjev; nedelja pa je namenjena predvsem

rinu. Poslednja leta je bilo načelniško mesto v rokah br. Rudolfa Horvata, ki ima ob visokem porastu telovadčevega članstva večer za večerom skrbni in dela preko glave. Vztrajno mu je za ženske oddelke v pomoč s. Linke Elza, načelnica.

Pojačena aktivnost je dala društvu dramatični, prosvetni, narodno-obrambni, socialni, smučarski, nogometni in zdravstveni odsek, ki v lepem soglasju streme po napredku. Prav je, da sta se telovadba in sport sešla v skupnem smotru; z jakostjo telesa za duševno vednost in porast Sokola. Vrh tega delujejo v društvu še knjižnica, orkester in tamburaši.

Dokaj pridnih rok, bistrh glav, predvsem pa dobre, plemenite volje je treba, da se ta obsejni ustroj skladno vzdržuje in utrjuje.

Starosta dr. Zakrajšek

telovadbi, ki naj pokaže javnosti vso društveno telovadno moč. Pri članskih priložnostih nastopi do 100 domačih telovadcev, kar brez besedi kaže na delavnost društvenih organizatorjev. Poleg nastopa je na sporedu povorka, razvite narasčajočega prapora in velika zabava v vseh prostorih Sokolskega doma.

25 let sokolskega dela praznuje loški Sokol z zavestjo, da se je v dveh in pol desetletjih sokolska ideja v Škofji Loki tako ukoreninila, da si danes mesta brez sokolskega pokreta niti predstavljati ne moremo. Z delavnostjo, ki je neovrgljivo močan dokaz sokolskega »napredka« so si utirili bratje in sestre pristo pot k razmahu, napredku in procvitu.

Mala in šibka je bila skupina onih mladencev, ki jo je duh slovenskega prerojenja pred 25 leti dvignil. Br. Šink Števo, tedanji visokolesec v Pragi je zanesel misel ustanovitve Sokola v Škofjo Loko. Početni pomeniki mladine niso našli potrebne opore. Šele, ko so dobili mladi Sokoli v svoj krog br. Dolence Franca st., je stvarilo šlo. Ustanovni občini zbor 2. februarja 1906 je izvolil zdravnika dr. Zakrajška za starosta in br. Dolence za podstarosta. Prišlo se je z delom, ki je vedelo predvsem iskanju društvenega lokala. Lopa ob Sori je bilo prvo skromno domovanje rdečih srajc. Članstvo se je že po letu dni pomnožilo na 151 bratov in sester. Društvu je bil podan temelj, sokolska ideja se je širila in razvijala.

Agilnost sokolske družine je bila razpredena v vse smeri. Uredila se je telovadnica, narejali so se kroji, nakupilo se je orodje in prirejali so se nastopi, izleti, zabavne prireditve... 9. julija 1911 je razvilo društvo svoj prapor, ki mu je bil prvi praporščak pivovarnar br. Šnid.

Starost je imel loški Sokol še štiri. Dr. Zakrajšku je sledil učitelj Slavko Flis, nato ravnatelj Avgust Nadilo, zopet Flis in od l. 1920. veleindustrijec br. Franc Dolenc st., 14 let podstarosta in 11 let starosta; najbolj čestitljiva osebnost v društvu, spoštovan od vseh, prav vzor neomajno kremenitega in do kraja požrtvovalnega sokolskega brata. Imeni br. staroste in Sokola sta za škofjelokskega Sokola nerazdružljivo vezani! Mesta podstarost so si delili br. Dolenc, tragično preminuli br. Zihlert in sedaj br. Zahraštink.

V toku let se je društvo preselilo na Stenarje in oddel l. 1922. v lastni Sokolski dom, ki je kulminacija sokolske zavednosti, vztrajnosti in nesebičnega dela vseh bratov in sester. Dom je veljal okoli 900 tisoč Din, ki so bili vplačani tekem 9 let. Naj premisli vsakdo sam! Stavbinski odsek in poznejše upravni odbor sta svojo težko brigo zavidanja vredno izpeljala.

V ospredju vsega dvajsetletnega notranjega dela je vzgoja članstva v telovadnici, ki je imela celo vrsto načelnikov in načelnice, priznanih telovadcev. Spominjamo samo na br. Vinka Pristova, mednarodnega telovadca v Luksemburgu in Turinju.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravnega »Franz Josefova« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno in milo iztrebljenje črevesja. Zdravniki za srčne bolezni so prišli do rezultata, da učinkuje »Franz Josefova« voda tudi pri težkih oblikah srčne hibe sigurno in brez vseh nepravilnosti. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Franc Dolenc st.

Z zavestjo prave smrti, z zavestjo svojega izredno važnega položaja v našem jugoslovanskem narodu gre loški Sokol mirno, dostojanstveno svojem prazniku nasproti. Lahko bo polagal obračun — saj je postalo društvo prava trdnjava sokolske nerazrušljive ideje v svojem okolišču lepe Gorenjske.

Toplim čestitkam se ob jubilejnih dnevih priključuje želja: Sokol v Škofji Loki naj raste, se širi in dviga do poslednjega sela in koče v čast in slavo domovine in njenega vladarja.

Smrt uglednega narodnjaka

Škofja Loka, 31. julija.

Tako čisto nepričakovano je prišlo... Ze res, da je France Benedičič, popularni in dobrovoljni posestnik in urar na Mestnem trgu v Škofji Loki slednje čase temu ali onemu malo potožil zaradi zdravja, a vendar ni nihče pričakoval, da krepki mož tako iznenada omahne v naročje večnosti. Pa je prišla, prav pred sokolskimi svečanostmi, kakor bi se hotel Sokolu umakniti — on... France... ki je bil vseh 25 let veren sokolski brat, neupogljiv in kremenit značaj, da malo takih. Ko je v l. 1906 zbi-

Elitni
Kino Matica

Danes premiera vesele
dunajske operete

V carstvu
valčka

Triumf očarljivih arif in melodij,
veselja, lepega petja in zabave

V glavnih vlogah
Grete THEIMER, Charlotte SUSAN
ter najboljši humoristi

Szöke SZAKAL, Paul HÖRBIGER
in Ernst VEREBES

Premiera
ob 4., ½8. in 9. ¼ uri

Znižane letne cene!

Tel
2124

rala mlada sokolska četa članice, je bil tudi pokojnik brž med onimi, ki je odinil moč in svest si dejanja — svoj obolus. Sokolskemu društvu je bil ustanovni član. Zvest svojemu prepričanju ni omahnil ugledni rojak ne na desno in ne na levo. Njegova hiša je bila vselej dom naprednosti, bil je vsa leta naročnik in kajpak tudi vnet čitatelj našega časopisa.

S pridno in delavno roko si je ustvaril brat France prijazen dom z lepo urejeno urarsko trgovino in delavnico sredi Mestnega trga v Škofji Loki. Dober gospodar napram samemu sebi je užival g. Benedičič zaupanje tudi v gospodarskih krogih Škofje in Loke. Okrajna hranilnica in posojilnica ga je štela med odbornike nadzorstvenega sveta. Z dobrim svetom je rad pomagal povsod in gotovo nima mesta korporacije ali društva, ki bi bilo odšlo od njega praznih rok. France je bil tih, dober mož in zlata vrednega srca.

Ni čuda, da je ob smrti uglednega rojaka njegova izguba v vseh slojih meščanstva prav grenko odjeknila. — Zopet je padel eden — onih od stare, nezlomljive garde...

Brata Franceta ohranimo v častnem spominu! Bratje in sestre mu kličejo poslednji sokolski: Zdravo!

Tabor trezne mladine in treznih delavcev na Kumu

Trezna mladina iz dravske banovine priredi pod vodstvom profesorja Pavliča iz Celja 21. in 22. t. m. pri Sv. Joštu na Kumu tečaj, na katerem se bodo obravnavala važna poglavja iz alkohologije, načrt za delo v novem sokolskem letu in gradba Treznostnega doma na Kumu. Za prehrano in stanovanje bo poskrbljeno. Vabimo najidealnejše srednješolce in akademike na tečaj. Prijave sprejema do 16. t. m. Treznostna pisarna, poštni predal 106, Celje.

Dne 23. t. m. priredi treznostna akcija v dravski banovini velik tabor treznih delavcev ne le iz rudnikov in tovarn Zasavja in Posavja, ampak tudi iz Celja, Ljubljane in Zagreba.

Posebni izletniški vlaki bodo vozili do Trbovelj. Iz Zagreba odhod ob 4. zjutraj, prihod ob 6.; iz Ljubljane odhod ob 5., prihod ob 6.; iz Celja odhod ob 4.30, prihod ob 5.20. Cena vozovnic do Trbovelj in nazaj z izkaznico: za Zagrebčane: odrasli 34 Din, šolska mladina 16 Din; za Celjane: odrasli 15 Din, šolska mladina 7 Din; za Ljubljance: odrasli 22 Din, šolska mladina 10 Din. Izkaznice se naročajo pri Treznostni pisarni v Celju, poštni predal 106.

Na taboru treznostnih delavcev bodo govorili najboljši slovenski in hrvaški govorniki. Sodelovali bosta godbi z Zidanega

K izjalovljenim atentatom „makedonstvu-juščih“

Redaktor: D. TALEV

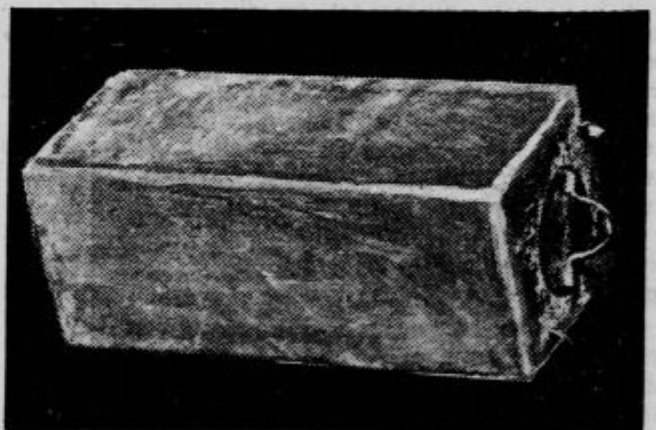
Na kv. sm. : : : : : 3 le.
Mali objavljeni na dnu 1 le.
V kroniki na red 10 le.
Gojezni in včitalni 50 le.

Бомбенъ атентатъ по линията Нишъ - Скопје

Единъ отъ мостоветъ на Морава вдигнатъ въ въздуха — Локомотивътъ и нѣколко вагони на пѣтническия влакъ въ рѣката — Жертвѣ — Изплашеніи сръбски власти сѣ се отдалѣ на изстѣпленіи — Масови арести — Избиване на невинни хора — Какво е станало съ атентаторитъ — Сръбски войсковѣ части на бѣлгарската граница — Клеветитъ и лъжитъ на Бѣлградъ

На 25 т. м. вечерта по линията Нишъ — Скопје е станалъ голѣмъ бомбенъ атентатъ

да създадатъ впечатлението, че избититъ лица сѣ преминали на югославянска територия отъ България. Това, обаче, се опроверга

Smrtna nesreča pri kopanju v Savi

V Savi pri Jaršah je utonil 24-letni Ivan Skubic — Trupla še niso našli

Ljubljana, 31. julija.
Danes popoldne je zahtevala Sava pri Jaršah zopet smrtno žrtev in sicer ne daleč od kraja, kjer je moral pustiti življenje tudi nedavno g. Kosi sin strojnika Narodne tiskarne. Današnja žrtev Save je 24-letni delavec Ivan Skubic, doma iz Plešivca v okolici Višnje gore.

Ivan Skubic, ki je po odslužitvi vojaščin našel zatočišče pri svojem prejšnjem gospodarju g. Josipu Rozmanu na Sv. Petra cesti p. d. pri Jerneju, se je že dopoldne pogovarjal s svojim tovarišem Cirilom Fricom o tem, da bi se kazalo popoldne, ker doma ni dela, iti kopat na Savo. Oba sta prosila gospodarja za dovoljenje, ki sta ga tudi dobila, nakar sta po kosilu krenila peš na Savo v Tomačevje. Ker pa se jima tam ni zdelo voda baš prikladna, sta odšla nekoliko nižje v smeri proti Jaršam, kjer sta se slekla na prostem in se kakor drugi kopalci dalje časa solmela, nato šele zabredla v vodo. V vodi sta prvič ostala dalje časa, nakar sta zlezla spet na breg in ležala v travi. Nahajala sta se, kadar sta bila v vodi, vedno na plitvejših mestih, okrog 4. pa je odšel v vodo Skubic sam in nenadoma zašel v globoko

strugo. Voda je tamkaj globoka od 2 do 3 metra in je začel Skubic, ki ga je zajel tok vode, naenkrat klicati na pomoč. Takoj je planilo v vodo več drugih kopalcev med njimi tudi Fric, a je voda tedaj Skubica zanesla že naprej in se je potopil. Ostali kopalci, ki so mu hiteli na pomoč, so bili daleč stran od njega, ko se je še enkrat pokazal na površju, nato pa zopet izginil pod gladino Save. Nemalo razburjeni so vsi kopalci, kar jih je bilo tam, sklenili verigo in začeli iskati ponesrečenca. Njihov napor pa je ostal zaman in niso ničesar opazili tudi potapljači, ki so iskali Skubica globoko pod gladino. Utopljenec je izginil in ga sploh ni bilo mogoče izslediti. O nesreči so javili nekateri kopalci takoj Skubicevemu gospodarju Rozmanu, ki se je odpeljal z utopljenčevim bratom sam na Savo in prosil kopalce, ki so še ostali tamkaj, da še nadalje iščejo Skubičevo truplo. Ti so tudi ponovno poskušali, a tudi to pot brez uspeha.

Nesrečni Skubic je bil izredno priden in miren mladenič, ki je delal zaenkrat pri gospodarju samo za hrano in stanovanje in čakal na boljše mesto, ki bi ga dobil jeseni, ko je povsod več dela. V yodji je

Halo! Nada! Ali si ti?

Tukaj Ljerka. Poslušaj draga moja, jaz sem pravkar naletela na izvrstno odkritje!... Ne! ne tiče se šivilje, nego nove pijače. Nekaj povsem novega, nekaj izvrstnega... Da! da, Ovomaltine, ali hladne Ovomaltine, ali razumeš? To je naravnost božanski in najbolj način, da se lahko Ovomaltine pije skozi celo leto.

Kako? — ne, nikakor ne. Ker je prirejanje tako enostavno kot abeceda. V Ovomix čašo vlijeh hladnega mleka, dodaš 2-3 žlički Ovomaltine za eno čašico, sladkorja pa po volji. Ovomix čašo zamašiš, vse skupaj za nekoliko sekund premešaš, in pijača, ki Te izvrstno osveži in Ti pogasi žejo, je gotova. Ako nimaš na ledu ohlajenega mleka, postaviš zamašeno čašo s pripravljeno Ovomaltine pod tekočo vodo, in pijača se Ti kaj kmalu ohladi. Jaz pijem hladno Ovomaltine vsak dan ter se izvrstno počutim, dočim sem v prejšnjih časih, zlasti v poletni dobi, stalno hirala... Da, baš zato! Pri tej pasji vročini ne moreš drugega jesti kot samo salato in sadje, a vse to ni posebno hranljivo... Poskusi enkrat hladno Ovomaltine in daj jo tudi Tvojim. Dragan je od nje kar vshičen in pravi, da je to res izvrstna pijača... Torej v redu. — Zdravo Nada — nasvidenje vaju obeh na danes zvečer, ali ne? Dobro, — Vam jo bom pripravila, ker naposled je to že od nekdanj moja najbolj priljubljena pijača.

Pijte poleti
hladno

OVOMALTINE

Dobiva se v vseh večjih kopalnicah in naših državah. Mali zavojček Din 16.

nesrečnega mladeniča najbrže zagrabil križ in ker je bil Skubic nevesel pletanja, ga je takoj pograbil podvodni tok in ga potegnil na dno.

Nova svetogorska koča dovršena

Litijska, 31. julija

Nova planinska koča na Sv. gori pri Litijski je že dovršena. Dejstvo, ki bo razveselilo gotovo prav vsakega prijatelja Zasavja, kjer ima Sv. gora prvenstvo. Pred leti je litijska podružnica SPD otvorila na Sv. gori planinsko zavetišče v mežnariji in malem sosednjem prizidku. Oba lokala ne

zadostata več. Krog ljubiteljev Sv. gore stalno narašča, zato so si zasavski planinarji ustanovili stavbno združenje: »Zasavska koča«, ter so si nadeli nalogo, da zgradijo v teku let vrsto prepotrebni planinskih koč, ki jih zahteva nagel razvoj planinarskega sporta v Zasavju. Svetogorska koča je prvi uspeh pred letom dni ustanovljene zadruge.

9. avgust, ko se bo nova koča slovesno izročila vsem prijateljem matere narave, bo dan veselja vseh Zasavcev. Kdor pozna Sv. goro, ta ne bo strpel doma, za vse ostale pa bo 9. avgust najlepša prilika za obisk naših lepih planin.

25-LETNICA

SOKOLA V ŠKOFJI LOKI
v nedeljo 2. avgusta razvije prapora in javni telovadni nastop
GODBA SOKOLA I. IZ LJUBLJANE

Huda nesreča pri popravljanju motorja

Novo mesto, 31. julija.

Sinoči okrog 19. ure se je namenil mizar-ki mojster g. Janez Udovč popraviti svoj motor, pri katerem je na neki vožnji izgubil na užigalnem pedalu ročaj. Da to nadomesti, je poskušal med spraviljem z lesjem nekaj vijak iz medenine in ga je pričel pripravljati s svojim pomočnikom 25 letnim Albinom Zupančičem za montiranje. Fant je rabil za to delo tudi železno žagico, s katero je moral predolgi vijak pre-žagati.

Nenadoma pa je nastala silna razstrelba. Vijak je imel v svoji sredini zabito vojaško patrono, ki se je pri žaganju segrela in eksplodirala. Zupančič je dobil od izstrelka občutne rane po glavi, s katere mu je izstrelil posnel kožo z lasmi vred, ki je obvisela na motorju. Poškodovanec ima hude rane tudi na levi roki nad komolecem in na levi strani prsi, manjše rane pa je dobil po rokah.

Zupančič je bil po zaslini obvezi takoj pripeljan v bolnico usmiljenih bratov in Kandijo. Kako močan je bil izstrelček, priča po izstrelku preluknjana železna kasetna, montirana na motorju.

Ali ste že naročnik slovenske ilustrovane tedenske revije „Življenje in svet“?

Z ozirom na splošno željo,
da ponovimo predvajanje patentiranega
aparata za
konzerviranje

sporočamo spoštovanim gospodinjam, da se bo predvajanje ponovno
vršilo v soboto 1. in nedeljo 2. avgusta 1931 od 9. do 12. ure dopoldne
ter od 3. do 6. ure popoldne v hotelu Štrukelj. 9499

Beco

Domače vesti

* Za IV. »Jutrovo« potovanje v Pariz na kolonijalno razstavo v dne 8. do 18. avgusta se je prijavilo doslej proti vsakemu pričakovanju že lepo število udeležencev. Tradicionalna bojazan pred pasimi dnevi v avgustu, ki je več interesentov zadrževala, da bi se odločili, je, kakor kaže, popustila pred realnostjo, zakaj zaradi parkratnega deževja v zadnji dobi imamo sedaj prav prijetno poletno temperaturo. »Jutrova« ekskurzija v avgustu se bo vršila natančno po določenem in že objavljenem programu. Odhod bo v soboto 8. avgusta ob 20.50 iz Ljubljane, glavni kolodvor. Lahko sprejememo še nekaj udeležencev za to potovanje. Interesenti naj se javijo nemudoma, ker do 3. avgusta moramo imeti v rokah veljavne potne liste udeležencev, da preskrbimo potrebne vizume. Za kasnejše prijave in po gornjem roku vstopane potne liste nikakor ne jamčimo, da bi jih mogli upoštevati in primerno opremiti, niti ne bi mogli zagotoviti primernih mest v pariškem hotelu. Program in pogoji potovanja v avgustu so znani iz naše objave v četrtkovni številki »Jutra« od 30. julija. Tudi smo jih vsem interesentom razposlali po pošti. Na željo vpošle prospekte še nadaljnjim interesentom, dokler je še čas, tajništvo našega uredništva (Ljubljana, Knafljeva ulica 5), ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

»Jutra«

Jutri nedelja 2. avgusta

* Vojaške vesti. Kakor javlja »Vojni list« so naslednji absolventi podnarodniški dijak inženjerske podoficirske šole v Mariboru uspešno napravili izpit za čin rezervnega inženjerskega podporočnika in sicer: z odličnim uspehom Alojz Trček in Vladimir Segar; s prav dobrim uspehom: Viktor Plavec, Stanko Vajbič, Rafael Zalar, Stane Bonač, Dušan Aysec, Ferdinand Srdoč, Vladimir Karba, Gojmir Pebani, Franjo Pavlič, Bogoljub Pogačnik, Milko Jamnicki in Anton Lavrenčič; z dobrim uspehom pa: Karl Toman, Albert Kodrič, Matija Kodela, Egon Zajc, Stanislav Čretnik, Jožko Beloti, Vilim Petek, Ivan Komac, Rudolf Varl, Oskar Kovačič, Alojz Cerk, Mirko Arnuš, Vladimir Močan, Jurij Hubalek, Ivan Živic, Dušan Gorec, Erh Strbenec, Janez Ebenke, Ervin Perne, Stanko Markič, Matija Brajer, Ivan Prek, Jože Bukovec in Mihael Kurmik.

* Izpembe v banski službi. Na lastno prošnjo je banovinska zvezničnica Ema Schüller premeščena na kmetijsko šolo v St. Juriju ob juž. žel. Za služitelja v 2. skupini so imenovani: Simon Dolenc, Jožef Erbežnik in Ludovik Jeršin pri banski upravi v Ljubljani, Milan Geršak pa na pletarski šoli v Ptuj.

* Ostanke direktorja zagrebškega zoološkega vrta. Iz Zagreba poročajo, da je direktor zoološkega vrta v Maksimiru pri Zagrebu dr. Fran Omerza podal ostavko. Kot vzrok svoje ostavke navaja, da se ne strinja z nekaterimi reformami, ki se nameravajo uvesti v upravi zoološkega vrta. Ostavka še ni sprejeta.

* Sjeverjanjin posvetil svoje pesmi kraljici Mariji. Te dni je izšla nova zbirka pesmi znanega ruskega pesnika Igorja Sjeverjanja pod naslovom »Klasične rože«, ki jo je pesnik posvetil Nj. Vel. kraljici Mariji. V nekaterih pesmih slavi Sjeverjanjin našo kraljico.

KINO IDEAL
Danes ob 4., ½ 8. in 9. uri sveder
CLARA BOW
v filmu mladostnih iluzij
Mladost — norost
Popolnoma novo! Premiera!

* Dovršen je daljnovod iz Velenja do Črnuče, dolg približno 70 km in zgrajen za 60.000 voltov. Daljnovod gre iz Velenja mimo St. Petra v Savinjski dolini, mimo Omlskega, preko Vranskega in Trojan, mimo Blagovice, Lukovice in Domžal v Črnuče. Z današnjim dnem se daljnovod priključi v velenjski centrali na visoko napetost 5000 voltov in je odslej vsako dotikanje žic daljnovoda smrtno nevarno, na kar se občinstvo opozarja. Z današnjim dnem dobi velenjski električni tok tudi vas Črnuče. Tok iz velenjske elektrarne se bo zaenkrat rabil tudi pri dovršitvi glavne transformatorske postaje v Črnučah. S 15. t. m. se bo pričela dobava toka iz velenjske elektrarne za kolodvore v Ljubljani. Ob koncu septembra bo dovršena glavna transformatorska postaja v Črnučah, nakar se bo daljnovod priključil na 35.000 voltov in se bo mogla pričeti dobava toka Domžalam in okolici in ostalim krajem.

* Dirkalno in jahalno društvo v Krškem naznanja, da je prometno ministrstvo odobrilo 50 odst. popust vsem udeležencem kmetijskega praznika dne 2. t. m. na Krškem polju. Ta popust velja od 30. julija do večer 5. avgusta na vseh progah drž. železnice ter v vseh razredih in vozovnih razredih.

zen S. O. E. Udeleženci kupijo na vstopni postaji cel listek, kateri velja tudi za povratek proti potrdilu veseljenega odbora, ki se dobi dopoldne na razstavi in popoldne na dirkališču.

* Natečaj za himno Jadranske Straže. Izvrševalni odbor v Splitu razpisuje natečaj za komponiranje himne Jadranske Straže na besedilo Rikarda Kataliniča - Jeretovega. Besedilo se dobi pri izvrševalnem odboru Jadranske Straže. Himna naj bo komponirana v obliki koračnice. Kompozicija mora biti za en glas in klavir. Natečaja se lahko udeležijo vsi jugoslovski skladatelji. Vsa dela naj se pošljejo izvrševalnemu odboru Jadranske Straže v Splitu v zapечатih ovitkih s šiframi, a v posebnih kuvertah naj bodo priložena imena avtorjev. Rok najkasneje do 1. decembra letos. Posebno razsodišče strokovnjakov bo razsodilo, katero delo je najboljšo. Sprejeta kompozicija bo nagrada 3.000 Din.

* Jadranska Straža. Prosijo se vsi, ki imajo srečke loterije Jadranske Straže, prirejene v korist nabave šolske ladje, da pošljejo denar za že prodane srečke in obenem čim intenzivneje nadaljujejo pro dajo ostalih srečk. Glavno žrebanje bo nedolgoživno 8. septembra letos.

* Jugosloven najbogatejši mož v Mehiki. V državi Sonori, ki je sestavni del republike Mehike, velja naš konzul gosp. Luka Pavlovič kot najbogatejši človek te države in vse republike. Njegovo posestvo je tako obsežno, da sam točno ne ve, koliko zemljišča ima. Sedaj javlja ameriški listi, da je g. Pavlovič zopet razširil meje svojega posestva v Sonori. Bivši predsednik Mehike, general Alvaro Obregon, ki je bil pred tremi leti umorjen, je zapustil v kraju Cayeme eno največjih tamkaj-

ob 3. uri popoldne

šnjih posestev, ki ga njegova vdova ne more sama nadzirati. G. Pavlovič je prevzel to posestvo in s tem razširil meje svojega malega kraljestva v državi Sonori. Razen velikega kompleksa zemlje je prevzel tudi nad 25.000 stebel pomaranč, 30.000 vinskih trt in 20.000 raznih sadnih dreves, ki jih je pokojni Obregon nabavil iz raznih krajev sveta in presadil v svoj ogromni sadovnjak.

* Novi grobovi. V Novem mestu je umrl v 64. letu starosti g. Lovro Puš, čevljar, ki je bil dolgoletni član sokolskega orkestra. Pokojnik je bil zvest naročnik našega lista. — V Škofiji Lohi je nenadno preminil g. Franc Benedičič, urar in posestnik. Pogreb pokojnika bo danes ob 17. — V Lukianji vasi je umrl dolgoletni blagajnik Posojilnega društva v Slovenski Bistrici g. Fran Robert. — Pokojnikom blag spomin, žalujotniki naše sožalje!

* V večeršnjih osmrtnicih g. Franca Benedičiča iz Škofije Loke je po pomoči izostal stavek: Brez posebnega obvestila.

* Narodna knjižnica in štaltinica v Zagrebu priredi do nedelje izlet v Krško. Odhod v nedeljo ob 9. dopoldne. Pravočasno prigraden članstvo bo imelo polovično vožnjo.

* Velike avialetne tekme v naši državi. Kakor vsako leto, se bodo tudi letos 6. septembra vršile velike avialetne tekme v naši državi. Sodelovalo bo 26 aeroplanov v treh skupinah. Prva skupina bo tekmovala za kraljev pehar na progi Novi Sad, Niš, Skoplje, Sarajevo, Banja Luka, Karlovac, Zagreb, Ljubljana, Maribor, Varaždin, Belovar, Zagreb, Novi Sad, Daljava 1794 km. Druga in tretja skupina ne bosta leteli nad Slovenijo. V prvi in tretji skupini bo sodelovalo po 10, v drugi pa 6 strojev. Začetek leta iz Novog Sada ob 5. jutraj.

* Ameriške študentke v Jugoslaviji. Na svojem potovanju po Evropi prispe iz Bolgarije v Beograd devet mladih študentk raznih ameriških univerz. V Jugoslaviji se bodo mudile devet dni. Iz Beograda se podajo v Sarajevo in Split, da si ogledajo našo jadransko obalo. Iz Jugoslavije odpučejo v Svico in Francijo, odkoder se vrnejo v Ameriko.

Dr. Fritz Schröderja
KREMA
SONNENBRÄUNE
Vseje koži pred vnetjem in dajo koži naravno zagorelo barvo.

* Na državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se bodo vršili pismeni popravilni izpiti za vse učence in učenke v četrtki 27. avgusta od 8. dalje, ustneni popravilni izpit se bo vršil za učence in učenke prvih letnikov v petek 28. avgusta od 8. dalje, za učence in učenke drugih letnikov pa v soboto 29. avgusta od 8. dalje. Podroben razpored je razviden iz razglasa na objavi deski. Prošnje morajo biti vložene do 24. avgusta. Popraviljanje končnega izpita se bo pričelo v petek 4. septembra ob 8. Podroben razpored je razviden iz objave na razglasi deski. Prošnje morajo biti vložene do 1. septembra.

* Opozorilo občinstva, Odbor Udruženja tobačnih trafikantov nam je poslal: Vedno pogosteje zahteva kupujoče občinstvo po trafikah, da se mu nudi tudi brezplačno oženi. Mnogo je takih primerov, da vzame kupec samo eno »Zeto« in zahteva poleg tega, da se mu tudi prižge. Pri eni »Zeti« ima prodajalec eno in četrtnico pare, vžigalica pa stane dve pari, tako ima razpečevalec izgubo. Na ta način porabi po samezne trafike po več škatlic vžigalic dnevno. Občinstvo se prosi, da blagovoli odnehati od te zahteve in imeti ožir s trafikanti, ki večkrat pri sedanjih nizki proviziji komaj toliko zaslužijo, da krijejo režijske stroške. Prav tako prosimo, da se ne zahteva monopolno blago na kredit. Trafikanti morajo tako blago takoj pri dobavi plačati in ne razpolagajo s takim kapitalom, da bi lahko posameznikom kreditirali blago. S takimi zahtevami spravijo odjemalci trafikante v mučen položaj, ker trafikanti na eni strani ne morejo tej zahtevi ugoditi brez lastne škode, na drugi pa se zopet zamerijo kupcem. Upamo, da bo cenjeno občinstvo to uvidelo in da ne bo več stavilo takih zahtev na trafikante.

* Krematorij v Beogradu. Na dan 30. julija je Društvo za sežiganje mrličev v Beogradu imelo drugi svojo slavo. Svečnik je opravil običajni obred, nakar je predsednik društva dr. Vojislav Kujundžić v svojem govoru poudarjal, da je ideja in delovanje društva v soglasju s cerkvenim stališčem. Izjavil je, da se bo v Beogradu v kratkem uredil krematorij na novem centralnem pokopališču. Beogradska občina je obljubila društvu zemljišče za postavitev prvega krematorija v Jugoslaviji.

* Narodni jezik v mohamedanski džamiji. Kakor poročajo iz Banje Luke, so predčerašnjim v tamkajšnji Ferhatpašini džamiji proslavili rojstni dan preroka Muhameda. Proslave so se udeležili reis um ulem in drugi muslimanski odličnjaki. Pri tej priliki se je obred prvič opravil v našem jeziku, dočim se je obred doslej vedno vršil v arabskem, oziroma turškem jeziku.

* Stalna razstava narodnega veziva. Kakor objavlja zavod za pospeševanje zunanje trgovine, je Kolo srbskih sester v Beogradu sklenilo, da svojo razstavo narodnega veziva, tkanin in narodnih noš pretvori v stalno razstavo, da bi se na ta način vršila stalna propaganda za našo narodno umetnost.

* Pobiranje draginje v Splitu. V svrhu pobiranja draginje v Splitu izvoljeni odbor je sklical sejo, na kateri se bo obravnavalo vprašanje silne draginje v tem mestu. Odbor predlaga razne ukrepe, da se znižajo cene življenjskim potrebščinam, zlasti še tam, kjer je draginja očividna. Dognalo se je, da so cene življenjskim potrebščinam na trgu že znatno padle, dočim so hoteli in restavracije zadržale še stare cene.

Tombola v Kranju

* Ogromen klopotec blizu Ljutomer. V Strmci pri Ljutomeru smo prejeli: Na vinogradniškem posestvu Otinega hriba na precej visokem Strmci blizu Ljutomerja se je 29. julija oglašil prvi klopotec, ki ima 6 metrov dolge vetrnice in stoji na 10 metrov visokem drevesu. Vsak vrta tehta 3 kg. a cela naprava 200 kg. Čule se več kilometrov daleč ne samo zaradi svojega močnega ropota, nego tudi zaradi tega, ker se nahaja na enem najvišjih hribov naših prelepih gor. Spričo lepih solnčnih dni postaja grozdje po malem že sladko in se torej obeta letos prav dobro vino.

* Jagnje z dvema glavama je prišlo v zapor. V zaporih sreskega načelstva v Sarajevu se je nahajalo nekoliko dni jagnje z dvema glavama in šestimi nogami. Jagnje je policija privedla iz Rogatice, kjer je bilo zarubljeno za neki dolg lastnika Ljubomira Trajkovića. Ker je Trajković sedaj poravnal dolg, je bilo jagnje zopet izročeno lastniku.

* Sokolsko društvo Preserie priredi v nedeljo 2. t. m. ob 5. popoldne burko v 4 dejanjih »Ulica št. 15«. Zveza z vlaki je zelo ugodna.

* Velika nagrada Nemčije za leto 1931. Rezultat ene od največjih dirk na slovi progi Nürnbergring je zopet nudil dokaz o trajnosti znane pnevmatike Continental, ki je zmagovalca Caracciola na »Mercedes Benz« varno vodila pri največji konkurenci k sijajni zmagi.

* XII. vetesejem v Reichenbergu od 15. do 21. t. m. Obiskovalcem tega vetesejja je brez češkoslovaške vizuma dovoljeno potovanje tudi iz onih držav, ki še niso imajo urejenih potnih olajšav s Češkoslovaško. Vesejska vstopnica naj se da potrditi z okroglo štampiljko pri pristojnih češkoslovaških zastopstvih, potem pa od vesejskega urada.

* Požar pri Konjicah. Iz Konjic nam pišejo: Požari v konjiškem srezu se v zadnjem času silno množijo. V ponedeljek 27. julija je ogenj uničil hišo in gospodarsko poslopje Simonu Malcu v Ljubnici. Gasilci niso mogli pomagati, ker zaradi begovitega sveta niso mogli z brizgalno do hiše. Poslopja so bila zavarovana za 90.000 dinarjev, vendar iznaša škoda mnogo več. Kako je ogenj nastal, ni znano.

* Smrtina nesreča v gorah. »Koroški Slovenec« poroča: France Dovjak, sin nekdanjega posestnika Hajnove kmetije, je bil pastir na Žerjavovi planini. V nedeljo je je zvalobil neki izletnik s seboj na Košutico z obljubo, da mu potem da žganja. Le nered je šel pastir z njim. Na Košutici je potem legel za grm na precej nevarnem kraju in zaspal. Ko je vstal, je v zmedenosti ali morda zaradi teme strmoglavil onkraj meje čez skale v globok prepad in se ubil. Ker je prihajal iz Žerjavu po živež le vsako soboto, ga tam med tednom niso pogrešili. Pogrešila pa ga je pastirica s kranjske strani, ki je z njim večkrat prišla na vrhu skupaj, ko ga več ni bilo in je videla živino brez nadzorstva. Naznanila je to pri Žerjavu, odkoder so se takoj odpravili iskat ga. Palica, verižica, ura in predmeti, ki jih je ponesrečenec iz-

gubil pri padcu, so jim pokazali sled za njim. Našli so ga globoko v prepadu. Noč je onemogočila vsako delo. Sele naslednje jutro so mogli z velikim naporom spraviti razpadajoče truplo ponesrečenca iz prepada, odkoder so ga na nosilnici prinesli domov in nato odpeljali v Sele, kjer se je vršil pogreb.

* Nevarno se je vsekali v nogo. Iz Novog mesta nam pišejo: Somborski sodnik naš rojak g. Viktor Brežnik, ki preživlja svoj dopust pri sorodnikih v St. Jerneju, se je pred dnevi podal k Sv. Miklavžu na Gorjance na kratek oddih, kjer si je pri sekanju debel s težko sekuro po nesrečnem naključju presekalo levo nogo pod koleno. Turisti so ponesrečenca naložili na napravljen nosilnico in ga prenesli v St. Jernej, odkoder je bil prepeljan v kandijsko bolnico na zdravljenje.

Tivolski danzing.

Od 2.—15. avgusta vsak večer
do 2. popoldni.

Prvovrstni mednarodni
artisti. 9509

Ples pred in po sporedu — Jazz —
Kuhinja in pijača odlična

CENE OBIČAJNE

* Oblike in klobuke kemično čist. barva, olisra in lika tovarna Jos. Reich.

* Ovomaltina v vojski. V »Neue Glarner Zeitung« Zod 6. jun. najdemo naslednji zanimivi članek: Sicer se nismo tako daleč, da bi Svica svojim sinovom v dobi vojaške službe dajala ovomaltino, izkustva s tem krepilnim sredstvom pri raznih vojaških vajah, ko so poveljniki dajali vojakom ovomaltino za pokašnjo, so se tako dobro obnesla, da je nastalo vprašanje, če ne bi kazalo ovomaltino uvesti kot prehrano za vojake. Vojaki gorskih čet uživalo redno ovomaltino na svoje stroške. To hranilno sredstvo se je posebno udomačilo v edinih bernske gorske pešadije. Pri napornih marših ob manevrih, ko je včasih vladalo pomanjkanje mleka, se je ovomaltina izborno izkazala.

Iz Ljubljane

* Redek ljubelj. Prejeli smo: Prokurist zavarovalnice »Save« g. Franc Loretto slavi 35letnico svojega zvestega neumornega službovanja. S svojim uspešnim delom in res mravljičino pridnostjo si je pridobil mnogo zaslug za procvit tega zavoda. Želimo mu še mnogo uspešnih in zdravja polnih dni!

* Jubilej dela. Prejeli smo: G. Jože Keršič, kotlar državnih železnice kurilnice Ljubljana gl. kolodvor, praznuje danes 1. t. m. štiridesetletnico svojega službovanja pri železnici. Proslava te obletnice bo v čim večjem številu.

I. dobitek

Chevrolet auto
(54.000 Din)

drevi ob 20. v gostilniških prostorih pri Keršiču, Ljubljana VII, Celovška cesta. Istotam se nahaja tudi tramvajsko postajališče. Vabljeni železničarski tovariši, prijatelji in znanci, da se proslave udeležijo v čim večjem številu.

* Posebni vlak v Zagreb in nazaj v nedeljo 2. t. m. povodom prvenstvene tekme Litija: Gradjanski odhaja iz Ljubljane ob 9.45, prihod v Zagreb ob 13. Povratek iz Zagreba ob 21., prihod v Ljubljano ob 24. Vožnja stane tja in nazaj iz Ljubljane 48.50 Din, ožir. odgovarjajočo polovično ceno iz postaj Litija, Trbovlje, Zidani most, Sevnica, Rajhenburg, Krško in Brežice, na katerih bo vlak imel postanek. Kupiti je treba polovično vozovnico pri odhodu v Ljubljani in pri odhodu v Zagreb. Interesente, ki so se za vlak prijavili in naprej plačali 60 Din ter s tem omogočili posebni vlak, prosí odbor SK Litije, da proti vrnitvi potrdila denar zopet dvignejo in poskrbe sami za železniške vozovnice.

* Stanovalec v Gramozni jami v pomirjenju. Iz zanesljivega vira smo prejeli: Nekateri neposredni mejaši gramozne jame so proslili, naj se vse barake iz jame premeste drugam in je vpliven član občinskega odbora obljubil prošnikom, da se bodo barake odstranile in da se bo jama zasula z materialom iz Ljubljane. Član občinskega odbora je na zadnji občinski seji stavil samostalni perdlog, da se vse barake iz gramozne jame odstranijo. Odslek za upravo mestnih hiš je pa sklenil, naj se nadaljuje naseljevanje v jamo ustavi. Dve mestni baraki, ki sta zelo slabi in polni mrčesa, naj se odstranita, a ostale barake, ki so last privatnikov, lahko do nadaljnjega še ostanejo. Te sklepe je potrdil tudi g. župan.

* Službe pri mestni občini Ljubljanski. Dan za dnem prihajajo na mestni magistrat prošnje za najrazličnejše službe. Vse te prošnje so brezpredmetne, ker pri mestni občini Ljubljanski ni službenih mest na razpolago. Vsako prosto mesto mora biti razpisano in le tedaj naj reflektanti vlagajo prošnje. Istotako so brezuspešna vsa osebna posredovanja.

* Sprevod Sokola III. v nedeljo dne 2. avgusta bo šel po naslednjih ulicah: po Dunajski cesti, Einspielerjevi ulici, Lavričevi ulici, Bežigradom, Pieteršnikovi ulici, Ličarski ulici, preko proge po Dunajski cesti, Aleksandrovi cesti, Bleiweisovi cesti, Gradšču, Rimski cesti, mimo Napoleonevega spomenika, Vegovi ulici, Kongresnem trgu, Wolfovi ulici, Prešernovi ulici in Dunajski cesti nazaj na letno telovadišče Sokola III. Sprevod otvori konferenca Sokola III, udeležijo se ga razen domačega član-

Odpotujete?

na dopust?

na fotoaparati in Lumièreov film ne pozabite,
DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA
Prešernova 5 265

stva tudi članstvo bratskih ljubljanskih in okoliških društev. Izhodišče spreveda točno ob pol 10. z letnega telovadišča ob Dunajski cesti.

* Ljubljanski Sokol se udeležijo korporativno s praporom svečane otvoritve letnega telovadišča in otrogške igrišča Sokola »Ljubljana III« in vabi vse svoje članstvo, da prisostvuje tej lepi proslavi bratskega društva v čim večjem številu. Zbirališče članstva v svečanem kroju bo v nedeljo 2. avgusta točno ob pol 9. v Narodnem domu. Zdravo! Odbor.

* Jutri ranjanje pod staro lipo na Borštnikovem trgu.

* Sočani, udeležite se v čim večjem številu jutrišnje otvoritve telovadišča in javnega otroškega zavetišča ter javnega telovadnega nastopa mladega in agilnega Sokola Ljubljana III.

* Vse prijatelje petja in pevske tovariše opozarjamo na 30 letnico Pevskega društva »Most«, ki bo slavnostno po naslednjem redu: danes ob pol 9. v Sokolskem domu koncert, v nedeljo dopoldne ob 11. istotam slavnostni občni zbor, popoldne ob pol 4. sprejem gostov in družtev pred vojaško bolnico na Zaloški cesti in odhod k Erbežniku, kjer se prične ob 4. pevska veselica. Vsi vljudno vabljamo!

* »Beco« Glede na splošno željo, da ponovimo predvajanje patentiranega aparata za konzerviranje »Beco«, sporočamo gospodinjam, da se bo predvajanje ponovno vršilo v nedeljo 2. t. m. od 9. do 12. dopoldne ter od 3. do 6. popoldne v hotelu Štrukelj.

* Oblastna strelska družina v Ljubljani bo nadaljevala 2. avgusta strelsko tekmo in ostro streljanje na vojaškem strelišču na Dolenski cesti. Člani razsodišča, kakor tudi strelci se pozivajo, da naj bodo najkasneje ob 8. jutraj na strelišču. — Dežurnat šturm in šolar.

* Nesreča na Marjinem trgu. Okrog 6. se je večeraj pripetila na imenovanem trgu hujša nezgoda. Sluga Ivan Jezeršek, zaposlen v Pollakovi tovarni, je baš hotel stopiti v Prešernovi ulici s hodnika, ko je pridrvel neki osebni avto in moža podrl po tleh. Pri padcu je dobil Jezeršek hude poškodbe na glavi in na rokah ter nogah in so ga morali z reševalnim avtom nemudoma prepeljati v bolnico.

* Zasledovan slemar. Trgovski potnik, 49letni Engelbert S., doma iz Ljubljane, je osleparil tovariša trgovca Antona Šavlika iz Škofje Loke za 5156 Din vrednosti v blagu. S. je razprodajal po deželi plene jopice, denar pa, ki ga je prejel za nje, je porabil zase. Ko je oškodovanec zadevo prijavil, je S. neznano kam pobegnil in ga oblastva še niso mogla prejeti.

* Mir na policiji. Večera ni bila na policijski upravi prijavljena nobena tatvina. Menda so jo zlikovci res pobrali iz Ljubljane, kjer so se pač ustrašili energičnih nastopov od strani policije. Tudi razražajči so se nekam pomirili in so celo v Tivoliju prenehali s kravali. Izkušile so jih izkušnje, kajti vsakdo, ki ga zaloti policija pri izgredih v Tivoliju, mora v zapor in je zaslišan šele naslednje jutro. Tudi globe, ki jih morajo plačati razražajči, so precej visoke, tako da jemljejo policijski ukrepi vsako veselje do raznih nerodnih »zabav« v našem lepem parku.

Prične se točno

* Vlom v gostilno. Večera ponoči po 1. uri se je splazil neznan zlikovec na dvorišče gostilne Franje Troha na Kodelevem ter udrl skozi okno v sobo. V gostilniški sobi je nato pokvaril tudi vrata, vodeča v kuhinjo, ki jih je navrtal s svedrom in nato skozi nastalo odprtino prišel v kuhinjo. Storilec je iskal očividno samo denar, ki ga pa ni našel in je pustil vse stvari v miru. Odšel je brez vsakega plena in napravil samo na vratih in oknu nekaj nad 100 Din škode.

* Nerodni vasovalci. Na Restljev cesti je preskočil pred hišo št. 25 večeraj ponoči neznan mlad možki okrago in se povsop na pritlično okno. Pri ograji je prejel odrgal količek, s pomočjo katerega je skušal odstraniti mrežo v oknu, da dospo tako v sobo, kjer so spala tri dekleta. Zaradi ropota so se dekleta zbudila in pričela kričati na pomoč. Teza se je neznanec prestrašil in izginil, a se kmalu zopet vrnil ter nadaljeval z delom. Drugič je zbežal šele, ko ga je prepolil neki domov se vračajoči železničar, ki stanuje v isti hiši. Nerodnega vasovalca, ki menda ni prišel z namenom, da krađe, zasleduje policija.

* Pobeg veljence. Od doma v Zeleni jami, Ljubljana ulica 37, je že 21. t. m. pobegnil 15letni kleparski vajenec Avgust Gajšek. Pogrešani je srednje postave, dobro razvit, okroglega obraza, modrih oči in rjavih las, obločen v delavsko obleko s čepico na glavi.

* Tatvina. V jutranjem vlakcu v Žetotek, ki je vozil z Jesenic v Planico, je bila ljubljanskemu turistu ukradena (mogoče tudi izgubljena) niklasta žepna ura z napakom Zenith v vrednosti 500 Din. Pred znakom svarim. Izsleditelj vodi nagrado. Naslov lastnika v ogl. odd. »Jutra«.

* Ples v hotelu Tivoliju bo danes. Jazzkapela. Odprto do 2. popoldni.

* Kavarna Zgornje odprta danes do 4. jutraj.

* Kopalnice hotela »Slova« bo od danes naprej zopet odprto.

Ali ste že naročnik edine slovenske ilustrovane tedenske revije »Življenje in svet«?

Iz Maribora

a— Skupščina Jugoslovenske gasilske zveze, Danes so se pričeli zbirati v Mariboru delegati za letošnje skupščino Jugoslovenske gasilske zveze, ki se bo vršila 1. in 2. avgusta v prostorih Kazine na Slomskovem trgu. Pred glavno skupščino, ki se bo vršila v nedeljo dopoldne, bo v soboto seja starešinstva v veliki dvorani Kazine sočasno s sejo tehničnega odseka, dočim bo zboroval literarni odsek od pol 12. do 13., samopomočni odsek od pol 15. do 16. Popoldne se bo vršila v istih prostorih od 16. odbora zveze zveznega odbora, ki bo razpravljala o raznih organizacijskih zadevah in tekočih predlogih. V nedeljo 2. t. m. pa se bo vršil ob 10. dopoldne kongres delegatov. Popoldne pa je skupni izlet udeležencev kongresa v St. Ilj v Slov. gorah, kjer bo elovsna blagoslovitev nove motorne brizgalne domačega društva. K tej slavnosti vozi točno ob pol 15. poseben vlak, ki se vrača v Maribor točno ob pol 21. Ker je dovoljena polovica na vožnja, vabimo prijatelje naših gasilcev, da to priliko izkoristijo.

a— Fantje se zbirajo. Danes so se zbrali v našem mestu vojaki novinci. Nabor je potekel tako mirno, da že dolgo ni bilo tako mirnega nastopa, kar je dokaz, da se naši fantje zavedajo svojega dojoanstva. Tudi običajnega ukanja ni bilo slišati.

Jutri v Škofjo Loko

a— Nedeljski izlet v Apače. Eden omni-bus je popoldne zasleden, drugi le do tretjine. Vožnja tja in nazaj po 50. v tretjem, odprtem po 35 Din za osebo. Odhod iz Maribora s Trga svobode ob pol 13. povratek iz Apač ob 21. uri. Prijave v pisarni N.O. Grajska ulica 5 vsak dan od 18. do 20. v nedeljo dopoldne od 9. ure naprej le, če bo še kaj sedežev na razpolago. Stati ni dovoljeno, ker se ovira raz-gled.

a— Palača banovinske hranilnice dogra-jena. Danes ob 16. se bo vršil prvi ogled železobetonske zgradbe velike palače Ba-novinske hranilnice v Gosposki ulici. Stav-bo je gradila stavbena tvrdica inženjer-jev Stajmer in Jelenc z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki. Po ogledu stavbe bo zakuska in običajni likor delavcev in zla-darjev, ki so delali na stavbi.

a— S pohorskih splavljarij sta odpluli po Dravi proti Osijeku dve skupini dijakov, ki si bodo na ta način poceni ogledali lep koe naše velike domovine ter se spoznali, kako trd in zaslužen je kruh naših vrlih pohorskih splavljarjev.

a— Sprememba posesti. Znan gostilna Linhartove dvore na vogalu Tržaške ceste in Linhartove ulice, ki je bila doslej last Evgenja in Eteke Ritoper, sta kupila Ivan Karner iz Gornje Gume in trgovca Josko Sotler iz Gornje Radgone za 360.000 dinarjev.

a— Iz narasle Drave so potegnili na Pri-stanu vstopno leto in pol staro telico, ka-tero so prinesli valovi iz gornje Dravske doline.

a— Zaradi Antona ali Otona Habsbur-škega sta se v nekem vinotoku na meji med Krčevino in Kamnico sporekla dva iz-letnika. Prepirla sta se o tem, dali se je poročil v Sinaji Oton, ali Anton Habsbur-ški ter postala v debati tako odločna, da sta se stopla.

a— Preiskava proti banditu Ivanu Mager-lu se mrljčno nadaljuje. Zaslišanih je bila cela vrsta prič. Posebno pozornost posveča kriminalna policija se vrsti nepojasnjenih vlomov, ki jih ima na vesti tudi najbrže Magerle. Preiskava je v toliko otežkoče-na, ker taji Magerle dosledno vse vlogi, ki mu jih ni mogoče dokazati na podlagi pri njem najdenega tatinskega plena. Po-licijska stražnika Bandelj in Abek, ki sta prišla tega nevarnega zločinca, zaslužita pohvalo.

a— Neznani roparji so vdrl v zakristijo cerkve sv. Bolfenka v Slovenskih gorah, kjer so odnesli iz nabiralne pušice nekaj drobiža in župnikovo talar. Isti banditi so najbrže vlomili nekaj dni pozneje v zakri-stijo cerkve v Studenih pri Poljčanah, kjer so ukradli nekaj drobiža, obleke in cerkve-ne posode.

a— Kinematografske predstave. Grajski kino od danes dalje 100%, nemška, go-voreča in zvočna opereta »Ljubavni valček«. Union kino od danes dalje 100%, nemški, govoreči in zvočni film »Dvoje zaljublje-nih«.

Iz Celja

a— Izredni občni zbor strelske družine v Celju. V četrtek 30. julija zvečer se je vršil v Celjskem domu ob srednji udeležbi izredni občni zbor, da si izvoli novega predsednika. Dosedanji predsednik polkov-nik g. Kostić odhaja na novo službeno mesto v Sarajevu. V daljšem nagovoru se je dosedanji predsednik poslovlil od članov družine z željo, da bi uspevala družina v naprej vsaj tako dobro kakor doslej. Iz njegovih besed se je videlo, kako težko odhaja iz naše sredine. Po petminutnem odmoru je stavlil blagajnik družine pred-log, da se izvoli za novega predsednika polkovnik g. Mihačič Golubović. Predlog je bil soglasno sprejet. V imenu članov družine se je na koncu poslovil od polkov-nika g. Kostića s krajšim nagovorom g. Krajnc. Izrekel mu je zahvalo za njegovo požrtvovalnost, da je zbudil družino iz mrtvila. S seboj naj ponese najlepše spo-mine na Celje in na strelsko družino.

a— Izmjenjiva potnih listov. Predstojni-štvo celjske policije obvešča potujoče ob-činstvo, da je ministrstvo za notranje za-vedbe razveljavilo dosedanje potne liste, ki izgubijo s 1. septembrom svojo veljavno. Zato naj si vsak pravočasno preskrbi novi potni list, ki ga bo policija izdala na pod-lagi domovinskega in krstnega lista. Ce-na novih potnih listov je 20 Din.

a— Nedeljski sport. V nedeljo ob pol 16. bo na Glaziji predtekma med rezervno SK Celja in SK Zalcia. Ob pol 18. pa bo od-igrana prijateljska nogometna tekma med SK Rapidom iz Maribora in prvim mo-štvom SK Celja.

a— Občinski urad za Celje okolico odda za svoje ali v brezplačno oskrbo fantka, 3 leta starega, in dve deklici, stari 11 in 13 let. Reflektanti naj se obrnejo osebno ali pismeno na občinski urad, kjer dobijo vse informacije.

a— V soboto 1. avgusta ob 20. bo po-slovljeni večer naših odhajajočih stražnikov v spodnjih prostorih Narodnega doma.

a— Pevsko društvo »Ojčica v Celju priredi 1. avgusta ob 20. tovarišu pre-sedniku in ostalim članom pevcev poslo-vilni večer v spodnjih prostorih Narod-nega doma. Pridite!

a— Krajni odbor Udruženja vojnih in-validov v Celju bo uvedel evidenco in po-sredovanje zaposlenja svojih članov in-validov. V to svrhu naj se interesi čim prej zgledajo pri tajništvu in prinesejo s seboj še tudi dokumente, ki jih predpisuje čl. 7. pravilnika o zaposlenju vojnih in-validov.

a— Tujski promet. V času od 1. do 31. julija je posetilo Celje 1047 tujcev. Od teh je bilo po narodnosti: 833 Jugoslovenov, 105 Avstrijcev, 34 Nemcev, 25 Čehoslova-kov, 22 Italijanov, 7 Madžarov, 7 Ameri-čanov, 5 Švicarjev, 5 Rusov, 1 Anglež, 1 Poljak, 1 Grk in 1 Danec. Po poklicu pa je bilo: 383 trgovskih potnikov, 175 de-lavcev, 106 industrijskih, 96 obrtnikov, 80 dijakov, 64 uradnikov, 43 zdravnikov, 27 odvetnikov, 73 jih pa je bilo brez poklica.

a— Valjar na česti v Lisce. Olepševal-nemu in tujsko-prometnemu društvu v Cel-ju se je po dolgem prizadevanju posre-dilo preskrbeti cestni valjar, s katerim bodo te dni pravilno cesto v Lisce, ki je bila že nujno potrebna temeljitega popra-tila.

a— Nesreča v planinah. Predvčerajšnjim je bil pripeljan v celjsko javno bolnico 10-letni sin železniškega uradnika v Celju Boris Krulc, ki je istega dne padel na ne-kem hribu v Logarski dolini in se pri pad-cu močno poškodoval.

Iz Kranja

a— Tombola. V nedeljo ob priliki tom-bole bo promenadni koncert na glavnem trgu od 11. do 12. ure. Po tomboli pa se bo vršil vrtni koncert v gostilni g. Petra Mayra. Vstopnine ni. Koncert predvaja Kranjska delavska godba pod vodstvom g. Cimermana.

25-letnica Sokola

Iz Hrastnika

a— Kino Narodni dom ne bo predvajal 1. in 2. avgusta zaradi velike veselice in tombole steklarniškega gasilnega društva nobenega filma.

Iz Novega mesta

a— Podružnica SPD, ki je dala obzidiati gorjanski studenec Gospodično, zgradi-ti kopalni bazen in dograditi pri studenčku novo planinsko kočjo, je dogotovila vsa ta dela v lastni režiji v teku 1 meseca. Izlet-niki na Gorjance torej ne bodo več pogre-šali kopei. Poskrbljeno je tudi za pršno kopal. Poleg stojčaja prostorna planinska kočja pa bo vsem nudila po kopeli potreb-ni odhiti. Vsa hvala podružnici SPD, ki se je v svo vsemu lotila tega dela, ki jo je stal mnogo truda.

a— Zalostni pogled nudi potniku, ki pri-de po Ločenski cesti, prostrano novo mest-no pokopališče, ki je tako poraslo s travo in plevelom, da skoro ni poznati prave le-ge grobov in vmesnih stezic. Poleg pa se vsi odpadki s pokopališča odlagajo na pr-vem levem oglu pokopališčne ograje. Na-pravite red!

Iz Trbovelj

a— Povratek gozdovnikov. V sredo zve-čer so se vrnili s taborjenja pri Radovljici trboveljski gozdovniki. Stariši so svoje malčke pričakovali na kolodvoru s precej-šnjo neestrpnostjo, ker so se širile po Tr-bovljah govorice, da otroci v taborišču stradajo. Vaš poročevalec se je osebno pre-pričal, ko je obiskal taborišče, da so bile te govorice neosnovane. Odločno deman-tira take vesti tudi dejstvo, da so vsi tabor-niki pridobili na teži od 1 do 5 kg. Take neosnovane govorice begajo samo starše in jim delajo nepotrebne skrbi, zato naj v bo-doe izostanejo.

a— Kino Sokol bo predvajal drevi ob 20. zvočni film »Osveta« z Dolores del Rio in v celicim »Latinska četrt« z Svetislavom Pe-trovičem.

Iz življenja na deželi

a— GRADAC v BELI KRAJINI. Ker je določen dan 2. avgusta, ko bi se morala vršiti tombola tukajšnjega Sokola, za praz-nik gasilstva, je preložil Sokol v Gradacu svojo tombolo, združeno z javnim nasto-pom, na dan 8. septembra. Posegajte ta čas pridno po tombolskih kartah, ki so po 3 Din in se dobe pri vseh sokolskih dru-štvih, v trgovinah in trafikah. Lepe dobit-ke bo društvo zadnjih 14 dni razstavilo v Gradacu.

a— TEHARJE. Naše prostovoljno gasilno društvo proslavi v nedeljo 2. t. m. ob 3. popoldne na Ledini pred cerkvijo sv. Ste-fana blagoslovitev nove motorne brizgal-ne. Po blagoslovitvi bo v občinskem parku ve-lika vrtna veselica, združena z izredno obil-nim srečolovom. Pri veselici bo sodelovala polnoštevna železniška godba iz Celja, za lepo petje pa bo skrbelo domače pevsko društvo »Slavec«. Vabljeni!

a— LJUBNO OB SAVINJI. Malo je tako le-pih krajev kakor je naš prijazni trg, le-žeč v vzhodni Savinjski Alp. Vsako leto preživlja pri nas precejšnje število letovi-ščarjev čez odhiti. Da bi jim bilo bivanje čim prijetnejše, skrbi naše agilno tujsko-prometno in olupševalno društvo, ki kaže že vidne uspehe svojega delovanja. Poleg misla za snago, ki ga je vcepilo domači-nom, je preskrbelo za klopi na Forštu in na Grbuči. Poseben uspeh pa je doseglo društvo s tem, da je zgradilo lepo prepo-trebno in lepo kopališče in uredilo breg bistre Savinje. Otvori ga v nedeljo 2. av-gusta s prav pestrim sporedom. Na pro-gramu bodo plavalne in skakalne tekme z lepimi nagradami za zmagovalce, nakar sledi veselica na obrežju Savinje. Ker bo prireditvev na tako romantičnem kraju, vla-da zanj veliko zanimanje.

a— MARENBERG. Krajni odbor Rdeč-e-ga križa za Marenberg in okolico priredi v nedeljo 2. avgusta na šolskem vrtu v Ma-renbergu veliko tombolo z ljudske veselice. Pri tej priliki nastopi tudi pevski zbor dru-štva »Maribor«. Iz prijaznosti bo sodeloval operni solist g. Franjo Neralič. Tombola obsega 200 krasnih dobitkov, med katerimi je najmodernejši šivalni stroj, moško kolo, plug, okopalnik, pohištvo, seženj drv, svi-nja in drugi. Ker je za občinstvo na vse strani prav ugodna vlakovna zveza, se pričakuje tako iz okolice kakor tudi iz Ma-ribora obilna udeležba.

Napredek v oskrbi Ljubljane z mlekom

Danes otvarjajo Osrednje mlekarne v Ljubljani svoj povsem moderniziran in na novo opremljen obrat v dosedanjih pro-storih v Majstrovli ulici. To podjetje, ki sedaj predeluje dnevno okrog 4500 litrov mleka, je svoje obratovalnice po navodilih Higijenskega zavoda v Ljubljani opremilo z najmodernejšimi stroji in napravami, ki omogočajo, da more podjetje oddajati neoporečno in zdravo mleko, ki se lahko uživa tudi sveže. V higijenski preskrbi Ljub-ljane z mlekom je s tem napravljen velik korak naprej.

Podjetje dobiva sirovo mleko deloma od svojih podružnic, deloma pa od mlekar-skih zadrug v Komendi, v Cerkljah, Senčurju, Medvodah in Dolskem, kjer pobere vsak večer zbrano mleko poseben tovorni avto-mobil. V mlekarni so prostori za sprejem mleka in za oddajo predelane mleka povsem ločeni. Mleko se v posebno ureje-nem laboratoriju vsak dan preišče na vse-bino tolišče, na število mikrob, nadalje glede onesnaženja in končno s Tromsdor-fovo probo, ki pokaže ali izvira morda le majhen del mleka od krav, bolnih na vi-menu (mastitis).

Mleko plačuje mlekarne le po vsebini to-lšče, kar proizvede ovira, da ga mešajo z vodo. Cim pride mleko z avtomobilom in po železnici do mlekarne, se ponovno filtri-ra, nato pa biorizira. Namesto aparata za

pasteriziranje si je podjetje kot prvo na-bavilo moderen aparat, nazvan biorizator. V zraku segretem na 75 st. Cel., se mle-ko pod pritiskom 4 atmosfer razprši v drob-ne delce in trenutno segreje do te tempe-rature, ne da bi se pri tem uničili vitamini in encimi, kakor pri pasteriziranju. Nepo-sredno za tem pa se mleko takoj v hladil-ni napravi ohladi na 4 stopinje. Med vso to proceduro, kakor tudi v nadaljnjem ravnanju mleko ne pride več v stik z zu-nanji zrakom, ki vsebuje mikrobo. Ta na-čin bioriziranja omogoči uničenje vseh bak-terij, zlasti povzročiteljev tuberkuloze in tifusa.

Podjetje je uvedlo istočasno tudi moder-n način oddaje mleka v zaprtih steklenicah, ki se polnijo in zapirajo avtomatično na posebnem stroju. Tudi izpiranje steklenic na zunanji in znotraj se vrši na posebnem kompliciranem stroju. Tako predelano mle-ko odgovarja najstrožjim predpisom mo-derne higijene. Kapaciteta novega obrata znaša sedaj 48.000 litrov dnevno in je torej dana možnost za znatno povečanje prome-ta. Da je prišlo do preureditve obrata, ki je bila zvezana z znatnimi finančnimi žrt-vami, je predvsem zaslug Higijenskega zavoda odn. njenega ravnatelja dr. Pirca. Zeleti bi bilo, da moderna načela pri pre-skrbi mest z mlekom pridejo tudi pri dru-gih podjetjih enako do veljave.

GOSPODARSTVO

Spremembe tarife za skupni davek na po-slovni promet

Kakor smo že pred dnevi poročali se je fi-nančni minister izdal uredbu, s katero se spreminjajo nekateri predpisi dosedanje uredbе o davku na poslovni promet, zlasti v pogledu pobiranja tega davka pri uvozu po pošti, nadalje glede ugodnosti zadrug, glede pobiranja davka od konfekcionirane-ga blaga, glede načina pobiranja davka od drv in žita ter glede davčne prostosti za predmete industrijske predelave. Uredba je sedaj objavljena v »Službenih novinah« od 30. t. m. in se bo pričela izvajati 1. avgu-sta t. l. Tarifa skupnega davka na poslov-

razvitje prapora

ni promet se na podlagi te nove uredbe v številnih primerih spreminja in obsega pri-loga z spremembami te tarife v »Službenih novinah« ni manj kakor 21 strani. Tako obsežne spremembe so bile potrebne, ker se je po uvedbi pavšaliranega skupnega davka (1. aprila) kmalu izkazalo, da je tre-ba številne postavke spremeniti. Finančno ministrstvo je upravičeno želje tarife po možnosti upoštevalo in je sklicalo tudi po-sebne konference, na katerih so predstavi-niki zbornic in interesov lahko utemel-jili potrebo revizije. Sedanja novela k tej tarifi je torej rezultat teh posvetovanj.

Žito in moka

Z novelo se znova uvaja pobiranje sploš-nega 1% davka na poslovni promet na pšeni-co in ječmen. V stari tarifi je bil davek za promet s pšenico vpoveščen v kombi-niranem skupnem davku na moko, ki je znašal 2,2% (pri uvozu 2,8%) in se je pobir-al v notranjem prometu na podlagi nabave-ne cene žita; ker pa sedaj promet s pšeni-co ni več vpoveščen v skupnem davku na moko, je tarifa postavka za moko znizana na 2% (pri uvozu na 2,4%) in se v bodoče davek pobira od prodajne cene moke. Vod-ni mlini, poločni mlini itd. so nadalje opro-šteni plačevanja prometnega davka, toda le za lastne potrebe lastnika; če pa taki mli-ni meljejo za uslugo morajo počenš od 1. januarja 1931. plačati 2 pari od kg mlev-skih izdelkov krušnega žita (moke in otro-bov), odnosno 1 paro od kg koruzne moke, in sicer po ceni davčnega odbora in na podlagi prometa iz preteklega leta. Vsi ostali mlini plačajo v tarifi predviden novi skupni davek. Pri takih mlinih se na mle-tek za uslugo pobira od izdelanih mlevskih proizvodov krušnega žita skupni davek od 3 par pri kg in od koruznih mlevskih pro-izvodov 1,5% pare pri kg. Tu je vnesena še nova določba za mline nabavljajnih za-drug in zvez, ki v prometu s svojimi za-drugami niso dolžne plačevati tega davka. V skupnem davku na moko je vsebovan ves promet s moko in ves promet izdelkov iz moke (pecivo, makaroni itd.). V bodoče so torej slaščičarji in peki za izdelavo peciva, ki se mu dodaja mleko, sladkor, sirovo ma-slo, oprošteni od plačevanja dodatnega skupnega davka v višini 0,5 odnosno 1%. V pripombi tarifne postavke za moko je objavljena tudi odredba generalne direkt-ke državnih železnic, po kateri so železniške in paroplovne postaje, kakor tudi vse pre-vozne družbe dolžne dostavljati pristojnim davčnim upravam ob koncu vsakega meseca podatke o natovornih količinah moke s številko vagona, težo in naslovom pošiljate-lja ter naslovnika. Posebna tarifna postav-ka je sedaj uvedena za koruzno moko, ki znaša 1,2%.

Živila

Nadalje spremembe tarife se nanašajo na mleto papriko, na katero se znizal skup-ni davek od 2,4 na 1,8% (pri uvozu od 3,5 na 2,9%). Poviša pa se skupni davek na kakao pri uvozu, in sicer za sirov kakao od 1,2 na 3,5%, na pražen pa od 2 na 3,5%. Pri tem je istočasno žrtana tudi pripomba se-danje tarife, po kateri je fabrikačka čoko-lado in izdelkov iz čokolade obsežena v davku za sirov kakao. Na olnate plodove in semena se odsej ne pobira več splošni enodostni davek na poslovni promet, ker je ta promet obsežen v skupnem davku na olje. V pogledu plačevanja skupnega davka na živino, pojasnjuje nova tarifa, da je v skupnem davku, ki se plača na živino obe-žen promet s mesom, slanino, prekajanim mesom, lojem, svinjsko mastjo, kozami do-mačih živali, rogovi, parklji, četinami, čre-vami in mehurji. Vse to so nove pripombe, ki se nanašajo na uvedbo delnega povra-tila prometnega davka pri uvozu. To povra-tilo znaša za meso, izdelke iz mesa, mast in gosjo mast 0,5%. Kakor znano prejšnja ta-rifa ni vsebovala nikakih določb glede povra-tila pri uvozu. Na novo se uvaja na-mesto splošnega 1% davka na divjačino 1,5% skupni davek, ki se pobira na pod-lagi cene pri lastniku ali zakupniku lovi-šča. Uvozna postavka tarife za ribjo mast se znizala od 2,3 na 1%.

Drva in les

Kakor smo že poročali se z novo tarifo ukine dosedanj način pobiranja skupnega davka na drva na železniških postajah v višini 1,2% fakturne vrednosti, ker se je pokazalo, da je tako pobiranje zelo težavno in pogosto neizvedljivo. Na drva se sedaj ne plačuje več skupni davek temveč se vpo-stavi prejšnji stan, tako da se pri vsakem prometu plača splošni 1% prometni davek. Ostale določbe uredb, ki se nanašajo na nov način pobiranja prometnega davka na drva smo že pred dnevi objavili.

V tarifi postavki za tesani les je vnesena nova pripomba, po kateri so šumske obla-sti dolžne mesečno predložiti davčnim obla-stvom poročila o izvozu tesanega lesa iz gozdov. Poročilo je treba predložiti oni davčni upravi, na čijem teritoriju se nahaja podjetje. Obrtna predelava lesa, kupljena neposredno od producenta, je podvržena splošnemu davku na poslovni promet (ko-larji, sodarji, strugarji). Šumske oblasti so prav tako dolžne predložiti davčnim upra-vam mesečna poročila o izvozu kolja za vi-

telovadni nastop

nograde in lesa za sodarje in kolarje iz goz-dov. Če les ni neposredno kupljen od pro-ducenta, je obrtna predelava lesa za sode-rije in kolarje obsežena v skupnem davku za ta les.

Kemični proizvodi

Nadalje se v novi tarifi znizla postavka skupnega davka za škrob in gumo od škro-ba ter apretursko maso od 2,5 na 1,2%. Nova postavka se uvaja za špirit za fabrika-cijo kisa, in sicer v višini 3,4% (pri uvozu 5%). Ta nižja postavka se sme uporabljati le na podlagi odobrenja finančne direktije. Skup-ni davek za šampanje in stična vina se zniz-ža od 7 (12) na 4 (8) %. Znizla se tudi po-stavka skupnega davka za uvoz piva od 5,5 na 3%, dočim je za kisa, izdelan od špirta, ukinjena postavka skupnega davka v no-tranjem prometu. Nadalje se znizla postavka za sadne in rastlinske konzerve od 2,7 (pri uvozu 3,8%) na 2,1 (3,8) %. Pri konzervah od ribe se uvaja izvozno povračilo od 1%. Na semljio za barve se odsej ne plača več splošni 1% davek, ker je ta promet obe-žen v skupnem davku na izdelane barve. Postavka na zmleto kredo se poviša od 1,8 (3) na 3 (5) %. Znizla pa se postavka na ce-ment od 1,5 (2,5) na 1,4 (2,4) odstotka. Na žrni premog, rjavi premog in lignit se skupni davek v notranjem prometu saokro-ži od 1,12 na 1,1%, prav tako tudi skupni da-vek na briketa.

Skupni davek na sveže se v domačem pro-metu znizal od 2,3 na 1,5%. Na voščeno bla-go iz cerezina (razen sveč) pa 2,5 na 2,3%. Tarifa skupnega davka na črnilo za obo-utev in kreme za oboutev ter tekočine za čiščenje in poliranje kovinskih predmetov se pri uvozu poviša od 2,4 na 3%.

Čilski soliter je odsej v prometu v no-tranosti države prost, pri uvozu pa se pla-ča namesto 1,5 le 1%. Spremenijo se tudi nekatere tarifne postavke za kemične pro-izvode. Postavka za tanin se znizla v notra-njem prometu od 1,2 na 1%, za lake, firne-že, smole itd. pa od 2,5 na 2%. Postavka za eterična olja se znatno zviša, in sicer brez alkohola od 1,7 (3) na 5 (8) %, z alkoholom pa od 1,7 (3) na 5 (10) %. V istem razmer-ju se povečajo tudi postavke za umetno di-sešce snovi. Postavka za parfumerijsko bla-go pa se v domačem prometu ukine, ker je do-mača produkcija obsežena v tarifi za ete-rična olja.

Na apneni dušik se znizla postavka v no-tranjem prometu od 1,2 na 1%.

Tekstilno blago

Skupni davek na rastlinska vlakna, ovčjo volno in kokono sviloprejk se ukine, ker je obsežen v skupnem davku na tekstilne iz-delke (doslej je ta davek znašal 1,5% tako pri uvozu kakor v notranjem prometu). Zato pa se uvaja v notranjem prometu na novo skupni davek od 1,4% na vato. Za-radi skupnega davka na bombaž pa se zviša skupni davek na bombažno prelo enočinčno ali dvočinčno od 1,2 (1,2) na 2,5 (3,3) %, za industrijsko porabo od 1,2 (1,2) na 1,1 (1,4) % in na bombažno predveto za pro-dajo na drobno od 1,2 (1,2) na 2,5 (3,3) %. Postavka za gladke bombažne tkanine se zviša od 1,5 (3,1) na 2,5 (3,3) %. Če tvornica ne izdeluje sama predveto, tedaj plača na tkanine samo davčni dodek od 1,7%. Prav tako se poviša postavka za žamet in oliš ter tulj od 1,5 (3,1) na 2,5 (3,3) %, za pletenine in prepletene blago, činke, vrvi, konopce in ostale bombažne tkanine od 1,5 (3,1) na 2,3 (3,1) %, na tkanine, bomb-

trakrove in posamerije pa na 2,5 (3,3) %. Konoplja, lan, juta itd. so odsej prosti, ker je davek obsežen v postavki za tkani-ne. Za predveto iz konoplje in lanu pa zna-ša nova postavka 1,1 (1,4) % in za predv-to od jute, manile itd. enočinčno 1,1 (1,1) % in dvočinčno 1,1 (1,4) %. Postavka za tkani-ne od lana, ramje, konoplje itd. se po-viša od 1 (1,7) na 2,5 (3,3) %. Kakor vse osnovne tekstilne sirovine je tudi volna odsej prosta, postavka za predveto od vol-ne pa znaša sedaj 1,1 (1,4) % dočim je znašala prej 1,2 (1,2) % in za predveto od volne za prodajo na drobno 2,5 (3,3) %, dočim je znašala prej 1,2 (1,2) %. Postavka za volnene tkanine se zviša od 1,5 (3,1) na 2,5 (3,3) %.

Dočim je promet s prirodno svilo sedaj prost, se na prejo od umetne in prirodne svile pobira sedaj skupni davek od 1,1 (1,4) %, dočim je ta znašal doslej 1,2 (1,2) %. Na goste svilene in polsvilene tkanine se poviša stopnja tarife od 1,5 (3,1) na 2,5 (3,3) % in na svilene pletenine in čipke od 1,5 (3,1) na 2,3 (3,1) %.

Usnje, papir

Skupni davek na usnje se poviša od 2 (5) na 3 (5,5) %, dočim se vvozna po-stavka za pnevmatiko znizla od 4 na 2,5%, vvozna postavka za pisemski papir od 8 na 5%, za poslovne knjige od 5 na 4%, za zemljepisne karte in slike od 8 na 5% in na knjige in revije od 5 na 4%.

= Stanje hmeljskih nasadov. Hmeljarsko društvo za Slovenijo objavlja 31. julija: Od našega zadnjega poročila se je stanje hmelj-skih nasadov le v toliko spremenilo, da so bili nasadi osveženi zaradi zadostnih pada-vin in se sedaj prehod cvetja v kobule vrši normalno. Z obriranjem se bo najhitreje po-samezno pričelo dne 10., v splošnem pa 17. avgusta. O kupitji ni kaj poročati.

= Križa v avstrijski železni industriji. Kakor poročajo z Dunaja bo avstrijska Alpi-ne-Montan ugasnila v Donawitzu zadnji postavki, ki je bil še v obratu. Istočasno bo ustavila tudi rudokop na Erzbergu. Zara-di teh ukrepov bo ponovno izgubilo delo 1100 delavcev. Ustavitev dela v rudokopu je neomejeno, obratovanje plačja pa je uk-njeno za 4 tedne. Do teh ukrepov je bila uprava prisiljena, ker so naročila ponovno obično nazadovala. Kapaciteta tega velike-ga podjetja z vsemi postranskimi obrati je sedaj izkoristljena le z 17%.

= Potrjena je prisilna poravnava v kon-kurzi, sklenjena med dolžnikom Antonom Podlaho, trgovcem v Ormožu, njegovo ženo Ano Podlahovo in njunimi upniki za 35% kvoto terjatev, plačljivo v 4 dvomesečnih obrokih.

Borze

31. julija

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Tečaj deviz so ostali s ma-limi spremembami na stari višini.

Na zagrebškem efektom tržišču je vojna škoda obdržala včerajšnje tečaje, trgovala pa se je za avgust po 356 in za december po 363 in 364. Dolarski papirji so pod utisom nizkih ameriških tečajev popustili za več točik in se je 7% Blairovo posojilo trgovalo po 74, 70, 69,5, 68 in 69. Zaključeno so bile še begluške obveznice po 60,5. Bančne vred-note so ostale nespremenjene, od industrij-skih vrednot pa so imele promet Seferana po 218 — 220, Drava po 235 in Danica po 61,25 — 65,5.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2271,17—2278,01, Bruselj 786,37 — 788,73, Curih 1099,06 do 1102,35, Dunaj 792,18—794,58, London 273,71 do 274,53, New York 5624,33—5641,33, Pa-ritz

KULTURNI PREGLED

K uprašanju naše kulturne propagande

Že ponovno smo na tem mestu razpravljali o vprašanju jugoslovenske kulturne propagande v tujini. Pri drugih narodih, ki so zainteresirani, da njihovo duhovno življenje prodre preko ožjih meja malo znane jezika v široki svet, razpravljajo o tem vprašanju dokaj često. Če bi hoteli navesti primere, bi jih našli toliko, da bi težko izbirali med njimi. Koliko store v tem pravcu n. pr. Čehoslovaki ali Madžari — da omenimo samo dva naroda. Ne samo, da ti in oni izdajajo dobro urejene liste in revije v francoščini, angleščini in nemščini za informacijo inozemstvu in da osebni grosvetni atašei v službi zunanjega ministrstva smoteno in neumorno navezujejo stike in krčijo tako interesom svoje domovine; to je službena propaganda, ki je tudi pri nas dokaj živahna. Če iz vzamejo izdajanje revij in dr. Toda država nikakor ni dolžna, da vse to delo opravi sama. Posebno važna je tu zasebna pobuda, ki ima v današnjem času, ko obstoji toliko organizacij za mednarodne stike, široko odprta vrata. Naši intelektualci, pisatelji, znanstveniki so poklicani, da sami ali po svojih organizacijah pripomorejo k uspehu naše splošne kulturne propagande v inozemstvu. V tem pogledu se pri nas stori veliko premalo in še to je kajkrat preveč enostransko.

Na primer informacije o našem književnem življenju! Pariški tednik »Les Nouvelles Littéraires«, ki je morda največji ali vsaj eden največjih francoskih literarnih listov, prinaša informacije in dopise z vseh strani sveta. Četi, in Poljaki, Bolgari in Turki poročajo v njegovih stolicah o novostih v svojih literaturah. Iz Jugoslavije so vesti mnogo redkeje nego iz Turčije. Pred meseci se je vendarle pojavil dopis iz Beograda. O čem je neki poročal? I no, o aferi z naznako »Cvijete Zuzorić«, o Joji in njegovi dram! In vendar bi »Les Nouvelles Littéraires« gotovo sprejele dobre dopise in informativne članke tudi iz našega sveta! O Askercu je morala iziti studija v neki italijanski reviji, da je urednik rubrike »L'actualité littéraire à l'étranger« zabeležil, da imajo Slovenci neznano literaturo in v njej zanimivega poet! Ali ne bi smeli nekoliko anelirati na naše profesorje francoščine in študente, da bi se pogostejše oglašali v francoskih listih z informacijami o naši književnosti, umetnosti i. t. d., kakor delajo to tudi izven plačane službene propagande Čehi, Madžari, Bolgari?!! Res da je že nekam zastarelo ono: »Ne samo, kar veleva mu stan itd.«, toda — kljub temu. Nekdo smo govorili o narodnem delu naše inteligence; danes bi bilo zaslužno narodno delanje, če sodeluje pri delu, da se naš glas čuje na tistišč narodov, v širokem svetu. Znanstveniki dodajajo svojim spisom tujejezične resmeje; lenoslovna umetnost si mora v iste namene pomagati, če ne s prevodi, pa vsaj z informacijami, zakaj tudi ta cirkulacija je tako važna kot izmena znanstvenih izsledkov. To je cirkulacija duha...

Polez večjeza in obsežnejša udeleževanja v kulturni propagandi na bi mogoče želeli tudi večje odgovornosti in objektivnosti informatorjev. V »Prager Presse« objavlja v zadnjem času dopise iz Jugoslavije dr. Nikola Mirković. Kdor piše o jugoslovenskih zadevah, bi moral imeti pred očmi celoto in jo tudi toliko poznati, da ne bi očitno grešil zoper objektivnost in pravičnost. Žal, da ori dr. Mirković pogrešamo to lastnost, ki bi mu po bili sicer radi priznali v zvezi s trudom, ki ga ima. Njegov članek »Der moderne Verlag in Jugoslavien« (Prager Presse, z dne 17. julija) je v prav smiselnosti za enostransko kulturno propagando, ki ori enem delu naroda mikroskopično opaža vsak polav, pri drugem pa preze največje, bistveno važne oolave. Tako poročanje ni objektivno in tudi ne po duhu jugoslovensko, kakor bi bilo mogoče biti: zoper očitno omaloveževanje založniške delavnosti Ljubljane nam preostaja samo klic na samopomoč, no večjem aktivizmu v naših letnih vrstah.

Mimogrede smo navedli samo en primer neobjektivne in nejugoslovenske kulturne propagande, toda takih je vse polno in se celo vidi, da postajajo vse češči. Tudi zaradi tega bi vorašanju kulturne propagande koristilo oostejše razpravljanje.

—0.

Stoletnica Ivana pl. Zajca

Dne 3. avgusta bo poteklo 100 let, kar se je na Reki rodil kot sin ondotelega kapelnika Čeha poznejši slavnj skladatelj Ivan pl. Zajc. Po dovršeni gimnaziji je mladi Zajc študiral glasbo v Milenu, kjer so mu po šestih letih uspešnega študija na podlagi uspeha njegove prve opere »La Tirolese« poudili mesto v znameniti »Scali«. Zajc pa se

je rajši vrnil na Reko in postal ravnatelj tamnojšega gledališča in filharmonične družbe. Vendar ni dolgo ostal na Reki, preselil se je na Dunaj in je tam marljivo skladal vse do l. 1870, ko so ga povabili v Zagreb za ravnatelja stalne hrvaške opere. Vrh tega je bil tudi ravnatelj glasbene šole. Službo je opravljal vse do l. 1908, ko se je umaknil v pokoj. Umrl je 16. decembra 1914 v Zagrebu.

Ivan pl. Zajc je spisal preko 1200 opusov, med katerimi so poleg manjših skladb tudi velike opere, operete, kantate, maše, simfonije skladbe itd. Ko je deloval na Dunaju, si je kmalu pridobil sloves enega najboljših skladateljev tipične dunajske opere. Le-tej je Zajc dal docela resnobno fakturo, gorko patetičnost svoje južnjaške melodije in elegantno nagajivost romanskega plesnega ugodja. Zajc je postal v nekih letih mojster dunajske opere in je kot tak stopil v splošno glasbeno zgodovino. V Zagrebu je moral nositi težko breme službenih dolžnosti, ki so mu dajale mnogo dela in nalagale težkih skrbí, vzlic temu je komponiral neverjetno lahko in mnogo: v njegovem delu je sploh ležala čudovita lahkota, vedrina in neka elegantna površnost.

Zajc je spisal 22 oper, delno sicer nedovršeni, med njimi slavnega »Nikola Subića Zrinjskega«, ki se še vedno drži na opernem repertoarju, dalje 30 operet, izmed katerih so češče igrali »Uvragljene Sabince«, potem 60 kantat, 160 pevskih zborov a capelle, 50 koracnih, čez 200 popevk za eno grlo in s klavirjem, preko 40 ouvertur za orkester, tri večje orkestralne kompozicije itd. Vsakemu novemu pevskemu društvu na Hrvaškem je zložil koracnico ali budnico, himno ali pevsko geslo.

Vzlic vsej svoji nadarjenosti, mojstrstvu, plodovitosti in delavnosti pa si Zajc ni ustvaril v zagrebskem in sploh takratnem hrvaškem glasbenem življenju tako vplivne pozicije, da bi po njegovi smrti zazijala velika, močna vrzel. Zajc je bil po svojih umetnostnih intencijah nekam odjuten okolju, v katerem je ustvarjal; naposled je muzikalno zaostal za časom, ne da bi v hrvaški glasbi izoral brazdo, kjer bi še drugi tvorci hodili za njim. Tragični primer umetniške osebnosti Lisinskega se je ponovil do neke mere tudi pri Zajcu, sklepa v svoji študiji skladatelj dr. B. Široli, ki po njem posnemamo podatke za naš članek.

Vzlic vsem svojim hibam pa je avtor »Nikola Subića Zrinjskega« in popularne pesmi »U boj« ena najjačjih skladateljskih osebnosti, kar jih je kdaj bilo na slovenskem jugu in potrebno bi bilo, da bi se mu Hrvat vsaj ob stoletnici oddolžili z izčrpano, čeprav kritično študijo o njegovem življenju in delu.

Ilustrirana oprema slovenske leposlovne knjige

Pred dnevi sem čital sodbo praškega knjižničarja O. Berkopca, da spadajo slovenske knjige v pogledu opreme in tiska med najlepše slovenske knjige. Tako, čeprav najbrž pretirana trditve, nas more le razveseliti, če pomislimo na primeru s češkimi knjigami, ki so glede opreme in tiska gotovo na višku.

Je pa druga plat naših novejših knjig, o kateri ni mogoče tako laskavo soditi: to so ilustracije. Ne bi trdil, da je bila oprema naše predvojne knjige prej vzgledna kot pomanjkljiva (ponajveč se je naslajala na slabe vzorce secesije), krasi pa so jo ilustracije dobrih risarjev A. Koželja, S. Santla, M. Gasparija, H. Smrekarja in I. Vavpotiča; slednja ilustracije »Desete brata« so najlepše, kar so nam domači ilustratorji pred vojno ustvarili, in se lahko primerjajo z najboljšimi francoskimi ilustracijami tistih časov.

Po vojni pa so začle v knjige površne in povsem nemogoče ilustracije, ki ne zaslužijo tega imena. Če odštejemo le par izjem, velja to v splošnem. Kaj je temu vzrok? — Delno so krivi umetniki sami, ki nikjer in nikoli ne zastopajo svojih interesov, kar je brez vsake skupne organizacije, kot je to pri nas, skoro nemogoče. S posamezniki pa založniki in izdajatelji nimajo nikakih stikov, se tehtnejši vzrok pa je ta, da so založniki po večini ljudje iz družbe, ki se prav dobro razumejo na trgovski posel izdajanja knjig, o ilustriranju, oz. dobrih risbah pa nimajo zadostnih pojmov. Zdi se mi, da je le tako mogoče, da pridejo na knjižni trg vzorno opremljene knjige z ničvrednimi ilustracijami.

Pravkar sm dobil v pogled knjigo v založbi Jugoslovenske knjigarne Rudyard Kipling: »Zakaj — zato«. Moram reči, da se je Cirilova tiskarna v Mariboru s knjigo potrudila in jo dostojno opremila, kar knjiga, ki je prevedena skoro v vse svetovne jezike, tudi zasluži. Očitno pa jo kazi enajst celostranskih, na posebnem chamois papirju tiskanih ilustracij. Po vsej pravici zdravega in dobrega okusa bi lahko izostale, brez njih bi knjiga le pridobila. Ali ni škoda, da se s takimi, več

kot diletantskimi ilustracijami kazni in uničuje fantazija otroka, ki mu je knjiga namenjena? Preverjen sem, da bo imel vsak mali bralec teh pravilic več fantazije, kot jo je pokazal ilustrator.

Povsem zmotno je naziranje, da se knjige, namenjene mladini, ilustrira s posmenjanjem načina risanja otrok. Treba se je ziveti v njihovo pojmovanje in ilustrirati prizore tako, kot bi jih gledala otroška domišljija. To pa nikakor ne izključuje dobre in točne risbe, temveč je celo pogoj za vzorno pravilno ilustracijo.

Naj se odslej naši izdajatelji in založniki glede ilustriranja knjig obračajo le na dobre risarje; samo tako smemo pričakovati, da dobimo knjigo, ki bo v vseh pogledih vzorna in bo naši lepi knjigi v čast.

C. Š.

Nobenih sprememb v vodstvu ljubljanskega gledališča. Beograjsko »Vremec« je pred tednom objavilo neosnovano, tendenciozno vest, da bo sedanji upravnik Nar. gledališča v Ljubljani G. Oton Zupančič stopil v pokoj in da pride na njegovo mesto ravnatelj veselejega g. dr. Milan Dular. Na dopisnik se je takoj informiral na pristojnem mestu v Beogradu, kaj pravijo k tej vesti beograjskega lista. Dobil je izjavo, da odločilni činitelj ni znano, da bi bil g. upravnik Oton Zupančič zaprosil za upokojevit in da tudi sicer ne mislijo na kakršnokoli osebo izpremembo v vodstvu ljubljanskega gledališča. G. upravnik Oton Zupančič nam je izjavil, da vest o njegovi upokojitvi ni resnična in da namerava za sedaj še ostati na svojem mestu. — Objavljamo ta dementi zlasti zaradi tega, ker govorice še vedno niso utihle in ker se prijatelji gledališča po nepotrebnem vznemirjajo.

Zanimiva ugotovitev o revijah. B. Kovačević je napisal v beograjski »Pravici« članek o književnih časopisih, v katerem med drugim ugotavlja: »Videl sem po javnih in šolskih knjižnicah in v stanovanjih najvišjih intelektualcev, kako se kopijo perazrezani zvezki naših najboljših časopisov. Nihče jih ne čita... Izmed 14 naročnikov »S. K. Glasnika«, samih uglednih osebnosti naše družbe, pri katerih sem vpraševal, jih je samo 5 časopis prezealo in »Gledalac«. Ostali ga drže iz inercije in pietete. Izmed 59 uradnikov neke državne oblasti, med katerimi jih je 50 fakultetno izobraženih, samo 4 čitajo »S. K. Glasnik« in samo 2 »Misaoc«. To je sramota, saj je vendar Glasnik reprezentant naše književnosti in kulturne človeka bi ga moral čitati. Dejstvo je, da skoraj v vseh šolah in drugih zavodih, ki so naročeni na S. K. Glasnik po priporočilu prosvetne uprave, ostajajo zvezki nerazrezani in neprečitani...«

Durychovo »Bloudenie« v slovenščini. »Umetniška propaganda« je napovedala za prihodnjo sezono slovenski prevod zgodovinskega romana Jaroslava Durycha »Bloudenie« (Blodnje), ki ga četi označujejo kot najboljši češki roman zadnjih desetletij. Delo prevaja dr. Ferdo Kozak.

»Veroniko Deseniško«. Prihliuben motiv v slovenski dramatik, obravnava v avgotovem zvezku zagrebske »Hrvaške Revije« Ante Simčič in ga primerja z motivom Agnete Bernauerjeve iz Auerburga in Kire-Frosine iz Janine. Simčič kritizira zgodovinsko podlago Zupančičeve pesnitve, o kateri sodi, da je sicer sijajna. Novačan je v »Hermanu« bližji zgodovinski resnici, kar se tiče Veronikine usode. Ob koncu svojega članka pravi pisec: »Izvedel sem v zadnjem trenutku, da sedaj še neki slovenski književnik piše Veroniko Deseniško kot dramo. Če smo prav poučeni se s tem načrtom že nekaj časa bavi naš mladi književnik Bratko Kreft, lahko oa je, da se opazka tiče koga drugega.

Iz naše leksikonske književnosti Izšel je 20. zvezek Poučnega slovarja, ki ga sestavlja dr. Joža Glonar. Pod geslom »In medio virtus« prinaša gradivo od L. do Lonzana Zorutti. — »Domači vedež«, res zlasta knjiga naših družin, je dosegel deveti zvezek. Obseg gradivo od »(drugi del) do i (prvi del). Oba leksikona izdaja Umetniška propaganda. Izhajata v periodičnih zvezkih.

Časopis za avtorsko zaščito. V Zagrebu je prišel izhajati časopis »Jugoslovenski autor«, glasilo Centrale za avtorske avtorje. List se bo osveščal vsem zadevam, ki so v zvezi z avtorsko zaščito. Iz tega področja prinaša že več člankov nadaljnje na še obeta. Avtorji bodo takoj branila svojih materialnih pravic samo pozdravili!

Repertoarni osnutek sarsajevskega gledališča za sezono 1931-32 obsega naslednja domača dela: Mita Dimitrijevič, »Sestra Leke kapetana«; Nikola Gjurič, »Imotski kadija«; Velimir Živojinović, »Covek snuje...«; Josip Kulundžić, »Misteriozni Kamič«; Momčilo Milošević, »Jovan Vladislav«; Anton Novčan, »Herman Celjski«; Branislav Nušić, »Uho djava u selo«; Izak Samokovlija, »Hanka«; Sremac-Verešagin, »Vukadin«;

Odkar je moderni ruski film poplavljal svet in oplodil kinoprodukcijo, je razumljivo, da se oglašajo glasovi o neodoljivosti filma. Tudi je verjetno, da sta struktura boljših filmskih dram, kakor njih tempo doživljanja današnjega občinstva bližja in darovitejša. Ne smemo pa pozabljati, da je moderno gledališče šele v razvoju, bodisi v literarni produkciji, kakor stilu. Morda je resnica, da sodobno gledališče nikakor še ni izraz kolektivnega hotenja ali duševnosti. Toda enaka razmišljanja imajo le relativno pomen. Znananci se bodo morda še čudili naporom in veliki preobrazbi v gledališki umetnosti, kateri danes poživljajo pionirski grade temelje. Kljub tarnanju se pa nam pokaže še druga slika, če razglabljamo o obisku. Zdi se mi, da publika v teh časih denarnih kriz, katerih ni mogoče tajiti, gledališču mnogo več žrtvuje, kakor sorazmerno v minulih, predvojni letih. Prebivalstvo je v mestih sicer vidno narastlo, vendar je razgibanost v kulturnem življenju neutralno živahnejša ne glede na število. Dobre predstave so razmeroma številno obiskane, predpisovati publiki zanimanje ni bilo nikoli mogoče. Nasprotno opažamo, da se povojna publika ne klanja več slepo pred ideal predvojnega dobe. Za moralo našega narodnega gledališča se mi zdi merodajen tudi razvoj v poslednjih letih. Če bi prizadevanje režiserjev in ansambel ne želo uspeha in bi se izgubljalo v praznoti, bi gotovo opasala volja, ne se pa stopnjevala, kar nam izpričuje tudi letošnja sezona. Izrazna moč našega ansambla obeta lepe perspektive. Upoštevati je treba, da so v zadnjih desetih letih močno narasle zahteve, katerim

Stefanić Stefan, »Smrt Uroša V.«; Freudenberg J., »Črna kraljica« in Milan Čurčić, »Mrtvi se vračajo«. Izmed tujih so na vrsti med drugim Jonsona-Zweiga, »Vopole«; H. Ibsen, Jevrejmov, Georg Keiser, Nalkowska, Čehov, Shakespeare, Sheriff, Schiller.

»Nova Evropa« je posvetila pravkar izšlo juljsko število srbskim zadušnicam. O tej zanimivi snovi, ki jo osvetljujejo tudi slike na posebnih prilozah, razpravljajo P. Siljepčević, Vl. Petković, L. Bréhier (v francoščini), M. M. Vasić, Vl. Skariš. — Izšlo je tudi poročilo o letošnjem kongresu PEN klubov na Holandskem. Pisec beleži, da so svojo udeležbo na kongresu l. 1933, ki bo v Jugoslaviji, zagotovili Galsworthy, Duhamel, Hans Blunck, Felix Salten, gotovo pa je, da prispeje v našo državo tudi mnogi drugi ugledni književniki iz vseh delov Evrope. — Številka prinaša tudi dva gospodarska članka: Ivo Belin piše o finančni krizi Nemčije, inž. Božić iz Chicaga pa o Ameriki kot mednarodnem upniku.

Tin Ujević eden najizvirnejših srbohrvaških pesnikov zadnjih dveh desetletij in še bolj znani bohem, se je v zadnjem času začel udeleževati v prozi. Nekatere njegove spise te vrste smo na tem mestu že zabeležili. V najnovejši številki sarsajevskega »Pregleda« je izšel Ujevičev zelo dobro spisan članek o skladatelju Chopinu. Ne bi bilo napačno, če bi se baš nekateri sposobni pesniki posvetili še pisanju takih le biografskih eseev, ki so v srbohrvaški in slovenski književnosti orece zanemarjeni.

Mita Dimitrijevič, beograjski književnik, ki se nam je predstavil tudi že na ljubljanskem odru, je po precejšnjem uspehu heroiske komedije »Sestre Leke kapetana« začel pisati svojo četrto dramo, ki bo obravnavala motiv neznanega junaka.

Nova drama Dušana S. Nikolajevića. Znani beograjski književnik Dušan S. Nikolajević je pripravil za prihodnjo sezono novo dramo v treh dejanjih »Večna koprena«. Drama obravnava najvišje probleme človeškega mišljenja, spor med pozitivizmom in poslednjimi odgovori na taino življenja, ki bo večno zastrta s tancico. V dramo nastopajo Tolstoj, Voltaire, Nietzsche in drugi filozofi in duhovni velikani človeštva.

František Langer o gledališču. Dramaturg praškega Mestnega gledališča in znani dramatik František Langer je nedavno v neki izjavi izrazil svoje smernice za prihodnjo sezono. Langer pravi, da je prva težnja njegovega programa: kar naj ožji stik z občinstvom. V ta namen je svoje repertoar prilagodil meščanski kulturi češke kulturne publike. Včasih se dvigne tudi nad povprečen okus, nikdar pa nižje od njega. Stik z občinstvom zasluži, da bi ga gledališki ljudje posebej proučevali. Važno je vedeti, kako in kdaj katera predstava voliva na živce navzočih. Treba je stalno raziskavati čuvstvene potrebe občinstva, pri katerem se da maksimalno čuvstvena vzemirjenja doseči samo z maksimalnim umetniškim delom. Tako proučevanje občinstva, prevladar in moder ozir na njegove potrebe, je posebno važno sedaj, ko vsem gledališčem preti gospodarska kriza. Langer čuti potrebo posebnega tina gledališča, t. zv. veselega gledališča, v katerem bi prevladovala komedija neke književne vrednosti in v prvovrstni zasedbi. Po vsem tem Langer sklepa, da se gledališke uprave v teh gospodarsko toli majavih časih ne morejo ravnati zooli po umetnostnih merilih. Potrebna jim je takisto dobršna doza sociološkega znanja in zdrava komercialna prevdarnost, ki ume iz današega gospodarskega položaja dobiti ootrebna navodila za svojo repertoarsko politiko.

Kriza na nemškem književnem trzu. Berlinski tednik »Die literarische Welt« je razposlal nekaterim uveludnim nemškimi pisateljem vprašanje, kaj mislijo o vzrokih krize na nemškem književnem trzu, kjer se je nakopičilo ogromno knjig, ki zdaleč ne ustrezajo povpraševanju in konzumu. Kako naj knjiga prodre v najširše ljudske vrste, da se ta kriza zaradi nadprodukcije ublaži? Odgovorili so Josef Ponten, Stefan Zweig, Arnold Zweig, Heinrich Mann, Lion Feuchtwanger, Friedrich Sieburg, Franz Blei, Walter von Molo, Kurt Tucholsky in Frank Thies. Ponten sodi, da je knjiga iz dveh razlogov luksuz: predvsem kot duhovni produkt, zakaj duh bo vsekdar ostal luksuz, drugi pa zato, ker je nemška knjiga vezana. Pontenov članek je zagovor nevezane knjige. Broširana knjiga je za 40 odst. cenejša od vezane in zakaj bi knjige morale biti vezane, če so zaradi tega težje dostopne? Ponten se zavzema tudi za manj razkošno opremo: francoski način izdajanja knjig se mu vidi primernejši od nemškega. Zagovarja sistem »knjige na poskušnjak«, zaradi tega na bodi knjiga cenena, da jo lahko vrže med staro šaro. — Arnold Zweig opozarja na gospodarsko ozadie te krize: osiromašenje onih slojev, ki so vedno bili

vneti knuoci v knjižarnah. »Nemec kubi knjigo: za široko množico našega naroda je večer, ki ga človek presedi s knjigo. globok in osrečujoč počitek. Če torej knuoci ostavljajo nemško knjigo na cedilu, je to zaradi tega, ker drugače ne morejo odkar so jih pustili na cedilu oni, ki so zakrivali politični položaj l. 1931.« Zakaj ljudje ne čitajo? se vprašuje Heinrich Mann »Ker jih straši bolazen za obstoj in ker misel na nasilje izrinja vse druge misli.« Feuchtwanger ima tri predloge: zvišanje povprečne naklade proti znižanju cene na 2 marki 85 pf., strožjo izbero materiala, boljšo propagando za knjigo. — Sieburg se zavzema za tako zvano literaturo srednjega stanu, za zabavno književno, ki pri službeni književnosti ne uživa posebne milosti. — Blei priporočuje, kako morajo nemški založniki znižati cene, če hočejo izprazniti prenasasana skladišča. To demoralizira kupce knjig. Tudi on je za francoski sistem: ceno, preprosto broširano knjigo. — W. von Molo polaga važnost na »leden knjižec«, ki pa za morajo izvažati predvsem knjižarnarji. — Tucholsky kliče po ceni književnosti — Thies pravi: »Tako zvane dobre knjige so danes zasebna zadeva. Potrebujemo naetih vzemirljivih knjig. Treba je presodovati tudi kritiko, ki je izubila ves kredit, ker čez mero hvali ali vraja. Založniki nai bi dali študentom knjige no znižajni ceni. Potrebna je večja smotrenost in čas primerna reklama. — Marsikal iz teh odgovorov utezne zanimati tudi pri nas. Bojimo se, da bo sedanja velika produkija slovenske knjige spričo vse težje gospodarske krize že v bližajoči sezoni hudo pritisnjena tudi naš knjižni trz.

Dunajska gledališča zapirajo. Nedavno smo na tem mestu zabeležili, da so v Parizu zaprli celo vrsto gledališč. Tudi dunajska gledališča doživljajo podobno usodo. V sezoni 1930-31 so zaprli Burgtheater, Kammertheater, Johann Strauss-Theater, Renaissance-Bühne, v minulih dneh pa je prišel na vrsto še Neues Wiener Schauspielhaus.

F. A. Ossendowski in Jugoslavija

Varšavski in krakovski listi priločujejo izjave enega največjih sodobnih poljskih publicistov in pripovednikov prof. dr. Ferd. A. Ossendowskega, ki se je minule dni vrnil v jugoslovenske riviera. G. Ossendowski je poln hvala o naši Dalmaciji in obeta, da se bo v jeseni vrnil v Dubrovnik, kjer namerava spisati povest, katere dojanje se bo odigravalo v Dubrovniku med

ondotnihi gospari za časa republika.

G. Ossendowski je v pismu našemu informatorju izjavil naslednje: »Žena in jaz sva kar navdušena za Dubrovnik. Očarali me je tukajšnji duševni elan in se v jeseni vrnem semkaj, da pišem o tem čudnem mestu, nekdanjem žarišču slovenske rase...« Na drugem mestu pa piše: Odnavno v domovino najlepše spomine na Dubrovnik, kakor tudi najino željo, da se kmalu vrneva semkaj. Da bi temu mestu pokazala svojo hvaležnost, namerava tu spisati jaz literarno, moja žena pa muzikalno delo o divnem Dubrovniku. Sopnoga G. Ossendowskega je znana volhnska umetnica in skladateljica.

F. D. Ossendowski se je na povratku v Varšavo ustavil v Zagrebu, kjer je stopil v stike z ondnotnimi književnimi krogi, nameravano pot v Ljubljano, pa je moral opustiti. Upamo, da ga bomo lahko ob drugi priliki pozdravili tudi na slovenskih tleh.

Vse v »Kulturnem pregledu« navedene knjige in časopisi se naročajo pri »Tiskovni zadrugic v Ljubljani.

Epilog letošnji dramski sezoni v Ljubljani

II.

Odprte in začeljene rane. Dnevna kakor revijalna kritika venomer ponavlja princip, da bi moralo narodno gledališče četi večjo pažnjo posvečati domači produkciji. Lepe besede, in zdi se, da so napisane z jasnim prepričanjem. Če smo odkritostni, vemo, da niso. Kdor o slovenski produkciji vestno razmišlja, bo priznal, da je izbira za repertoar zelo težavna. Pač pa ni dvoma, da bi bilo treba vsako vzporedno slovensko delo čimprej prikazati v najskrajnejši opremi. Prav tako je narodnemu gledališču pomembna čim intenzivnejša slovenska orientacija, predvsem pa tesno sožitje s srbohrvaško dramsko produkcijo. V letošnji sezoni so igrali snuderlovo »Pravilico o rajski ptici«, Leskovčovo »Kraljičino Hariso«, Goljevo »Princezco in pastirke« ter so na novo opremili Finžgarjevega »Divlega lovca« ob avtorjevi šestdesetletnici. Izbra ni bila posrečena, čeprav ne zanikujemo važnosti, da smo vsa ta dela vdeli na odr. Še vedno so mi nejasni kritični, ki odločujejo pri izbiri slovenskih del. Zdi se mi, da pogosto odločuje le slučaj ali celo predsodki. Režija je snuderlovo delo za silo oživela, dočim je problematična in velična »Kraljičina Harisa« razodevala iz veliko truda, a malo umetniške tvornosti. Finžgarjev »Divji lovec« je ljudska predstava, historično pomembna za dobo naše romantike in domačnosti. Goljeva »Princeza in pastirček« je pravilčna, grotesk-

na operetca, ki bo s svojo živahno fantazijo vselej razveseljevala mladino. Vpriporjena dela pa ne zadovoljujejo ter ne pričajo o vestni brigi za slovensko produkcijo. Cankarjeva dramatika še ni izčrpan problem. Resnica je, da nam je še vedno preblizu, toda z resnim premišljevanjem bi se dalo marsikatero njegovo delo prikazati v novi podobi, kar bi bilo merodajno za razvoj našega stila. Pregelj, Kraigher, Grum prav tako molče razmišljajo, zakaj se v priporajo slabša dela, dočim so njihova vsaj toliko važna za razvoj slovenske dramatike kot snuderlova, Leskovčeva ali — Cerkenkova. Nebogljeno slovenskega repertoarja je letos blagodejno zastrla vporizoritev »Gospode Glembejevič«. Krileža je v letošnji sezoni doživel najjačji odrski uspeh. Led je prebit, Krileža mora ostati trajno na slovenskem repertoarju. Ob njem se polagoma izkristalizira tudi moderna slovenska produkcija, če so pogoji zanjo dani. Srbsko dramatiklo je reprezentirala »Gospa ministrica«.

Vesele perspektive. Sodobna gledališča preživljajo vsakovrstne krize, notranje in zunanje. V dobah na takih prelomnicah, kakor živimo, so slični pojavi zelo običajni. Uprave tožijo o slabem obisku in o skromnem zanimanju, ki ga uživa gledališče. Kieno je podjarmil svet, filmske dive so močnejše kraljice sodobnosti. Ni dvoma, kieno je zanimiv, dražljivi, občinstvo ne plačuje užitka z umstvenim in bogzna kakšnim denarnim naporom. Vendar je diagnoza, da se bo kieno naselili tudi v Talijane prostore močno pretirana. Tehnično se kieno lepo razvija, velik konzum omogočuje angažma, najboljših moči in prvovrstnih režiserjev.

odgovarja strnjena volja ansambla. Preko »Mercadeta« je razvoj dosegel višek v »Gospodi Glembejevič« in se na drug način afirmiral tudi v »Vzroku«. Ker se mi zdi režija najvažnejši problem našega gledališča, bi ji moralo posvečati tudi vodstvo več pažnje. V letošnji sezoni so režirali dr. Branko Gavella, Ciril Debevec, Milan Skrbinšek, Osip šest kot poklicni strokovnjaki. Svoje moči so preizkušali tudi Marija Vera, Fr. Lipah in Golja. Gavellove režije so odlikovali široki razgledi, sugestivna, avtonomna krpativnost in velike pedagoške vrednote za igralcevo spriprotev. Njegova režija očituje jasne smernice, izvirajoče iz ustaljenega nazora in čistih odrskih elementov. V »Glembejevič« je ustvaril tako strnjen organizem, da se ni nadarjeni Plavič kot gost ni mogel sebi primerno uveljaviti. Še posebej je treba opozarjati na pravilno in zaželjeno odrsko dikcijo. Ciril Debevec je zaradi svoje odsotnosti režiral le Frankov »Vzrok«. Tudi ta predstava je za razvoj naše režije važna, ker je jasna v stilu in pojmovanju. Debevečeva režija je nekoliko ožja, oklepa igralca preveč v lasten zamislec ter ne daje posamezniku potrebne svobode. Toda zase je celota, ki vestno in ekspresivno uporablja idejo in stil. Skrbinšku je bil letos odmerjen zelo težaven in pičel posel. Njegove pomembne režijske zmožnosti, katere pogrešajo sicer nekaj fantazije, so bile v tej sezoni preočividno zatajevane. Najbolj zaposlen v sezoni in vsestransko v delu je šest. V režiji je izglazen, bolj eksipediten kot originalen in temeljit. Lepo in smiselno je režirala Marija Vera »Dom osamelih ženac, dočim Lipah in Golja ne

razodevata značilnih potez. Pač pa je treba opozarjati na Kretjeto režijo »Miljenka«, v kateri je kot gost dijaške organizacije »Zara« ponovno dokazal svojo močno nadarjenost za grotesko in komedijo. Ob naštetih režiserjih je rastel ansambel v močno, strnjeno igro, ki je kulminirala v »Glembejevič«. »Mercadeta« in deloma v »Vzrok«. Razveseljuje po prvovrstne kreacije, na katere je kritika opozarjala med sezono, in je gledališče nanje lahko ponosno. Ob orjaških, centralnih Levartjevih in Kraljevih vlogah so se vrstile subtilne kreacije šarčeve, Marije Vere, Nablocke, Medvedove, Juvanove, Mire Danilove in Obereignerjeve kot gosta. Za svojevrsne in tudi močne talente sta v različnih vlogah žela lepe uspehe in priznanje Skrbinšek (igralsko vedno umerjenjši in izrazi-tejši) in Daneš, ki je močna pridobitev. Izrazite kreacije so ustvarjali Lipah, Cesar, Zelenšek, Jerman, Jan, Sancin in Plut. Tudi naraščaj izpričuje lep razvoj. Bolitarjeva, Slavčeva, Potokar, Juvanc so vidne moči v ansamblu.

Inscenator Ulijašček ni bil sicer nikoli deležen javnega priznanja na odru, toda vrednote njegovega dela niso manjše od najboljšega v sezoni.

Lep razvoj domače drame so nam potrjevala tudi gostovanja, med katerimi je bilo najzanimivejše gostovanje japonske družbe in deloma angleškega Hamleta.

Gostovanje naših koroških rojakov v »Miklovi Zali« pa bo dragocen spomin vsem, ki jim je slovenska kultura postulat življenja.

—ak

Popolna razprodaja! manufakture!

Zaradi opustitve manufakturne trgovine na debelo se razprodaja na drobno vsakovrstno manufakturno blago izpod cene dokler bo kaj zaloge. — Kdor želi pri nakupu prihraniti, naj ne zamudi izredne prilike. 9503

JOS. RAVNIKAR, manufakt. veletrgovina
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7, I. nadst. (blizu hotela »Unione«)

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Šahovska olimpijada je prinesla Ameriki prvo, Jugoslaviji četrto mesto. Seveda nismo čisto zadovoljni. Če bi bil prišel v Prago natreniran, bi najbrž naše moštvo bilo prvo.

Isto je zadnjič trdil g. Vuković in grajal me je, da hodim v boj brez priprave. Toda, če bi imel čas in voljo do intenzivnega šahovskega dela, bi najbrž še marsikaj drugega v šahovski areni bilo drugače.

Pozabiti ne smemo, da prav gotovo tudi druge države s svojimi uspehi niso zadovoljne. Naše bodo vzroke za nepotrebne poraze. Prav veliko smisla vse take razprave nimajo. Kar je, je. Jugoslavija je v šahu četrta na svetu. Mislim, da se ji tega mesta ni treba sramovati.

V Pragi sem imel priliko uveriti se, da je naš Vaseja Pirc zares velika nada jugoslovenskega šaha. Igral je briljantno, živo, podjetno. V veliki borbi na Bledu se bo gotovo častno držal. Pircu štejemo že danes med najboljšje jugoslovenske mojstre.

Mirko Kőnig je brez primere jačji nego mislimo. Izredno globok je. Kombinira sigurno, za pozicijo ima fin čut. V Pragi nam je zelo pomagal. Dr. L. Astaloš je junaka prenašal vse težave druge deske. Koetić ni bil v najboljši formi.

V Pragi so bili skoraj vsi mojstri, ki bodo igrali na Bledu. Na žalost Sultan-Khan ne bo mogel obiskati nas. V Angliji mora braniti svoje vodilno mesto. Rubinstein in Tartakower pa bosta prišla. Samo zadnje mesto blejskega turnirja še ni odano.

Zagrebaški »Morgenblatt« je med tem 12. julija prinesel dopis iz Maribora o svetovnem turnirju na Bledu. Dopisnik se čudi sklepu, da bo turnir vodil dunajski mojster Kmoch. Že zadnjič samo pisal o stvari. Zato sem danes lahko kratek.

Saj ni res, da so voditelji velikih turnirjev domačini. Opa velika turnirja v San-Sebastianu na španskem je vodil mojster Mieses iz Lipskega. Štiri turnirje v Monte Carlu je vodil Francoz de Rivière. Belgijske turnirje v Ostendu je vodil Anglež Gunsberg. Italijanske turnirje v Meranu je vodil Nemec dr. Seitz.

Jasno povedano: Jugoslavija ne premore kvalificiranega vodje turnirja, ki ne bi bil na Bledu hkrati igralec. To ni samo moje mnenje. V Pragi sem videl, da je vsem mojstrom bilo zelo prav, da bo vodstvo blejskega turnirja v redu.

Kar se g. Vukovića tiče, je stvar tudi čisto jasna. Več nego štirih mest Bled jugoslovenskim mojstrom ne more dati. Ta mesta pa so izvrstno zasedena. Tudi če prinese g. Vuković 50.000 dinarjev, ne bo šlo. Da je naš šahovski savez za olimpijado izdal 12.000 (ne 20.000!) dinarjev, ni noben argument. Olimpijada in blejski turnir sta dve različni stvari. savez in Zagreb pa bi morale biti. Sicer pa nobena država ni storila tako malo za svoje moštvo na olimpijadi kakor naša, oziroma njen savez.

Naslednje zanimivo partijo sem v Pragi dobil proti španskemu prvaku Golmayu.

Beli: dr. M. Vidmar. Črni: Golmayo.
1.) d2—d4 d7—d5
2.) c2—c4 e7—e6
3.) g1—f3 g8—f6
4.) Lc1—g5 Sb8—d7
5.) e2—e3 ———
Stari, ortodoksim damski gambit!

6.) Sb1—c3 c7—c6
7.) Ta1—c1 Sf6—e4
Golmayo ima svojo idejo. Nalašč ni rožal, samo, da lahko sedaj udre v svojih ekaknem na e4. Za to potezo pa se skriva cel sistem! Naslednje poteze ga razgalijo.

8.) Lg5—f4 ———
Beli noče olajšati črnemu igre, zato ne zamenja lovcev.

8.) ——— Se4×c3
Presenetljivo, toda dobro premišljeno!

9.) b2×c3 Le7—a3
Črni ima naslednji načrt: vzeti hoče na c4, napasti potem belega lovca na c4 s d4—b6. Skakač nadaljuje nato lahko svojo pot na d5, odkoder napada drugega lovca. Da pa hkrati tudi ogroža kmeta na c3 je jasno. Temu kmetu hoče sedaj lovec vzeti zaščito trdnjave.

10.) Te1—b1! ———
Beli ima tudi svojo idejo in se ne boji za kmeta na c3.

10.) ——— d5×c4
11.) Dd1—a4! La3—e7
12.) Da4×c4 Sd7—b6

Črni vztraja!
13.) Dc4—b3 Sb6—d5
14.) Lf4—g3 Dd8—a5
15.) Ke1—d2! ———

Na 15.) Tb1—c1 bi lahko sledilo: 15.) ——— Sd5×c3, 16.) Td1×c3, Le7—b4.

17.) Ke1—d2, Lb4×c3+. 18.) Db3×c3, Da5×a2+.

15.) ——— 0—0
Črni ne more takoj igrati c6—c5, ker bi Lf1—b5+ bilo neprijetno.

16.) e3—e4 Sd5—f6
17.) Lf1—d3 c6—c5
18.) Kd2—c2 b7—b6

Črni stoji navidez prav dobro. Sedaj pa se že pričnajo komplikacije.

19.) Sf3—e5! ———
Ogrožena dama in lovec na e7.

19.) ——— c5×d4
Ta poteza zasigura črni dami izpad na h5 s šahom.

20.) c3×d4 Lc8—a6
Boljše je bilo vendarle Lc8—b7. Črni ne vidi 22. poteze belega.

21.) Se5—c6 La6×d3+
22.) Db3×d3! Da5—h5+

Na 22.) ——— Da5×a2+ odgovori beli 23.) Ke2—f3! in vjame damo s trdnjavo. Na 23.) ——— Da2—a3 pa sledi 24.) Tb1—b3 in lovec na e7 je izgubljen.

23.) f2—f3 Tf8—e8
24.) Th1—c1! ———
To je dokaj jačje od Tb1—b5.

24.) ——— Dh5—h6
Pripravi Se6—h5.

25.) Dd3—a6 Le7—f8
26.) Da6—b7 Sf6—h5

Na f7 že grozi katastrofa. Beli je tako popolnoma povezal nasprotnika, da ni več rešitve.

27.) Sc6—e5 f7—f6
Na 27.) ——— Dh6—f6 sledi seveda 28.) Te1—c7. Pritisk bi bil potem grozen.

Sedaj pa že odloči zanimiva kombinacija. 28.) Db7—f7+! Kg8—h8

29.) Df7×e8!! Sh5×g3+
Na 29.) ——— Ta8×e8 dobi seveda Se5—f7+ kvaliteto.

30.) h2×g3 Dh6×c1
31.) De8×a8! Dc1—c2+

Druge trdnjave črni zaradi mata na f8 ne sme vzeti.

32.) Ke2—e3 Kh8—g8
Zadnji poskus!

33.) Da8—c6!! ———
Črni se vda. Trdnjave seveda zopet ne more vzeti: 33.) ——— Dc2×b1, 34.) Dc6×e6+, Kg8—h8, 35.) Se5—f7+, Kh8—g8, 36.) Sf7—h6+, Kg8—h8, 37.) De6—g8+ in mat.

Na 33.) ——— Dc2×a2 pa sledi 34.) Tb1—b2!! Da2—a3+, 35.) Se5—d3 in beli obdrži trdnjavo.

Sport

Naša reprezentanca proti Češkoslovaški.
V četrtek popoldne se je v Beogradu vršila trening tekma med dvema timoma, ki sta bila sestavljena takole: A: Spasić — dr. Ivković, Lukić — Ralić, Premier, Marušić — Tiranić, Marjanović, Živković, Hitrec, Zečević. B: Demić — Vojislavljević, Beleslin — Colnago, Bulat, Lechner — Nikolić, Sotirović, Milošević, Tomašević, Ranojević. Zmagal je tudi A s 5:4 (3:3). Po tej tekmi je savezni kapetan sestavljal naslednjo reprezentanco, ki bo v nedeljo igrala v Beogradu proti Češkoslovaški: Spasić, dr. Ivković, Mikašić — Marušić, Premier, Lechner — Tiranić, Marjanović, Živković, Hitrec, Zečević. Novince v reprezentanci sta Lechner od osištice Slavije in Živković od zagrebske Concordije. — V češkoslovaškem moštvo bo mesto Planičke najbrže Nemec (Sparta) branil vrata.

Gostovanje slavne hazenske družine praške Slavije v Ljubljani. V torek, dne 4. avgusta gostuje proti hazenski družini Atene hazena SK Slavije iz Prage, dolgoletni državni prvak v tem ženskem sportu. Tekma se vrši na igrišču Atene v Tivoliju ob 18.30. Predtekma, v kateri nastopita dva kombinirana tima Atene, prične ob 17.30. Predprodaja vstopnic od Din 5.— do Din 20.— v tajništvo Atene, Dunajska c. 1a/II in pri oskrbniku Baltazarju na vežbališču Atene v Tivoliju.

Prihod hazenske družine praške Slavije v Ljubljano. Hazenska družina praške Slavije, ki gostuje v torek, dne 4. avgusta v Ljubljani proti domačini hazenski družini Atene, prispe v dunajskim brzovlakom, v nedeljo, dne 2. avgusta ob 17.20. Pozivamo ljubljansko sportno javnost zlasti zastopnice ženskih in sportnih organizacij, da se udeležijo sprejema zastopnic sporta bratskega češkoslovaškega naroda v čim večjem številu.

Prijateljska tekma Amater: Jadran (Ljubljana) se bo vršila v nedeljo 2. avgusta popoldne ob 10. To bo poslednja sportna prireditev na starem igrišču Amaterja, ki gradi novo moderno sportno igrišče v centru Trbovelj, na zemljišču g. Ivana Pusta. Prijatelji in članstvo kluba delajo pomoči in podnevi, da bo igrišče, ki bo eno najlepših, čim prej dovršeno. Igrišče ima lepo lego in pristop z glavne ceste, tik doma Sokola. Vsa dela in ograditev bo stala okrog 15.000 Din, zato apeliramo na vso sportno javnost, da pomaga k dovršitvi igrišča ter s tem dokumentira svojo zavest in interes do boljše konsolidacije in napredka sportne mladine v Trbovljah. — SK Amater, Trbovlje.

Gradjanski: Ilirija. Prijave za posebni vlak v Zagreb k jutrišnji prvenstveni tekmi Ilirija: Gradjanski so dovolj številne in je vlak zagotovljen. Vožnja stane iz Ljubljane 48.50 tja in nazaj, iz vmesnih postaj odgovarjajoče manj. Podrobnosti prinašamo med dnevnimi vestmi. Odbor SK Ilirije se zahvaljuje občinstvu, ki je s prijavami omogočilo posebni vlak. Tekma se bo odigrala na igrišču Gradjanskega na Koturški cesti ob 17. Predtekmo bosta odigrali rezervi Ilirije in Gradjanskega ob 15.30. V vlaklu bodo na razpolago zelene »drukarke zastavice«.

SK Svoboda. Za prvenstveno tekmo z I. SSK Mariborom, ki se vrši jutri ob 17.30 na igrišču ASK Primorja, postavljam naslednje moštvo: Naumović, Marjetić, Jeršek, Boncelj, Habicht, Bogme, Starman, Bončar, Makovec, Janežič, Zemljak. — Za predtekmo, ki se vrši ob 16., postavljam: Krivčič Jože, Kalaš, Serše, Smolnikar, Sušteršič, Drnovšek I., Boncelj II., Erman, Jakša, Drnovšek II., Habicht II., Stojković, Notar, Vrhunc. Opremo prinese s seboj, garderoba na igrišču.

SK Jadran. Danes sestanek vseh članov pri Matku Sokliču. Pridite sigurno! **SK Reka.** Jutri ob 13.30 naj bodo na glavnem kolodvoru Klemenč, Otič, Debevc, Repovš, Prijatelj, Teran, Eržen, Pike, Ane, Broni, Struškelič, Debevc, Tešar, Končan, Veluscek, Wilempart, Miklič ter ostala rezervna. Opremo, v kolikor jo imate doma, prinesite s seboj, ostalo dobite pri gospodarju I. s. še tekom današnjega dne.

ASK Primorje, lahkoatletski sekcija, javlja svojim članom, da je prejela od KAC iz Celovca povabilo na dvomatch v Celovcu v dne 15. in 16. avgusta. Ker se ga sekcija kompletno udeležila, prosim vse atlete, seniorje in juniorje, kakor tudi one, ki živijo izven Ljubljane, da s resno pripravo. Redni treningi se vrše na igrišču vsak ponedeljek sredo in soboto popoldne. Treningov se naj udeležijo poleg drugih Zorja F. in A., Leyka, Korčec, Godunov, Medica, Kovačič, Cerar, Cerkenik, Pogačnik T., Kosce, Petrović J., Pinterič, Oražem.

Novoustanovljeni SK Domžale si je v kratki dobi obstoja uredil lepo, sportnim zahtevam odgovarjajoče igrišče, ki ga je otvoril v nedeljo z nogometno tekmo. Ob obilni udeležbi občinstva je otvoril predsednik igrišča in pozdravil zastopnika občine župana g. F. Janežiča in obč. svetovalec g. Adamiča ter v kratkih besedah orisal namen kluba. Župan je v imenu občine čestital k ustanovitvi kluba, g. Adamič pa je izrekel dobrodošlico ljubljanskim gostom in zahvalo, da so se odzvali klubovemu povabilu. Rezultat nogometne tekme je bil 4:4. Prireditev je uspeša v moralnem in gmetnem oziru nad vse pričakovanje.

Koturški Savez kraljevine Jugoslavije poziva nacionalne vozače: Jagar, Oblak, Valant, Abulnar, Prodan, Zgur, Kosmina in Rozman, da se javijo jutri, v soboto ob 20. v hotelu »Miklič«, kjer bodo dobili nadaljnja navodila zaradi nedeljske izbirne tekme.

Anonimno v koš! Včeraj smo dobili članek pod naslovom »K skupščini LNP«, v katerem se obravnavajo razni predlogi glede ureditve prvenstvenega tekmovanja klubov LNP. Ker je bil dopis anonimni, ga nismo objavili.

Beseda o novomeški reklami

Novo mesto, 31. julija.
Vera v prirodno lepoto Novega mesta ter njegove okolice je med tujim svetom menda prav tako skeptična kakor vera v lepoto vseh onih pokrajin, ki se proslavljajo z najvišjimi superlativi samo očitno in banalen obraz navadne reklame. Krajepisna literatura je pri nas tako revna, da moramo odkrito priznati, da je sploh ni; kar je je, so samo skromni odlomki, pisani v kilometreškem sistemu, a če so pisani v bolj obširnem slogu, jim manjka one duše, ki je tako živa v vsaki pokrajini, da govori sama od sebe, a je pisec ne razume in je zato njegovo opisovanje mrtvo in brez vsakega vtisa. S svojim prizadevanjem ni dosegel ničesar, dosegel je samo to, da mu svet ne verjame prav nič, ker ni tak umetnik, da bi nam znal prikazati samo pravo dušo one pokrajine, ki jo opisuje — svet sodi njegovo delo samo s stališča reklame.

Novo mesto se je opisovalo in se še opisuje križem—križem: a kar se je pisalo o njem, je tako razmetano in neurejeno, tako površno in nestvarno, da ne more niti oddalje odgovarjati resnici. Seveda, iz vzeti moramo strogo zgovodinska dela, ki so po večini izpolnila svojo nalogo in ki precej izbrpno obravnavajo preteklost onega mesta, ki igra v našem narodnem življenju za Ljubljano prvo vlogo. Novo mesto ima z vsem svojim zaledjem tudi svojo

dušo in svojo posebno naravno razpoloženje, ki ga ne more z banalnimi besedami opisati vsak turist, s pravimi besedami ga more opisati samo oni, ki je sprejel to dušo v svojo lastno dušo in mu je to razpoloženje jasna in vidna beseda, ki jo lahko napiše brez truda na papir. A takih umetnikov pri nas še ni bilo, ne samo v Novem mestu, temveč po širni Sloveniji, in zato nimamo prave krajepisne literature kot drugi narodi, ki so navezani na tujski promet, in zato nas svet nikakor ne more spoznati tako, kot bi bilo treba.

Da imamo samo nekaj pravih, iz novomeške duše in narave pisanih krajepisnih knjig, bi ne čitalo Trdinovih nesmrtnih bajk samo par naših inteligentov in bi se ne divilo Kettejevimi krškimi verzom samo par študentov, temveč vse to bi postalo naša splošna last in bi šlo tudi preko meje. Novo mesto bi si ustvarilo samo iz sebe trdno pozicijo, tako trdno, da bi lahko živelo pred vsem svetom v najlepšem sijaju. A dokler ne izpolni gorj navedenih pogojev, se ne bo moglo razvijati — vsaj v tujsko-prometnem oziru ne — tako, kot bi želelo in kot zasluži v vsakem primeru.

V neposredni okolici se širijo polja in planjave, ki so našemu svetu manj poznani kot ameriške prerije; tik za mestnimi zidovi močje krasni, skrivnostni gozdovi, ki so našim ljudem bolj nepoznani kot indijske džungle. Nihče še ni hodil tod in čopčim in paleto, da bi na platno pričaral te nepoznane slike; nihče še ni hodil tod s svinčnikom v roki, da bi napisal z verimi besedami skrivnosti in razodetja resnične novomeške duše in njenega pravega naravnega razpoloženja. Nikogar pa ni zaradi tega, ker nihče ne ve za vse to, ker vsi dosedanja krajeptisi opisujejo vse ono, kar ni na mestu, a samo tega ne, kar bi bilo treba. Če sam krški polkrog je nekaj česar ni nikjer drugod, da ne govorim o Ragovem logu, teh pravih božičnih jaslic, ki jih v celoti še ni menda pregledalo nobeno novomeško oko, a kaj šele ono pravo, iskreno veselje Trške gore, o kateri je znano samo to, da raste na nji vinska trta kakor povsod, a ne vedo, da je prav ona pravi in resnični simbol duše novomeške narave in vse okolice.

Seveda, vse to bi bilo težko izvršiti v pravi obliki in v onem slogu, ki bi mogel pokazati na zunaj vso svojo učinkovitost, ker moramo računati s svojo znano posrnostjo in nestrpnostjo, ki se jih ne moremo otresti niti tedaj, kadar gre za temeljito delo v naš lastni interes. Toda če se že poslužujemo reklame, poslužujmo se one reklame, ki je že sama na sebi plemenita in ki se ne more lagati nikdar in nikomur. Za tako reklamo pa Novo mesto nikakor ne more biti v zadregi. Saj razpolaga s tako živim materialom kot mogče noben naš kraj. Iz tega živega materiala je treba izločiti in obuditi samo naravno dušo, ki bo sama od sebe govorila svetu o svojem pravem bistvu in o svoji živi resničnosti. Prebuditi te duše pač ne bo težko; treba je izbrati pravega izmed vse one množice, ki so pili mleko novomeških modric in se je njih duša popolnoma strnila z dušo novomeške narave.

Jos. Vandot.

Edina slovenska tedenska revija
»Življenje in svet«. — Posamezna številka 2.— Din.

SOKOL

Sokol Zagorje ob Savi priredi v nedeljo 2. avgusta javni nastop. Letos je 40 let, odkar ima omenjeno društvo članski prapor, ki je med najstarejšimi slovenskimi sokolskimi prvaki. Lansko leto je društvo slavilo 40letnico obstoja, torej takoj drugo leto je društvo že imelo svoj prapor. Nastop bo popoldne. Začetek točno ob 15. Nastopijo vsi oddelki z gosti sosednih društev. Vse Zasavje pohiti ta dan v Zagorje, kar pričajo številne prijave. Naj ne bo zasavskega Sokola, ki ne bi bil v nedeljo v Zagorju!

Godbeni odsek Sokola v Račah vabi okoliška društva k veliki vrtni veselici v prostorih br. Potočnika v Framu. Sviral bo društveni jazzband (kvintet), na čelu br. Pavel Satler. Da bo spored prav pester, se bo imel priliko prepričati vsak posetnik. Ker je dobiček namenjen v prvi vrsti za nabavo novih godal, je vabljen občinstvo k številni udeležbi! Javni nastop Sokola v Račah bo 23. t. m.

Znižanje cen mesu v Ljubljani

S 1. avgustom t. l. so cene mesu v Ljubljani sledeče:

Govedina:	Zadnji del — prednji del	
I.	17.—	14.—
II.	15.—	12.—
III.	10.—	8.—
Teletina:		
I.		II.
stegno, pleča,		
ledvična pečenka	16.—	12.—
Svinjina:		
Domača: kare	22.—	18.—
vrta (šink)	18.—	16.—
rebra	16.—	14.—
Hrvaška:	20.—	16.—

Te cene so se določile sporazumno z mesarsko združno po daljših posvetovanjih in veljajo za blago s priklado. Za meso brez priklade veljajo pribitki, kakor jih je svojčas objavilo tržno nadzorstvo s posebno odredbo. MESTNO TRŽNO NADZORSTVO V LJUBLJANI.

K gornjemu obvestilu tržnega nadzorstva pripominjamo, da so s tem znižanjem cene mesu v Ljubljani najnižje v primeri z drugimi mesti in da mesarji s njimi niso zadovoljni. Zato nameravajo vložiti pri banški upravi spomenico podprto s točnimi kalkulacijami.

Jetniki v kletkah

Wickershamova komisija, ki ima nalogo preiskati sedanji kazenski sistem v Zedinjenih državah, poroča, da je prišla na sled neverjetnim rečem. V mnogih jetnišnicah se kazenci prepeajo, drugod jih polivajo z ledenomrzno vodo, zapirajo pa jih tudi v izolirane temne kletke, kjer morajo stradati. Vse te kazni, izjavlja komisija, niso v stanju poboljšati ljudi, zato bo treba iskati novih metod za zatiranje zločinov.

POSOJILNO DRUŠTVO V SLOVENSKI BISTRICI
naznanja, da je njen častni član in dolgoletni blagajnik, gospod.

Fran Robert

v Lukanji vasi, dne 30. julija preminul.

Dragemu pokojniku ohranimo blag spomin.

V Slovenski Bistrici, dne 30. julija 1931.

9508

Posojilno društvo v Slov. Bistrici

Iz življenja in sveta

Radij in protaktinij

Žrtve prsnega raka na Angleškem — Obsevanje raka na maternici — Konkurent radija, protaktinij

Mednarodni kongres roentgenologov v Parizu je posvetil te dni en dan samo vprašanju obsevanja na raku obolelega tkiva. Med mnogimi drugimi predavanji je vzbudilo pozornost zlasti predavanje londonskega roentgenologa prof. Lynhama, ki je govoril o obsevanju pred operacijami in po njih, posebno pri raku na prsih. Ugotovil je, da se takšen rak po sami operaciji vendarle prej ali slej ponovi in baš te ponovitve so zahtevale v zadnjih desetih letih na Angleškem 57.000 smrtnih primerov med ženskami. Obsevanje z Roentgenovimi ali radijskimi žarki, bodisi pred operacijo, kar se ni splošno uvedeno, ali po njej, kar se čedalje bolj prakticira, ima tu brezprimerno vrednost, ker zabranjuje ponovitve obolenja.

V enakem smislu je govoril tudi dunaj-

ski ginekolog prof. Ludwig Adler, ki se je bavil s kombinacijo obsevalnega in operacijskega postopka pri raku na maternici. Čestokrat postane operacija možna šele po obsevanju, kar je poudarjal tudi berlinski raziskovalec prof. Strassmann. Prof. Wintz iz Erlangena je govoril o primerih zdravljenja vsakovrstnih in tudi najtežjih oblik raka po njegovi metodi »terapije v globino«, ki je v glavnem obsevalna metoda. Dosegel je z njo do 70 odstotkov popolnih ozdravljenj.

Praski prof. Julij Stoklasa je ob koncu referiral o svojih poskusih z novim radioaktivnim elementom protaktinijem, katerega žarki še bolj intenzivno učinkujejo nego radijski žarki. Protaktinij pridobivajo ta čas samo v Jachimovu na Češkem iz ostankov pri fabricaciji urana in radija.

Polarni pas v megli

Mlečno morje v Arktidi — Nepozabni zračni prividi — Medvedja družina na ledeni plošči

Med polarnim poletom »Grofa Zeppelina« so časniki poročevalci, ki so bili na njegovem krogu, ves čas sporočali svoja opazovanja listom. Tako se je enega med njimi posebno dojmilo pojav zračnih prividov, ko so pluli v ponedeljek nad meglo, ki je ležala na tečajnem morju. Zdelo se je, kakor da je pod njimi zaledenela planjava, na kateri je bila vidna celo senca zrakoplova. Senco je obdajal spredaj mavričen krog. Zaradi megle ni bilo mogoče ločiti vodo od neba, neprestano so se pojavljale pod njimi in v ozračju čudne barvne krogle in temperatura se je neprestano in divje spreminjala za 2 do 8 stopinj. Ob 15.30 se je megla razpršila in so zapazili

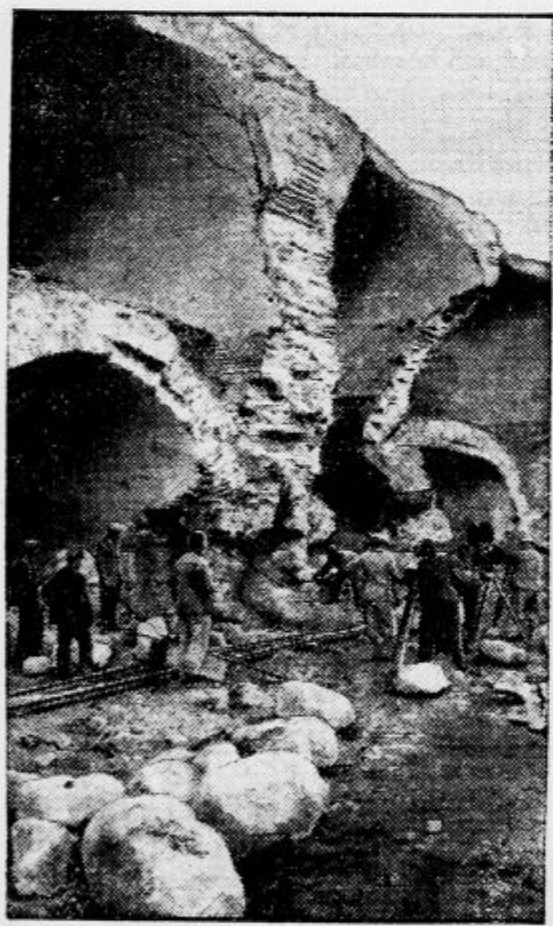
Tri leve je srečal

Iz Johannesburga poročajo o nenavadnem doživljanju nekega Wohlhuterja, ki vrši službo čuvaja v ozemlju Sabie. Kakor vsak večer, je šel tudi pred dnevi na pohod s svojim konjem. V divjini je srečal leva, pred katerim je hotel pobegniti, pa ni mogel, ker je v istem trenutku skočil iz goščave drug lev in ga napadel. Opraskal ga je s šapo po rami in mu izbil puško. Moral je seči po lovskem nožu, s katerim je sunil napadalca dvakrat v prsa. To je pomagalo. Zver se je naposled zgrudila na zemljo. Preden pa je mogel Wohlhuter oditi domov, se je prikazal še tretji lev iz goščave. Legel je poleg mrtvega tovariša in čakal, kdaj bo zlezal Wohlhuter z drevesa, kamor je splezal pred nevarnostjo. Ostal je na drevesu vso noč in drugo jutro ga je rešil tovariš, ki ga je bil pogrešil v koči.

30.000 šivilj hoče stavkati

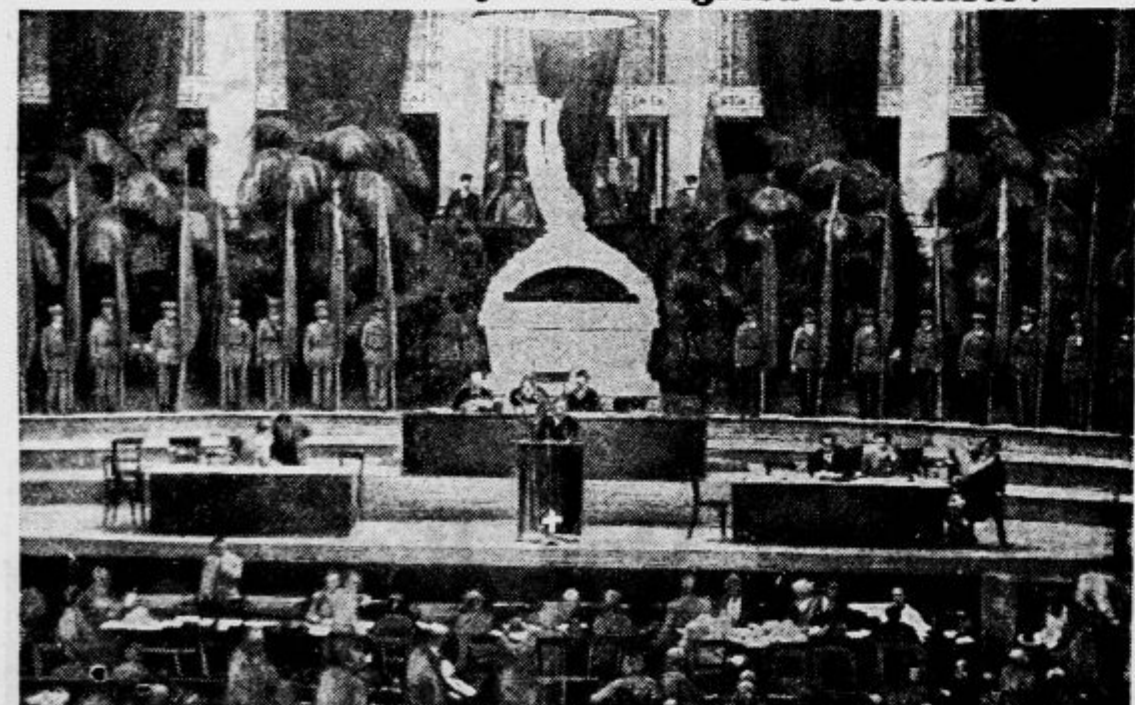
V Washingtonu je izjavilo 30.000 šivilj, katerim hočejo skrajšati mezo, da bodo stopile v stavko. Podobne sklepe so storili tudi železničarji in delavci tekstilne stroke v Pattersonu.

Trdnjavo razstreljujejo

Po določilih versajskega miru razstreljujejo Nemci trdnjavo Küstrin

Simbol Matteottija na kongresu socialistov

Na Dunaju se je pravkar zaključila velika delavska olimpijada. Ob tej priliki se je vršil tudi kongres socialističnih strank, ki je zboroval v Konzerthausu, kjer je bil postavljen Matteottijev kip (v sredini)

Kriza porodov

V nekem pregledu o obilnosti civiliziranega sveta izjavlja dr. Louis J. Dublin, vodja statističnega oddelka zavarovalne družbe »Metropolitan« v New Yorku, da daje sedanji rod komaj polovico toliko otrok kakor prejšnji. Izjemo tvori v tem pogledu samo Rusija. Nazadovanje porodov ni v nobeni zvezi z nerodovitnostjo, marveč ga moramo smatrati za zavestno kontrolo porodov, ki se je uveljavila na vsem svetu. Po Dublinovi sodbi tudi ni izgledov, da bi se te razmere izboljšale. Še več. On sodi, da ni dosežen niti višek krize v omejevanju potomstva.

Kaj pomeni SOS?

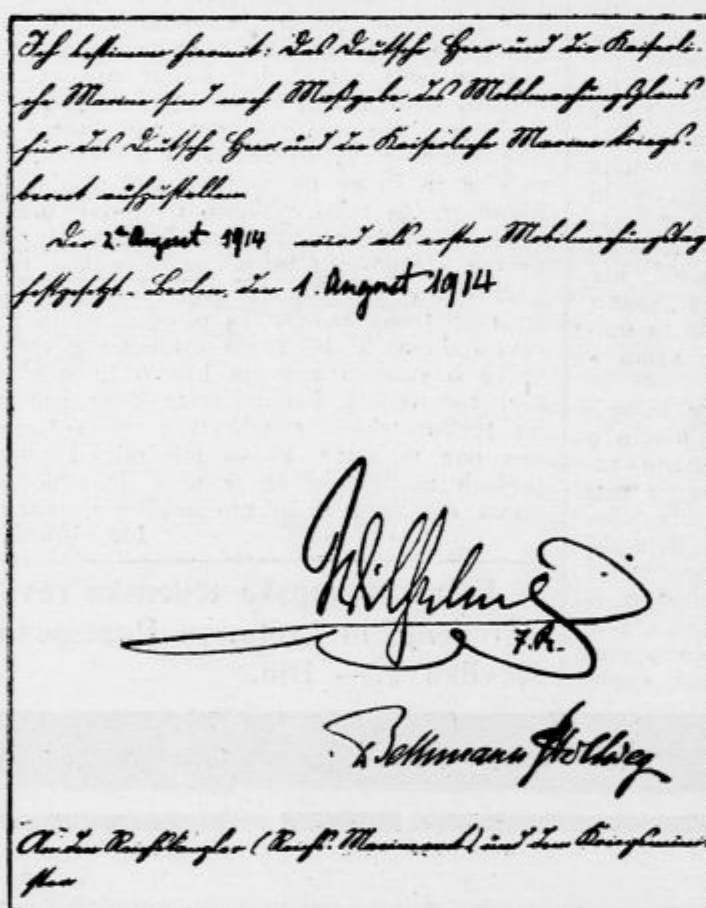
SOS, klic ladij in letal, ki jim preti nevarnost, je po splošnem tolmačenju okrajšava za klic »Save our souls« (Rešite naše duše). Ta pomen pa je dobil klic šele naknadno. Prvotno se je rešilni klic glasil drugace. L. 1912 so se na mednarodni radiotelegrafski konferenci v Londonu sporazumeli, da se nadomesti dotlej veljavni CQD (Come quick danger, pridite hitro, nevarnost) s črkami SOS, ki jih Morsejeva abeceda podaja s tremi sunki, tremi črticami in zopet tremi sunki.

Lloyd George

vodja angleških liberalcev, se je moral podvreči nenadni operaciji, ki je dobro uspela

Ta listina je zanetila svetovni požar

Mobilizacijski ukaz, s katerim je bivši nemški cesar Viljem zaukazal mobilizacijo nemške vojske in mornarice danes pred sedemnajstimi leti, 1. avgusta 1914. Dotlej je bil vojni konflikt omejen samo na Avstro-Ogrsko in Srbijo, s tem se je razširil na Francijo, Rusijo in Belgijo, pozneje pa še na druge evropske in izvenevropske države. Mobilizacijski ukaz nosi poleg Viljemovega podpisa tudi podpis tedanjega kancelarja nemške države Bethmanna-Hollwega

Doživljaj mlade milijonarke v Afriki

Neki poglavar divjega plemena jo je hotel napraviti za 16. ženo in ji prideliti svojih 15 žen kot sužnje

Pred kratkim sta se vrnila v London angleška zakonca Fuller. Mož je znan industrijalec in navdušen sportnik. Srednjo Afriko je v ženinem spremstvu prepotoval z avtomobilom. Ekскурzija je bila prvotno preračunana na šest mesecev, a se je zavlekla zaradi prijetnosti na dve leti. To nam postane razumljivo, če izvedemo, da je Fuller tudi strasten lovec. Ustrelil je v Afriki polno zver: in prinesel njih kožuhe s seboj v London.

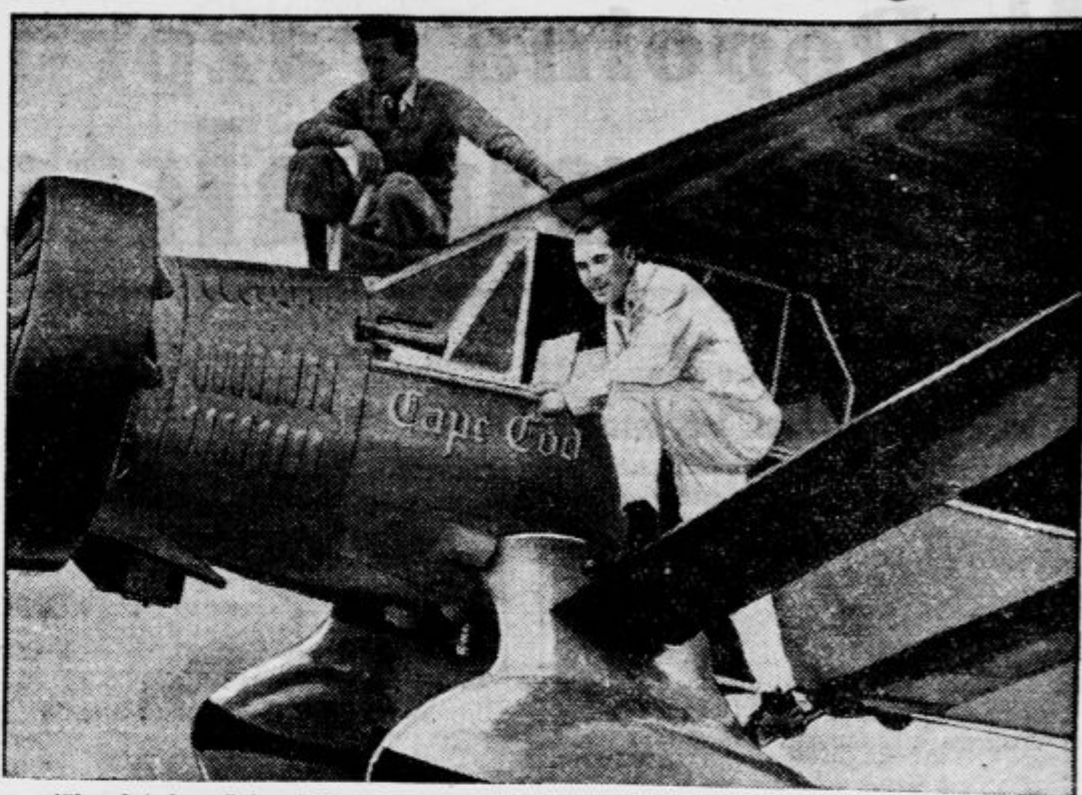
Fullerjema se je pridružila na tem potovanju tudi 22letna ljubka Angležinja Mary Roberts, hči londonskega milijonarja, ki se ni strasila pustolovinj na črnem kontinentu. Zato je tudi doživela nekaj, kar se ne primeri vsaki beli zemljanki v teh krajih.

Ekspedicijska je prišla na svoji vožnji skozi tropsko Afriko v ozemlje, kjer ni bilo daleč naokoli žive duše. Šest dni in šest noči je bmel avtomobilov motor. Tedaj se je potnikom nenadoma odprla mična pokrajina z ljudsko naselbino. Fullerja in Robertsova so zavričali od veselja. Saj so se že bali, da so zašli, kar ne bi bilo v teh čudnih krajih nič nenavadnega. Ustavili so se v vasi, kjer je gospodoval črn poglavar, ki jih je prav prijazno sprejel in izjavil, da jih smatra za goste. Takoj drugi dan je prejela Robertsova od njega več darov, med drugim tudi dve zamorski deklici kot sužnji. Tretji dan je prišlo veliko presenečenje. Poglavar črnega rodu je izjavil, da mu je 22letna Angležinja rani la erce in da ne more brez nje živeti. Prosil jo je, naj mu postane šestnajsta žena.

Miss Roberts je ponudbo odbila, češ da po evropskih običajih ne more postati šestnajsta žena možu, ki že ima petnajst žen. Menila je, da bo poglavar po tem pojasnilu odnehal. Četrty dan pa je prišel mož k njej in jo prosil, naj mu postane prva žena, ker hoče svojih dotedanjih 15 žen napraviti za njene sužnje. Tudi zdaj ni Robertsova pristala na možitveno ponudbo. Izgovarjala se je, da to še vedno ni v skladu z evropskimi šegami.

Angleškim potnikom je postalo zdaj jasno, da so vse v nevarnost, če je ne odkurijo od divjakov. Poglavar je se naprej silil v Robertsovo, naj pristane na njegovo ponudbo. Angležinja si je izgovorila dva dneva za premislek. Da bi lažje prevarela sila, mu je dala čez 24 ur vedeti, da bo najbrže sprejela ponudbo, naj mu postane prva žena. V mraku drugega dne, ko bi bila morala pasti odločitev, pa je avtomobil jadrno odpeljal »nevesto« in zakonca Fuller v druge kraje. Tudi Robertsova je prinesla »trofeje ljubeznik« v London. Seveda se ne morejo meriti z živalskimi kožami industrijalca Fullerja. Njen črni »zaročenec« ji je bil namreč poklonil samo nekaj korala iz barvastega stekla. To je edini spomin, ki ji je ostal od njegove afriške »ljubeznik«.

Nepretrgan polet New York—Carigrad

Ameriška letalca John Polando (na levi) in Russel Boardman sta z letalom »Cape Cod« preletela Atlantski ocean in pristala v Carigradu, odkoder nadaljujeta polet v Ankaru

Prej je prehiteval, zdaj zaostaja

Astronom Dyson pravi, da z mesecem ni nekaj v redu

Mesec nori.

A če ne nori mesec, nori zemlja. Nekoli, ko let se je naš nebesni spremljevalec gibal hitreje, nego bi moral, sedaj se giblje spet počasneje.

Frank Dyson iz zvezdarne v Greenwichu je te nerednosti kot prvi odkril. V zadnjih treh letih je namreč mesec po njegovih opazovanjih prehiteval za 9 km mosto, ki bi ga moral po natančno določenih tabelah zavzemati v nebesnem prostoru, zdaj pa hipoma zaostaja.

»Gibanje meseca je precej težko določiti,« pravi sir Dyson, »ker zemlja ni natančno okrogla in ker tudi sence pa premične povzročajo razne motnje. Vendar se nam je posrečilo sestaviti tabele, ki določajo

pot meseca v naprej. Toda te tabele, (pri katerih so astronomi upoštevali vse činiteleje motenj) se nočejo skladati točno z opazovano lego meseca.«

Kaj more biti vzrok temu pojavu? Dyson pravi: »Ne vemo, odkod izvirajo te razlike. So uganka med mnogimi ugankami vesolja, ki jih skušajo zvezdoslovci rešiti.« Lahko je mogoče, da se zemlja ne vrtil vedno enakomerno okoli svoje osi, to se pravi, da je nje dan včasih morda daljši in potem se nam mora dozdevati, da se gibljejo druga svetovna telesa, n. pr. mesec, hitreje, če je pa nje dan krajši, tedaj se nam bo dozdevalo, da gre mesec počasneje. A kakor rečeno, znanost še ne ve, da li je krivda res na zemlji ali na mescu.

Premalo zviti izsiljevalci

Mrtva miš v jetrni klobasi — »Hiša bo zgorela« — 50.000 mark, ali pa zletita vila in tovarna v zrak

V Kölnu se je primerilo tole: V neko trgovino z mesnino je stopila ženska in z ogorčenjem odvila papir z jetrno klobaso. Pomnila jo je prodajalca pod nos in diskretno pripomnila, da so naši doma, ko so klobaso razrezali, med mesom mrtvo miš. Prodajalec je poklical gospodarja in njemu je ženska namignila, da bi stvar z mrtvo mišjo zamolčala, če vzame gospodar zopet v službo njenega sina, ki je bil zaposlen pri njem pred dvema letoma. Gospodar se ni dal oplasti. Vzel je klobaso in jo poslal na pregled za preiskovanje živil na veterinarski visoki šoli v Berlinu. Tam so ugotovili, na je bila miš podtaknjena — najbrže od sina izsiljevalke, ki je bil poprej pri mesninarju v službi. Mesninar je prijavil žensko oblasti, ki jo je obsodila na štiri, njenega sina pa na dva meseca ječe.

V okolici Bochuma je našla neko jutro neka kmetica za nogo privezanega goloba. Na vratu je nosil pisanje, da zahteva lastnik živali v dveh dneh 200 mark (2700 dinarjev). Če ne prinese golob zahtevane vsote v skatljici, ki je privezana na njem, bo zapel rdeči petelin in upelnil hišo in gospodarsko poslopje. Tudi kmetica ni nasledila izsiljevalcu, marveč je stopila na po-

ličje. Nato so izpustili goloba, ki sta ga sledili dve letali. Golob je priletel na čaj: V Biemarckov golobnjak, nakar so prijeli dva brata, njegova gospodarja. Eden je pri- znan čin in so ga zaprli.

Ravnatelj prednice v Zehlendorfu je prejel po pošti anonimno pismo, v katerem ga je neznanec pozival, da mora do srede ponudi položiti v bližini svoje vile zavoj s 50.000 markami v bankovcih, sicer bosta zleteli vila in tovarna v zrak. Prosil je policijo za svet, kaj storiti. Pridelili so mu par detektivov, ki so se poskrili v bližini mesta, kamor je hotel priti izsiljevalec po denar. Nato je položil ravnatelj na označeno mesto zavoj papirja. Čez eno uro se je približala iz mraka moška postava, pobrala zavoj in skušala pobegniti. Tisti čas se je iz bližnjega grmovja oglašil detektivov klic »Stoj!« in ker se begun ni pokoril, je detektiv streljal za njim. Zadel ga je v nogo, da ni mogel dalje. Pri aretaciji se je izkazalo, da je izsiljevalec delavec Leske, ki je bil prej zaposlen v ravnateljevi tovarni in so ga odpustili z dela zaradi nerednosti in nezanesljivosti. Tudi njega so izročili sodišču.

Palača nesmrtnikov

Sloviti Institut de France, sedež Francoske akademije, ki stoji na bregu reke Seine v Parizu, se je začel pogrezati, ker niso popravili stavbe že nad 250 let. Zaradi nevarnosti so že popravili knjige in rokopise ter jih prenesli na varno

Umesten načrt

V Bolgariji razmotriva vlada, ne bi li kazalo uveljaviti poseben zakon, po katerem bi morali dovoliti vsi državni uradniki pregled svojih premoženjskih razmer. Dokazano je namreč, da razpolaga mnogo uradnikov, ki prejemajo le skromne plače, z milijonskimi premoženji, ki pa se glase na imena njihovih žen in sorodnikov. Zato kani vlada uvesti poseben zakon, ki ji bo omogočil kontrolo nad uradniškimi premoženji, se prelo pa naj bi se dogladno, iz kakšnih virov so se natekli uradniški milijoni.

Piccard bo zopet startal?

»Deutsche Tageszeitung« poročajo iz Bruslja, da snuje prof. Piccard nov višavski polet, na katerem hoče preizkusiti zanesljivost svojih instrumentov. Po nekkih verzijah se kani dvigniti Piccard še višje nego prvič, po drugih poročilih ne bo prekoračil višine 4000 m. Startal bo v Friedrichshafnu.

Potomstvo ga je povzdignilo

Rimska »Tribuna« poroča, da je bil pekovski mojster Luigi Sperandini povzdignjen v dedni plemenitaški stan, ker ima v zakonu osem otrok. To je menda prvo odlikovanje te vrste za obilen otroški blagoslov.

Z motociklom na južni tečaj

Norveški raziskovalec Trugger Gran hoče doseči južni tečaj z motociklom. Mož je na glasu izbornega planinca in se je z uspehom udeležil več odprav v tečajna ozemlja. Zdaj bo naprej odpotoval v polarne kraje, da se izuri v vožnji po hrupavih ledenih tleh. Sredi avgusta pa bo naskočil južni tečaj in upa, da bo dosegel zaželjeni cilj.

Prekomorske vožnje se pocenijo

Iz Pariza poročajo, da so se ameriške in evropske prekomorske družbe zedinile na znižanje potniških tarif za prekomorske vožnje. S 17. avgustom stopijo v veljavo novi predpisi, ki znižujejo potovanje v I. razredu za 10 do 30 odst., v III. razredu pa za 13 odst. Za II. razred in za prostore v kabinah se postavke znatno ekščijo. Od popustov pa je izvzeto blago, ki se prevaja za kot tovor.

Tihotapljenje potnikov

Na Renu v Nemčiji so te dni oblasti odkrile, da je neki kapetan tihotapil izletnike v inozemstvo. Poekril je 23 ljudi in jih hotel izkrcati v Alzaciji, odkoder so hoteli potniki oditi na počitnice v Švico. Potniki so se bili tihotapili na ladjo samo zato, da ne bi jim bilo treba plačati nemške pristojbine za v inozemstvo, ki znaša 100 mark.

Vsak dan ena

»Gospod letalec, ali ne bi hoteli vzleteti po balonček mojega emarvaza?«

200 mladih mož rabimo!

Beseda »mož« pomeni toliko kot reditelj. S 14. letom nastopi deček dobo, ko prične zaslužiti in ga zato nazivamo mladega moža. To pa ne velja za vse. Zlasti ne za otroke bogatih staršev, ker le-ti v tej starosti še ne zaslužijo. Prav za prav bogatih staršev pri nas ni veliko, vendar pa naletimo na dečke, ki se brez opravičenega razloga prištevajo k deci bogatih staršev. Ali takih je malo in o teh ni vredno razpravljati.

Vi mladi možje, ki stopate pogumno na prag življenja in dela, naj vas nikar ne žalosti dejstvo, ako vas vaši starši niso mogli ali pa niso hoteli šolati. Največja šola je življenje, najboljši učitelj je delo, a siromaštvo naj bo najzanesljivejša opora vašemu hotenju. Večina pomembnih mož in velikanov našega časa izhaja, ravno tako kakor vi, od revnih staršev. Današnja doba je nad vse važna, ker odpira vsestranske možnosti najrevnejšim možem, da se z uspehom povzpnejo tudi na najvišja mesta. To pa odvisi od vsakega poedinca, od njegovih sposobnosti, vztrajnosti in težnji po dosegu določenega si cilja.

Za svoj poklic izbirajte si svobodna zvanja, kakor poljedelstvo, trgovino in industrijo, ker le svobodni poklici nudijo vse pogoje nemotenega razvoja človeškega znanja, sil in nadarjenosti. Moč telesa in duha bodi vaše vodilno geslo v življenju. Življenje je težak boj, kateremu se nihče ne more izogniti. Rešitve ovir in zaprek ne izogibajte se, temveč se jih pogumno lotite. Ne slabite lastnih telesnih sil s pijančevanjem, kajenjem in podobnim, ker te napake so izvor vseh neuspehov. Vrlina in treznost sta sigurna pot k zmagi.

Zdravo vsem!

TOMÁŠ BAŤA

Sprejemamo 14 do 16 let stare dečke, katere pošiljamo v naše tvornice v Zlinu na Češkoslovaškem. Tu imajo priliko, da se izuče čevlarske obrti, čevlarske industrije in trgovine. Prednost dajemo dečkom, kojih starši so čevlarski obrtniki.

Pojasnili in vsi potrebni podatki so na razpolago v vseh naših trgovinah.

Bato

Slavni francoski cirkus Ljubljana - Tivoli

V soboto gala predstava ob 9. uri zvečer

Samo 3 dni

Obisk menežarije v nedeljo od 10. ure dopoldan do 9. ure zvečer. Predprodaja v soboto od 2 ure popoldan naprej.

4
bratje Amar

Bolezen želodca, slabo prebavo

in nepravilno prežvečenje urejuje FIGOL. FIGOL odpravlja apetit, čisti in osvežuje kri, krepi telo. Priporoča se odraslim in otrokom. FIGOL se dobiva v vsaki lekarni, a po pošti ga razpošilja proizvajalec: Lekarna dr. Semelč, Dubrovnik 2/43. Tri steklenice s poštino 105 Din, osem steklenic 245 Din, 1 steklenica 40 Din.

Bolje zaslužiti

potom ugodnega nakupa češkoslovaških izdelkov na

Liberški velesejem

15.-21. avgusta 1931

Splošni vzorčni sejem 18 blagov. skupin (Tekstilni sejem) Tehniški sejem. — Dopogotovanje brez vizuma. — Vozne olajšave v Jugoslaviji za povratek 50%, Avstrija 25%, Češkoslovaška 33%. — Prodaja legitimacij: Ljubljana: Češkoslovaški konzulat, Bleiweisova c. 18/I.; Aloma Company, Aleksandrova cesta 2/I. 9475

1000 hektoliterskih vinskih sodov,

novih ali rabljenih, po 70 do 140 hl, kupimo. BRODSKA VINOGRADARSKA ZADRUGA SLAV. BRED. 9480

RADIOBALZAMIKA
ZANESLJIVO SREDSTVO PROTI REVMAZMU. PREHLADU in ISHIJASU. LABORATORIJ BEOGRAD D. RAHLEJEVA SARAJEVSKA 84 DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH PO CENI DIN 75

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Harry Sinclair Drago:

Seviljski pevec

»Že spet mu gre jed po glavi. Kak drugi na tvojem mestu bi bil pripravljen tudi stradati, samo da si pripori slavo, ti pa mišliš zmerom samo na jed! V Madridu gotovo še živijo ljudje, ki me niso pozabili. Meni na ljubo ti bodo pomagali in ti utrlji pot do slave.«

»In kmalu bodo sami sebi čestitali, da so vas poslušali!« je radostno vzkliknil Juan. »Kadar postanem velik pevec, bom vsakomur kazal svojega dragega strica Estebana, češ: »Njemu se poklonite, njemu se zahvalite, zakaj on je bil moj učitelj, on me je vodil in varoval. Slava gre njemu, ne meni!«

Estebanu so bile Juanove besede prijetne, a pokazati tega ni hotel.

»Krasen glas imaš,« je odvrnil. »Na tebi je, ali se okoristiš z njim ali zakopješ svoj talent.«

»Ne more se zame. Ali vam nisem obljubil, da vas bom v vsem ubogal?«

Esteban je sklenil roke:

»Dajva, Juan, pojdiva v Madrid. Vsakega izgubljenega dne je škoda!«

»Pa pojdiva, če vam je toliko do tega,« je rekel Juan.

»A kdaj?«

»Kmalu, kmalu. Morda prej, nego se nadejate. Kaj bi dejali, če bi vam rekel, da pojdeva jutri?«

VII. poglavje.

Veseli pustolovec.

Zgodaj zjutraj, ko je stric Esteban še spal spanje pravičnega, je bil Juan že na cesti. Drugače ni rad zgodaj vstajal, ali skrbil zaradi potovanja v Madrid mu niso dale počivati. Pred odhodom je hotel Juan izvršiti neki načrt, ki ga stric Esteban gotovo ne bi bil odobril. Juan je bil prepričan, da ga je ponoči obšla imenitna misel.

Vedel je, da bo potreboval za pot veliko denarja, zato je sklenil porabiti ostanek dobitka v loteriji za nakup nove srečke. Kdo ve, ali se mu sreča ne bo še enkrat nasmehnila! Če kaj zadene, bo v Madridu laže čakal priliko, da postane slaven. Če pa izgubi, kaj za to? Teh nekaj peset, ki jih je imel v žepu, ne bo nikomur manjkalo. Vsi Španci so praznoverni in tudi Juan se ni mogel otresti te napake.

Spomnil se je, da mu je bila prodala prvo srečko neka starka na seviljskem trgu; zato je sklenil, da tudi to pot pokuša svojo srečo pri tej ženski. Brez naglice je korakal po ulicah in se počasi bližal trgu. Ulice so bile ob tej zgodnji uri skoraj še prazne. Mnoge trgovine so bile še zaprte, med tem ko so lastniki drugih brez posla stali med vrati in čakali kupcev.

Tudi na trgu še ni bilo veliko ljudi. Kmetje z zelenjavo so se razvrščali za dolgimi klopmi, in prodajalci sadja so se kosali, kateri bo bolj okusno razložil svoje blago in privabil več kupcev.

Gospod v širokem, s svilo podloženem plašču je bil na trgu prava senzacija. Mnoge kmetice so s koprnečimi pogledi spremljale gracioznejšo izprehajalca in vzdihovale za njim. Debela mlada prodajalka rib, ki je bila očividno prvič v Sevilji, se je obrnila k svoji sosedki in radovedno vprašala:

»Soseka, tukaj sem še v tem mestu, pravkar sem prišla iz Cadiza. Ali bi mi mogli povedati, kdo je ta imenitni gospod?«

»Imenitni gospod? Draga moja, obleka še ne napravi gospoda! To je samo Juan de Dios, otrok božji! — dokler ne zapoje. Ali njegov glas — — —

Mlada kmetica je globoko vzdihnila, kakor da bi hotela zaupati svojim ribam, hobotnicam in školjkam globoko skrivnost:

»Da, da, ti božji otroci!« so pogosto zelo nadarjeni. Gotovo jih hoče Bog s tem odškodovati za to, da so morali odrasti brez očeta in matere...«

Juan se je počasi izprehajal po trgu, ki je zbuja v njem davne spomine. Spomnil se je, kako je v svoji zgodnji mladosti delal tukaj pri Onativiju, trgovcu z zelenjavo. Spomnil se je, kolikokrat je dobil namestu malice par zausnic in kako grdo ga je znal Onativio mučiti. In zaželel si je, da bi kdaj srečal svojega bivšega gospodarja in bi mu mogel vrniti namilo za nedrago. Juanov obraz se je zmrčilo, a v tem ga je dotik prijazne roke zbudil iz žalostnih misli. Pred njim je stal duhovnik iz sirotišnice Sv. Vincencija, ki bila njegov prvi dom.

»Tak si videti, Juan, kakor da bi mislil na kako maščevanje,« ga je šalivo odgovoril duhovnik. »Mar bi se pripravil za izpoved?«

Juan se je nasmehnil kakor nedolžno jagnje.

»Kako se imate, oče?« Vzel je klobuk z glave in stopil v stran, da bi spustil duhovnika mimo sebe.

»Hvala, Juan; vidim, da se tudi tebi ne godi slabo. A kaj dela moj prijatelj don Esteban?«

»Dobro se ima, hvala, jaz skrbim zanj. Pravkar sem prišel na trg, da kupim sveže zelenjave,« je lagal mladenič, kakor da bi si bil vse že najprej izmislil. »Očka Esteban potrebuje dobre hrane.«

»Bog te blagoslovi, sinko, in tvoje dobro srce!«